

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2009/72/EK IRÁNYELVE

(2009. július 13.)

a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 47. cikke (2) bekezdésére, valamint 55. és 95. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően ⁽³⁾,

mivel:

- (1) A Közösségben 1999 óta gyorsuló ütemben fejlődő belső villamosenergia-piac célja, hogy az Európai Unió valamennyi fogyasztója, azaz a lakosság és a vállalkozások számára valós választási lehetőséget teremtsen, új üzleti lehetőségeket nyisson és bővítse a határokon keresztül történő kereskedelmet, és ezáltal hatékonyságjavulást, versenyképes árakat és magasabb szintű szolgáltatásokat teremtsen, továbbá hogy hozzájáruljon az ellátás biztonságához és fenntarthatóságához.
- (2) A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 2003. június 26-i 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁴⁾ jelentős mértékben hozzájárult a villamos energia belső piacának kialakításához.
- (3) Az uniós polgárok számára a Szerződésben biztosított alapvető szabadságok – többek között az áruk szabad

mozgása, a letelepedés szabadsága és a szolgáltatások nyújtásának szabadsága – csak teljesen nyitott piacon valósulhatnak meg, amely minden fogyasztó számára lehetővé teszi a kereskedők szabad megválasztását, és a kereskedők számára is biztosítja fogyasztóik szabad ellátásának lehetőségét.

- (4) Jelenleg azonban a Közösségben a villamos energia egyenlő feltételekkel és megkülönböztetés vagy hátrányok nélkül történő értékesítése akadályokba ütközik. Különösen a hálózathoz való megkülönböztetésmentes hozzáférés és az egységesen hatékony szabályozói felügyelet hiánya az, amely nem létezik minden tagállamban.
- (5) A biztonságos villamosenergia-ellátás alapvető fontosságú az európai társadalom fejlődése, a fenntartható éghajlatváltozási politika, valamint a belső piaci versenyképesség támogatása szempontjából. Ebből a célból tovább kell fejleszteni a határkeresztező rendszer-összeköttetéseket, annak érdekében, hogy a Közösségen belül a fogyasztók és az ipar valamennyi energiaforráshoz a lehető legversenyképesebb áron jussanak hozzá.
- (6) A villamos energia jól működő belső piacának megfelelő ösztönzőket kell biztosítani a termelők számára új energiatermelési lehetőségekbe történő beruházásokhoz, ideértve a megújuló energiaforrásokból származó villamos energiát is, különös figyelmet fordítva a Közösség energiapiacának legelszigeteltebb országaira és régióira. A jól működő piacnak a fogyasztók érdekében is megfelelő intézkedéseket kell hoznia az energia hatékonyabb felhasználásának előmozdítására, aminek előfeltétele a biztonságos energiaellátás.
- (7) A Bizottság 2007. január 10-i „Európai energiapolitika” című közleménye kiemelte annak fontosságát, hogy megvalósuljon a villamos energia belső piaca, és hogy a Közösségben letelepedett valamennyi villamosenergia-ipari vállalkozás számára egyenlő feltételeket teremtsenek. A Bizottság 2007. január 10-i „A földgáz és a villamos energia belső piacának jövőbeni lehetőségeiről” című és a „Vizsgálat az 1/2003/EK rendelet 17. cikke értelmében az európai gáz- és villamosenergia-ágazatról (zárójelentés)” című közleményei kimutatták, hogy a jelenlegi szabályok és intézkedések nem biztosítják a szükséges keretet a jól működő belső piac megvalósításának.

⁽¹⁾ HL C 211., 2008.8.19., 23. o.

⁽²⁾ HL C 172., 2008.7.5., 55. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2008. június 18-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé), a Tanács 2009. január 9-i közös álláspontja (HL C 70. E., 2009.3.24., 1. o.) és az Európai Parlament 2009. április 22-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). A Tanács 2009. június 25-i határozata.

⁽⁴⁾ HL L 176., 2003.7.15., 37. o.

- (8) A verseny és a lehető legversenyképesebb áron történő villamosenergia-ellátás biztosítása érdekében a tagállamoknak és a nemzeti szabályozó hatóságoknak lehetővé kell tenniük a különféle energiaforrásokból származó villamos energiát nyújtó új kereskedők és az új energiatermelők számára a határon átnyúló piaci hozzáférést.
- (9) Ha a hálózatok nem különülnek el ténylegesen a termelési és ellátási tevékenységektől (a tényleges szétválasztás), ez nemcsak a hálózat üzemeltetésében jár a hátrányos megkülönböztetés kockázatával, hanem a vertikálisan integrált vállalkozásoknak saját hálózataikba történő megfelelő szintű beruházásra való ösztönzése terén is.
- (10) A 2003/54/EK rendeletben előírt, jelenleg hatályos jogi és funkcionális szétválasztási szabályok azonban nem vezettek az átvitelrendszer-üzemeltetők tényleges szétválasztásához. Az Európai Tanács 2007. március 8-án és 9-én tartott brüsszeli ülésén ezért felkérte a Bizottságot, hogy dolgozzon ki jogalkotási javaslatokat „az ellátási és termelési tevékenységeknek a hálózatüzemeltetéstől való tényleges elkülönítéséről”.
- (11) Tényleges szétválasztás csak úgy érhető el, ha megszűnik a vertikálisan integrált vállalkozások törekvése a versenytársak hálózati hozzáféréssel és beruházásokkal kapcsolatos megkülönböztetésére. A belső érdekellentét feloldására és az ellátás biztonságának megvalósítására egyértelműen eredményes és biztos módszer a tulajdonjog szétválasztása, amelynek során a hálózat tulajdonosát jelölik ki rendszerüzemeltetőnek és függetlenné teszik az ellátási és termelési érdekektől. Ezért az Európai Parlament a földgáz és a villamos energia belső piacának jövőbeli lehetőségeiről szóló, 2007. július 10-i állásfoglalásában ⁽¹⁾ az átviteli szinten megvalósított tulajdonjogi szétválasztást nevezte az arra legalkalmasabb eszköznek, hogy az infrastrukturális beruházásokat megkülönböztetéstől mentesen ösztönözzék, az új belépőknek tisztességes hálózati hozzáférést biztosítsanak és a piacot átláthatóvá tegyék. A tulajdonjogi szétválasztás értelmében tehát a tagállamoktól meg kell követelni, hogy biztosítsák, hogy ugyanazon személy vagy személyek ne legyenek jogosultak egy termelési vagy ellátási vállalkozás irányításában való részvételre, és ezzel egy időben átvitelrendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer irányítására vagy azokra vonatkozó bármely jog gyakorlására. Fordított viszonylatban is, az átviteli rendszer vagy az átvitelrendszer-üzemeltető irányításában való részvételnek eleve ki kell zárnia a termelési vagy ellátási vállalkozás irányításának vagy az azokra vonatkozó joggyakorlásnak a lehetőségét. Ezekben a korlátokon belül a termelési vagy ellátási vállalkozás részére lehetővé kell tenni, hogy kisebbségi részesedéssel rendelkezzen egy átvitelrendszer-üzemeltetőben vagy az átviteli rendszerben.
- (12) A szétválasztásra irányuló rendszereknek hatékonyan meg kell szüntetniük az érdekellentéteket a termelők, a kereskedők és az átvitelrendszer-üzemeltetők között annak érdekében, hogy ösztönzőket hozzanak létre a szükséges beruházásokhoz és biztosítsák a piacra lépő új szereplők hozzáféréseit egy átlátható és hatékony szabályozási rendszer keretében, valamint nem hozhatnak létre túlságosan nehézkes szabályozási rendszert a nemzeti szabályozó hatóságok számára.
- (13) Az „irányítás” kifejezés fogalommeghatározása a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 2004. január 20-i 139/2004/EK tanácsi rendeletből (az EK összefonódás-ellenőrzési rendelete) ⁽²⁾ származik.
- (14) Mivel a tulajdonjogi szétválasztáshoz egyes esetekben a vállalkozások szerkezetátalakítása szükséges, a vonatkozó rendelkezések alkalmazására többletidőt kell engedélyezni azon tagállamok részére, amelyek a tulajdonjogi szétválasztás végrehajtása mellett döntenek. A villamosenergia- és a gázszektor közötti vertikális kapcsolatok miatt a szétválasztási rendelkezéseket mind a két szektorban alkalmazni kell.
- (15) A tulajdonjogi szétválasztás értelmében a hálózatüzemeltetés ellátási és termelési érdekektől való teljes függetlenségének biztosítása, valamint a bizalmas információk átadásának megakadályozása érdekében ugyanazon személy nem lehet tag átvitelrendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer és termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás ügyvezető testületében is. Ugyanezen okból ugyanazon személy nem lehet egyszerre jogosult átvitelrendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer ügyvezető testülete tagjainak kinevezésére és egyúttal termelési vagy ellátási vállalkozás irányításában való részvételre vagy az azokra vonatkozó bármilyen jog gyakorlására.
- (16) Az ellátási és termelési érdekektől független rendszer- vagy átvitelrendszer-üzemeltetők létrehozásának lehetővé kell tennie, hogy a vertikálisan integrált vállalkozások az érdekek tényleges elkülönítése mellett megtarthassák a hálózati vagyoni fennálló tulajdonjogukat, miközben biztosítja azt, hogy az ilyen független rendszerüzemeltető vagy az ilyen független átvitelrendszer-üzemeltető ellát minden rendszerüzemeltetői feladatot és működése részletes szabályoknak, valamint széles körű szabályozói ellenőrzési mechanizmusoknak van alávetve.
- (17) Ha 2009. szeptember 3-án az átviteli rendszerben tulajdonnal rendelkező vállalkozás vertikálisan integrált vállalkozás része, a tagállamoknak ezért lehetőséget kell adni a tulajdonjogi szétválasztás, valamint az ellátási és termelési érdekektől független rendszerüzemeltető vagy átvitelrendszer-üzemeltető létrehozása közötti választásra.
- (18) A vertikálisan integrált vállalkozások részvényeseinek teljes körű érdekvédelme céljából a tagállamok választására kell bízni, hogy a tulajdonjogi szétválasztást közvetlen elidegenítéssel vagy az integrált vállalkozás részvényeinek a hálózati vállalkozás részvényeire és a fennmaradó ellátási és termelési vállalkozás részvényeire való bontással valósítsák-e meg, feltéve hogy teljesülnek a tulajdonjogi szétválasztásból eredő követelmények.

⁽¹⁾ HL C 175. E, 2008.7.10., 206. o.⁽²⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o.

- (19) A független rendszerüzemeltetői vagy független átvitelrendszer-üzemeltetői megoldások teljes körű eredményességét meghatározott kiegészítő szabályokkal kell biztosítani. A független átvitelrendszer-üzemeltetőikkel kapcsolatos szabályok megfelelő szabályozási keretet nyújtanak a tisztességes verseny, az elégséges beruházások, az új piaci szereplők hozzáféréseinek és a villamosenergia-piacok integrációjának biztosításához. A független átvitelrendszer-üzemeltetőkről szóló rendelkezések révén történő tényleges szétválasztás egyrészt egy, szervezési intézkedésekből és az átvitelrendszer-üzemeltetők irányításával kapcsolatos intézkedésekből álló pilléren, másrészt egy olyan beruházási intézkedésekből álló pilléren nyugszik, amelyek az új termelési kapacitásokat regionális együttműködés útján kötik a hálózati és piaci integrációhoz. Az átvitelrendszer-üzemeltető függetlenségét többek között ún. türelmi időszak révén is biztosítani kell, amelynek során a vertikálisan integrált vállalkozásban nem gyakorolnak olyan vezetői vagy más hasonló tevékenységet, amelynek keretében ugyanahhoz az információhoz lehet hozzájutni, mint amelyekhez a vezetői beosztásokban lehetett volna. A tényleges szétválasztás független átvitelrendszer-üzemeltetőkn alapuló modellje összhangban van az Európai Tanács 2007. március 8–9-én tartott ülésén megállapított követelményekkel.
- (20) A verseny előmozdítása érdekében a villamos energia belső piacán a nem háztartási nagyfogyasztók számára lehetővé kell tenni a kereskedő megválasztását, valamint azt hogy villamosenergia-szükségleteik fedezésére több kereskedővel is szerződést kössenek. Az ilyen fogyasztókat meg kell védeni a szerződések kizárólagosságot biztosító záradékával szemben, amelyek kizárják a versenyképes vagy kiegészítő ajánlatokat.
- (21) A tagállamoknak jogukban áll területükön a teljes tulajdonjogi szétválasztás mellett dönteni. Amennyiben a tagállam élt ezzel a joggal, a vállalkozásoknak nem áll jogában független rendszer üzemeltetést vagy független átvitelrendszer-üzemeltetést létrehozni. Ezenkívül a termelési vagy ellátási tevékenységet folytató vállalkozások nem gyakorolhatnak sem közvetve, sem közvetlenül irányítást vagy bármilyen jogot azon tagállamok átvitelrendszer-üzemeltetői fölött, amelyek a teljes tulajdonjogi szétválasztás mellett döntöttek.
- (22) Ezen irányelv alapján a piacszervezés különböző típusai fognak létezni a villamos energia belső piacán. Azoknak az intézkedéseknek, amelyeket a tagállamok az egyenlő versenyfeltételek megteremtése érdekében hozhatnak meg, alapvető közérdekű követelményeken kell alapulniuk. Az intézkedéseknek a Szerződéssel és a közösségi joggal való összeegyeztethetőségéről konzultációt kell folytatni a Bizottsággal.
- (23) A tényleges szétválasztás végrehajtása során be kell tartani a köz- és a magánszektor közötti megkülönböztetés tilalmának elvét. E célból ugyanazon személy – sem magában, sem mással közösen – nem gyakorolhat a tulajdonjogi szétválasztás szabályaival, a független rendszerüzemeltetői megoldással ellentétes irányítást vagy bármilyen jogot az átvitelrendszer-üzemeltetők vagy átviteli rendszerek, és a termelési vagy ellátási vállalkozások összetétele, szavazása vagy döntése felett. A tulajdonjogi szétválasztás és a független rendszerüzemeltetői megoldás tekintetében, amennyiben az adott tagállam bizonyítani tudja e követelmény betartását, úgy két különálló állami szerv végezheti egyfelől a termelési és ellátási tevékenységeket, másfelől az átviteli tevékenységek ellenőrzését.
- (24) A hálózati tevékenységeknek az ellátási és termelési tevékenységektől való teljes mértékű tényleges elkülönítését a Közösség egészében meg kell valósítani, a közösségi és nem közösségi vállalkozások vonatkozásában egyaránt. Annak biztosítására, hogy a hálózati tevékenységek, valamint az ellátási és termelési tevékenységek a Közösség egészében egymástól függetlenek maradjanak, a szabályozó hatóságokat fel kell jogosítani arra, hogy megtagadják a szétválasztási szabályokat be nem tartó átvitelrendszer-üzemeltetők tanúsítását. E szabályoknak a Közösség egészében való következetes alkalmazásának biztosítása érdekében a szabályozó hatóságoknak a legmesszebbmenőbbben figyelembe kell venniük a Bizottság véleményét a tanúsításra vonatkozó döntéseik meghozatalakor. Emellett a Közösségi nemzetközi kötelezettségei betartásának biztosítása és a Közösségen belüli szolidaritás és energiabiztonság érdekében emellett a Bizottságnak jogot kell biztosítani arra, hogy harmadik országból vagy országokból származó személy vagy személyek irányítása alatt álló átvitelrendszer-tulajdonos vagy átvitelrendszer-üzemeltető vonatkozásában a tanúsításokat véleményezze.
- (25) Az energiaellátás biztonsága a közbiztonság alapvető eleme, ezért elválaszthatatlanul kötődik a belső villamosenergia-piac hatékony működéséhez és a tagállamok elszigetelt piacainak integrációjához. A villamos energia csak a hálózaton keresztül juthat el az Unió polgáraihoz. A működő villamosenergia-piacok, főként a hálózatok és a villamosenergia-ellátáshoz kapcsolódó egyéb eszközök, elengedhetetlenek a közbiztonság, a gazdaság versenyképessége és az Unió polgárainak jóléte szempontjából. Harmadik országokból származó személyek számára ezért csak akkor lehet engedélyezni valamely átviteli rendszer vagy átvitelrendszer-üzemeltető irányítását, ha megfelelnek a tényleges elkülönítés Közösségen belül alkalmazandó követelményeinek. A Közösség nemzetközi kötelezettségeinek sérelme nélkül, a Közösség úgy ítéli meg, hogy a villamosenergia-átviteli rendszerek ágazata igen fontos a Közösség számára, és ezért a közösségi energiaellátás biztonságának megőrzése tekintetében kiegészítő biztosítékokra van szükség a Közösségben a közrend és közbiztonság, valamint az Unió polgárainak jóléte elleni fenyegetések elkerülése érdekében. A Közösség energiaellátásának biztonságához értékelni kell mindenekelőtt a hálózat működésének függetlenségét, a Közösségnek és az egyes tagállamoknak a harmadik országokból származó

energiaellátástól való függésének mértékét, valamint egy adott harmadik országban a belföldi és nemzetközi energiakereskedelem és energiaügyi beruházások kezelését. Az ellátás biztonságát ezért minden egyes eset tényleges körülményei, valamint a nemzetközi jogból – különösen a Közösség és az érintett harmadik ország közötti nemzetközi megállapodásokból – eredő jogok és kötelezettségek alapján kell értékelni. A Bizottság adott esetben nyújtson be ajánlásokat a Közösség energiaellátásának biztonságával foglalkozó, harmadik országokkal kötendő megállapodásokról szóló tárgyalásokra vagy a megtárgyalandó kérdéseknek az ezen harmadik államokkal folytatott más tárgyalások keretében történő megvitatására.

- (26) Az elosztóhálózathoz való megkülönböztetésmentes hozzáférés meghatározza a fogyasztók kiskereskedelmi szintű hozzáférését. A harmadik felek hozzáférése és az azzal kapcsolatos beruházásaikra vonatkozó megkülönböztetés lehetősége az elosztói szinten azonban nem annyira jelentős, mint átviteli szinten, mivel a szűk keresztmetszetek és a termelési vagy ellátási érdekek általában kisebb hatásúak, mint elosztói szinten. Ezenkívül az elosztórendszer-üzemeltetők jogi és funkcionális szétválasztása az 2003/54/EK irányelvvel összhangban csak 2007. július 1-jétől vált kötelezővé, és annak a villamos energia belső piacára gyakorolt hatásait még értékelni kell. A hatályos jogi és funkcionális szétválasztási szabályok egyértelműbb megfogalmazás, helyes végrehajtás és szoros felügyelet mellett elvezethetnek a tényleges szétválasztás megvalósításához. A lakossági piaci egyenlő feltételek megteremtése érdekében az elosztórendszer-üzemeltetők tevékenységét úgy kell felügyelni, hogy azok vertikális integráció révén ne juthassanak piaci versenyelőnyhöz, különös tekintettel a háztartási fogyasztókra és a nem háztartási, kis fogyasztókra.
- (27) A tagállamok például intelligens hálózatok létrehozása révén ösztönzik az elosztóhálózatok korszerűsítését, amit úgy kell megvalósítani, hogy ösztönözze a decentralizált villamosenergia-termelést, és biztosítsa az energiahatékonyságot.
- (28) Kis rendszerek esetében szükséges lehet, hogy a kiegészítő szolgáltatásokat a kis rendszerekkel összekapcsolt átviteli-rendszer-üzemeltetők nyújtsák.
- (29) Annak elkerülése érdekében, hogy a kis elosztórendszer-üzemeltetők aránytalan pénzügyi és közigazgatási terheket rójanak, a tagállamok szükség esetén felmenthetik az érintett vállalkozásokat az elosztásra vonatkozó jogi szétválasztási kötelezettségek alól.
- (30) Abban az esetben, ha egy zárt elosztó rendszert egy sajátos üzemeltetési normákat igénylő integrált energiaellátás optimális hatékonyságának biztosítására használnak vagy ha egy zárt elosztó rendszert elsősorban a rendszer tulajdonosa általi felhasználásra tartanak fenn, lehetővé kell

tenni, hogy az elosztórendszer-üzemeltető mentesülhessen a szükségtelen adminisztrációs terheket jelentő kötelezettségek alól, az elosztórendszer-üzemeltető és a rendszer fogyasztói közötti kapcsolat sajátos jellegére tekintettel. Az ipari, kereskedelmi vagy megosztott szolgáltatási helyszínek – például vasútállomások épületei, repülőterek, kórházak, integrált létesítményekkel rendelkező nagy kempingek vagy vegyipari telephelyek – üzemeltetésük speciális jellege miatt rendelkezhetnek zárt elosztó rendszerrel.

- (31) Az engedélyezési eljárások nem róhatnak a villamosenergia-termelőknek azok méretéhez és lehetséges hatásához képest aránytalan közigazgatási terheket. Az indokolatlanul hosszú engedélyezési eljárások akadályozhatják az új piaci szereplők piaci hozzáférését.
- (32) További intézkedéseket kell tenni a hálózati hozzáférés átlátható és megkülönböztetésmentes tarifáinak biztosítása érdekében. Ezek a tarifák minden rendszerhasználóra megkülönböztetésmentesen alkalmazandók.
- (33) A 2003/54/EK irányelv a tagállamok számára előírta, hogy hozzanak létre különös hatáskörű szabályozókat. A gyakorlat azonban azt mutatta, hogy az eredményes szabályozást gyakran hátráltatja a szabályozók kormányzattól való függése, valamint a kellő hatáskör és a mérlegelési jog hiánya. Az Európai Tanács ezért 2007. március 8–9-i ülésén felkérte a Bizottságot, hogy dolgozzon ki jogalkotási javaslatokat a nemzeti energiaszabályozók hatáskörének további harmonizációjáról és függetlenségének növeléséről. Lehetővé kell tenni, hogy ezen nemzeti szabályozó hatóságok hatásköre kiterjedjen mind a villamos energia-, mind a gázágazatra.
- (34) A villamosenergia belső piacának megfelelő működése céljából az energiaszabályozóknak képesnek kell lenniük a döntéshozatalra minden lényeges szabályozási kérdésben, továbbá függetlennek kell lenniük minden más köz- vagy magánérdektől. Ez nem zárja ki sem a tagállamok alkotmányjoga alapján történő bírósági felülvizsgálatot sem a parlament általi felügyeletet. Ezen kívül, a szabályozó költségvetésének a nemzeti jogalkotó általi jóváhagyása nem minősül a költségvetési önállóság akadályozásának. A szabályozó hatóságoknak az előirányzott költségvetés végrehajtásában való önállóságukra vonatkozó rendelkezéseket a nemzeti költségvetési törvények és szabályok által meghatározott keretekben kell megvalósítaniuk. A tagállamok, miközben megfelelő rotációs rendszer révén hozzájárulnak a nemzeti szabályozó hatóság bármely politikai vagy gazdasági érdektől való függetlenségéhez, lehetővé kell tenni, hogy a rendelkezésre álló emberi erőforrásokat vagy az irányító testület méretét is kellően figyelembe vegyék.
- (35) Minden piaci szereplő, köztük az új belépők eredményes piacra lépésének biztosítása érdekében megkülönböztetésmentes, költségalapú kiegyenlítő mechanizmusokra

van szükség. Amint a villamosenergia-piac kellő likviditási szintet ér el, ezt a kiegyenlítési szükségletek keretén belül a villamosenergia-ellátásra és -beszerzésre vonatkozó átlátható, piaci alapú mechanizmusok felállításával kell elérni. Likvid piac hiányában a nemzeti szabályozó hatóságoknak aktív szerepet kell játszaniuk abban, hogy a kiegyenlítő tarifák megkülönböztetéstől mentesek és költségalapúak legyenek. Ugyanakkor megfelelő ösztönzőkre van szükség azért, hogy egyensúly álljon fenn a betáplált és a vételezett villamos energia mennyisége között, és hogy a rendszer működése ne kerüljön veszélybe. Az átviteli rendszerüzemeltetők elősegítik a végső fogyasztók és a végső fogyasztók csoportosulásai számára a részvételt a tartalékpiacon és a kiegyenlítő piacon.

(36) A szabályozó hatóságok számára lehetőséget kell biztosítani a tarifák vagy a tarifák számításához alkalmazandó módszerek meghatározására, illetve jóváhagyására az átviteli- vagy az elosztórendszer-üzemeltető(k) javaslata, illetve a rendszerüzemeltető(k) és a hálózat használói által kölcsönösen jóváhagyott javaslat alapján. Ezeknek a feladatoknak a megvalósítása során a nemzeti szabályozó hatóságok biztosítják, hogy az átviteli és elosztási tarifák megkülönböztetéstől mentesek és költségalapúak legyenek, figyelembe véve a elosztott villamosenergia-termelésnek, valamint a keresletoldali szabályozási intézkedéseknek köszönhetően elkerült, hosszú távú, hálózati határkötségeket is.

(37) Az energiaszabályozóknak hatáskörrel kell rendelkezniük a villamosenergia-ipari vállalkozásokra vonatkozó kötelező határozatok kibocsátására, valamint a kötelezettségeiket nem teljesítő villamosenergia-ipari vállalkozásokkal szembeni eredményes, arányos és visszatartó szankciók kiszabására, vagy arra, hogy az illetékes bíróságoknak ilyen szankciók kiszabását javasolják. Az energiaszabályozókat hatáskörrel kell felruházni a tekintetben is, hogy a versenyszabályok alkalmazásától függetlenül a villamos energia belső piacának megfelelő működése szempontjából szükséges tényleges verseny ösztönzése révén a fogyasztók javát szolgáló célszerű intézkedéseket hozhassanak. A virtuális erőművek létrehozása – vagyis azok a villamosenergia-felszabadítási programok, amelyek keretében a villamos energiát termelő vállalkozások kötelesek értékesíteni vagy rendelkezésre bocsátani bizonyos mennyiségű villamos energiát, vagy termelői kapacitásuk egy részéhez kötelesek bizonyos időtartamra az érdekelt kereskedők számára hozzáférést biztosítani – az egyik olyan lehetséges intézkedés, amely a hatékony verseny előmozdítására és a piac megfelelő működésének biztosítására szolgál. Az energiaszabályozókat fel kell továbbá ruházni az ahhoz szükséges hatáskörrel, hogy a piacnyitással összhangban hozzájárulhassanak az egyetemes és közszolgáltatások magas színvonalának, a védelemre szoruló fogyasztók védelmének, továbbá a fogyasztóvédelmi intézkedések teljes körű eredményességének biztosításához. E rendelkezések nem sérthetik sem a Bizottságnak a versenyszabályok alkalmazására vonatkozó hatáskörét – beleértve a közösségi szintű összefonódások vizsgálatát –, sem a belső piacra vonatkozó szabályokat, például a tőke szabad mozgását. Az a független szerv, amelyhez a

nemzeti szabályozó döntése által hátrányosan érintett fél jogorvoslatért fordulhat, bíróság vagy más, jogi felülvizsgálat végzésére hatáskörrel rendelkező törvényszék lehet.

(38) A nemzeti szabályozó hatóságok hatásköreinek bármilyen harmonizációja olyan hatáskörökre is ki kell, hogy terjedjen, mint a lehetséges ösztönzők nyújtása villamosenergia-ipari vállalkozások számára, valamint a villamosenergia-ipari vállalkozásokkal szemben hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók kiszabása, illetve javaslatétel ilyen szankciók kiszabására az illetékes bíróságok felé. Ezen túlmenően a szabályozó hatóságoknak megfelelő hatáskörrel kell rendelkezniük a releváns információk villamosenergia-ipari vállalkozásoktól való megszerzésére, a megfelelő és elegendő vizsgálat elvégzésére, valamint a vitarendezésre.

(39) A villamos energia belső piaca a likviditás és az átláthatóság hiányában szenved, ami gátolja az erőforrások hatékony elosztását, a kockázatok fedezését és a piacra lépést. A versenyt és az ellátási biztonságot fokozni szükséges az új erőműveknek valamennyi tagállamban a villamos energia hálózatba való integrálásának elősegítése révén, különösen az új piaci szereplők ösztönzésével. Növelni kell a piac iránti bizalmat, a piaci likviditást és a piaci szereplők számát, ennélfogva növelni kell a villamosenergia-ellátásban tevékenykedő vállalkozások feletti szabályozói felügyeletet. Az ilyen célú követelmények nem sérthetik a pénzügyi piacokra vonatkozó hatályos közösségi jogszabályokat, azokkal összhangban kell lenniük. Az energiaszabályozóknak és a pénzügyi szabályozóknak együtt kell működniük, hogy lehetővé tegyék egymásnak a szoban forgó piacok áttekintését.

(40) Mielőtt a Bizottság elfogadná a nyilvántartási követelményeket részletező iránymutatásokat, az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról szóló, 2009. július 13-i 713/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽¹⁾ létrehozott Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének (az Ügynökség) és a 2009/77/EK bizottsági határozattal ⁽²⁾ létrehozott Európai Értékpapír-piaci Szabályozók Bizottságának (CESR) azok tartalmával kapcsolatban tárgyalnia kellene a Bizottsággal és arra vonatkozóan a Bizottságnak tanácsot kellene adnia. Az Ügynökségnek és a CESR-nek a célból is együtt kell működnie, hogy további kutatásokat folytassanak és további tanácsokat adjanak a tekintetben, hogy a villamosenergia-ellátási szerződésekre és a villamosenergia-derivatívákra vonatkozó ügyleteket alá kell-e vetni kereskedés előtti és/vagy utáni átláthatósági követelményeknek, és ha igen, mi legyen ezen követelmények tartalma.

(41) A tagállamoknak vagy – amennyiben a tagállam úgy rendelkezett, a szabályozó hatóságnak – ösztönözniük kell a megszakítható ellátási szerződések fejlesztését.

(42) A Közösségben az ipar és kereskedelem egésze, ideértve a kis- és közép vállalkozásokat is, valamint minden uniós

⁽¹⁾ Lásd e Hivatalos Lap 1. oldalát.

⁽²⁾ HL L 25., 2009.1.29., 18. o.

állampolgár, akik a belső piac gazdasági előnyeit élvezik, magas szintű fogyasztóvédelemben is kell, hogy részesüljenek és különösen a háztartási fogyasztók, és ahol a tagállamok azt helyénvalónak tartják, a kisvállalkozásoknak is közszolgáltatási garanciákat kell kapniuk, különös tekintettel az ellátás biztonságára és a tisztességes tarifákra, a tisztességesség, a versenyképesség és közvetetten a munkahelyteremtés céljából. A fogyasztó számára biztosítani kell a választás, a tisztességesség, a képviselő és a vitarendezési mechanizmusokhoz való hozzáférés lehetőségét.

(43) Csaknem minden tagállam az átlátható engedélyezési eljárásokon alapuló verseny biztosítását választotta a villamosenergia-termelés piacán. A tagállamoknak azonban gondoskodniuk kell annak lehetőségéről, hogy az ellátás biztonságát versenytárgyalási eljárással vagy azzal egyenértékű eljárással segítsék elő abban az esetben, ha az engedélyezési eljárás alapján nem létesül elegendő villamosenergia-termelői kapacitás. A környezetvédelem és az új, még kiforratlan technológiák támogatása érdekében a tagállamok lehetőséget kapnak arra, hogy az új kapacitások létesítésére versenytárgyalási eljárásokat írjanak ki nyilvánosan kihirdetett követelmények alapján. Az új kapacitások magukban foglalják többek között a megújuló energiaforrásokat és a kapcsolt hő- és villamos energiát is.

(44) Az ellátás biztonsága érdekében a kínálat/kereslet egyensúlyát az egyes tagállamokban folyamatosan ellenőrizni kell, és ennek eredményeként közösségi szintű, az ellátás biztonságára vonatkozó helyzetjelentést kell készíteni, amelyben figyelembe kell venni a területek közötti rendszerösszekötő kapacitásokat is. Az ellenőrzést kellő időben kell elvégezni, hogy megfelelő intézkedéseket lehessen hozni, amennyiben az ellátás biztonsága veszélybe kerülne. A szükséges hálózati infrastruktúra – a rendszerösszekötő kapacitásokat is beleértve – kiépítésével és karbantartásával elő kell segíteni a stabil villamosenergia-ellátást. A rendszerösszekötő kapacitásokat és az elosztott villamosenergia-termelést is magában foglaló, szükséges hálózati infrastruktúra kiépítése és karbantartása a stabil villamosenergia-ellátás biztosításának fontos eleme.

(45) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a háztartási fogyasztóknak és – amennyiben a tagállamok szükségesnek tartják – a kisvállalkozásoknak is joguk legyen a meghatározott minőségű villamos energiával való ellátáshoz könnyen összehasonlítható, átlátható és tisztességes árakon. A közösségben a magas szintű közszolgáltatások érdekében a tagállamoknak minden, az ezen irányelv célkitűzéseinek megvalósítása céljából hozott intézkedést rendszeresen jelenteniük kell a Bizottság felé. A Bizottság rendszeresen közzétesz egy jelentést, amelyben elemzi a nemzeti szinten, a közszolgáltatási célok elérése érdekében hozott intézkedéseket, és összehasonlíja azok eredményességét annak érdekében, hogy ajánlásokat lehessen megfogalmazni a magas szintű közszolgáltatás megvalósítására hozandó, nemzeti szintű intézkedésekre vonatkozóan. A tagállamok megteszik a megfelelő intézkedéseket

a védelemre szoruló fogyasztók védelmére a villamos energia belső piacának vonatkozásában. Ezek az intézkedések különbözőek lehetnek a kérdéses tagállamokban fennálló sajátos körülményeknek megfelelően, és tartalmazhatnak a villamosenergia-számlák fizetési feltételeire vonatkozó sajátos intézkedéseket, vagy a szociális biztonsági rendszeren keresztül meghozott általánosabb intézkedéseket. Ha a kisvállalkozásoknak is nyújtanak egyetemes szolgáltatást, az ilyen egyetemes szolgáltatással kapcsolatos intézkedések különbözőek lehetnek attól függően, hogy azok a háztartási fogyasztókra vagy a kisvállalkozásokra vonatkoznak.

(46) A közszolgáltatási kötelezettségek tiszteletben tartása ennek az irányelvnek az egyik alapvető követelménye, és fontos, hogy ez az irányelv megállapítsa azokat a minden tagállam által tiszteletben tartandó közös minimális normákat, amelyek tekintetbe veszik a fogyasztóvédelmi célokat, az ellátás biztonságát, a környezetvédelmet és a verseny azonos szintjét minden tagállamban. Fontos, hogy a közszolgáltatási kötelezettségeket nemzeti szinten lehessen értelmezni az adott országokra jellemző körülmények és a közösségi jog tekintetbevételével.

(47) A tagállamok kijelölhetnek egy végső menedékes kereskedőt. Ez a kereskedő lehet egy vertikálisan integrált vállalkozás elosztási feladatokat is ellátó értékesítési részlege is, amennyiben az megfelel ezen irányelv szétválasztási követelményeinek.

(48) A tagállamoknak a társadalmi és gazdasági kohézió célkitűzéseinek elérése érdekében tett intézkedései közé tartozhatnak különösképpen a megfelelő gazdasági ösztönzők, amelyek adott esetben minden meglévő, nemzeti és közösségi eszközt felhasználhatnak. Az ilyen eszközök tartalmazhatnak felelősségre vonatkozó előírásokat a szükséges befektetések garantálása érdekében.

(49) Amennyiben a tagállamok által a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése érdekében alkalmazott intézkedések a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek, a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdése szerint erről a Bizottságot értesíteni kell.

(50) A közszolgáltatási követelményeket, ideértve az univerzális szolgáltatással kapcsolatos követelményeket is, és a belőlük eredő közös minimális normákat tovább kell szilárdítani, hogy minden fogyasztó – különösen a védelemre szoruló – biztosan részesüljön a verseny előnyeiből és a tisztességes árakból. A közszolgáltatási követelményeket nemzeti alapon kell meghatározni, a nemzeti körülmények figyelembevételével; ugyanakkor a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk a közösségi jogot. Az uniós polgárok és – amennyiben a tagállamok ezt szükségesnek tartják – a kisvállalkozások számára közszolgáltatási garanciákat kell nyújtani, különösen az ellátás biztonsága és az ésszerű

díjak tekintetében. A fogyasztók ellátásában alapvető fontosságú az objektív és átlátható fogyasztási adatokhoz való hozzáférés. Ennek megfelelően a fogyasztók számára biztosítani kell a fogyasztási adataikhoz, a kapcsolódó árakhoz és szolgáltatási költségekhez való hozzáférést annak érdekében, hogy ezen adatok alapján a versengő vállalkozásoktól ajánlatot kérhessenek. A fogyasztóknak jogot kell biztosítani arra is, hogy energiafogyasztásukról kellően tájékozódhassanak. Az előrefizetésnek tükröznie kell a várható villamosenergia-fogyasztást, és a különféle fizetési rendszereknek megkülönböztetésmentesnek kell lenniük. Az energiaköltségekről adott kellő gyakoriságú tájékoztatás energiamegtakarításra ösztönöz, mivel a fogyasztók ezáltal közvetlen visszacsatolást kapnak az energiahatékonysági beruházások hatásairól és a fogyasztási magatartás változásáról. E tekintetben az energiatárolás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról szóló, 2006. április 5-i 2006/32/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ teljes végrehajtása segíti majd csökkenteni a fogyasztók energiaköltségeit.

(51) Az irányelv középpontjában a fogyasztók érdekeinek kell állniuk, a szolgáltatás minőségének pedig a villamosenergia-vállalatok feladatainak központi elemét kell képeznie. A fogyasztók már meglévő jogait erősíteni és garantálni kell, és e jogoknak a jobb átláthatóságra is ki kell terjedniük. A fogyasztóvédelemnek biztosítani kell, hogy a szélesebb értelemben vett európai hatáskörbe tartozó valamennyi fogyasztó számára kedvezzen a versenyen alapuló piac. A fogyasztók jogait a tagállamoknak vagy – amennyiben a tagállam így rendelkezett – a szabályozó hatóságoknak kell betartatniuk.

(52) A fogyasztóknak világos és érthető információkkal kell rendelkezniük az energiaágazattal kapcsolatos jogaikról. Az érintett felekkel, köztük a tagállamokkal, a nemzeti szabályozó hatóságokkal, a fogyasztói szervezetekkel és a villamosenergia-ipari vállalkozásokkal folytatott konzultációt követően a Bizottságnak létre kell hoznia egy közérthető, fogyasztóbarát energiafogyasztói ellenőrzőlistát, amely gyakorlati tájékoztatást nyújt a fogyasztóknak a jogaikról. Az energiafogyasztói ellenőrzőlistát valamennyi fogyasztóhoz el kell juttatni és a nyilvánosság számára elérhetővé kell tenni.

(53) Az energiahiány növekvő probléma a Közösségen belül. A jelenség által érintett tagállamoknak ezért, amennyiben ezt még nem tették meg, nemzeti cselekvési terveket vagy egyéb e célra alkalmas keretet kell kidolgozniuk az energiahiány megelőzésére abból a célból, hogy minél kevesebb ember kerüljön ilyen helyzetbe. A tagállamoknak minden esetben biztosítaniuk kell a védelemre szoruló fogyasztók szükséges energiaellátását. Ennek során – például a szociálpolitika keretében – integrált megközelítést kell alkalmazni, amelynek szociálpolitikai vagy a háztartásokra

vonatkozó energiahatékonysági intézkedéseket kell tartalmaznia. Ezen irányelvnek legalább a védelemre szoruló fogyasztók kedvezményezését célzó nemzeti szintű politikák folytatását meg kell engednie.

(54) Az erősebb fogyasztóvédelmet a valamennyi fogyasztó számára hozzáférhető hatékony vitarendezési mechanizmusok biztosítják. A tagállamoknak a panaszok gyors és hatékony rendezését biztosító eljárásokat kell bevezetniük.

(55) Lehetővé kell tenni, hogy az intelligens mérési rendszerek bevezetése gazdasági értékelésen alapuljon. Amennyiben az értékelés következtetése szerint az ilyen mérési rendszerek bevezetése csak bizonyos mennyiségű villamosenergiát fogyasztók számára gazdaságilag ésszerű és költséghatékony, akkor a tagállamok az intelligens mérési rendszerek bevezetésekor ezt figyelembe vehetik.

(56) A piaci áraknak megfelelő ösztönzőket kell biztosítaniuk a hálózatfejlesztésre és új energiatermelési lehetőségekbe való beruházásra.

(57) Annak érdekében, hogy a fogyasztók teljes mértékben kihasználhassák a villamos energia liberalizált belső piacában rejlő lehetőségeket, a tagállamoknak alapvető jelentőséget kell tulajdonítaniuk annak, hogy a különböző kereskedők közötti tisztességes versenyt és a piachoz való könnyű hozzáférést, illetve új villamosenergia-termelési kapacitást biztosítsanak.

(58) A villamos energia belső piacának kialakítása céljából a tagállamoknak nemzeti piacaik integrációjára, valamint a rendszerüzemeltetők közösségi és regionális szintű együttműködésére kell törekedniük, amely kiterjed a Közösségen jelenleg is létező villamosenergia-szigetekre is.

(59) Ezen irányelv egyik fő célja a villamosenergia valódi belső piacának egy összekapcsolt közösségi hálózat révén történő létrehozása, ennél fogva – adott esetben az Ügynökséggel szorosan együttműködve – a szabályozó hatóságok legfontosabb feladatai közé tartoznak a határkeresztesző rendszer-összeköttetésekkel és a regionális piacokkal kapcsolatos szabályozási kérdések.

(60) Ezen irányelvnek a valódi belső piac közös szabályainak biztosítását és a mindenki számára elérhető, széles körű villamosenergia-ellátás biztosítását is fő célul kell kitűznie. Ennek érdekében a torzulásmentes piaci árak ösztönöznek a határkeresztesző rendszer-összeköttetések kialakítását, és az új villamosenergia-termelési lehetőségekre irányuló beruházásokat, amely hosszú távon egyúttal árkonvergenciát is eredményez.

(61) A szabályozó hatóságoknak abból a célból is tájékoztatniuk kell a piacot, hogy lehetővé tegyék a Bizottság számára az villamos energia belső piaccal és annak rövid, közép- és

⁽¹⁾ HL L 114., 2006.4.27., 64. o.

hosszú távú fejlődésével kapcsolatos megfigyelő és figyelemmel kísérő szerep betöltését, többek között a termelőkapacitást, a villamos energia termelés különböző lehetőségeit, az átviteli és elosztási infrastruktúrát, a szolgáltatás minőségét, a határokon keresztül történő kereskedelmet, a szűk keresztmetszetek kezelését, a beruházásokat, a nagykereskedelmi és fogyasztói árakat, a piaci likviditást, valamint a környezetvédelem és a hatékonyság javítását illetően. A nemzeti szabályozó hatóságok tájékoztatják a versenyhivatalokat és a Bizottságot arról, hogy az árak mely tagállamokban akadályozzák a piaci versenyt és a piac megfelelő működését.

(62) Mivel ezen irányelv célját, nevezetesen egy egészében működő belső villamosenergia-piac megteremtését maguk a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az közösségi szinten jobban megvalósítható, a Közösség a Szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően intézkedéseket hozhat. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

(63) A villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről szóló, 2009. július 13-i 714/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ értelmében a Bizottság iránymutatásokat fogadhat el a szükséges fokú harmonizáció elérése céljából. Az ilyen iránymutatások, amelyek ezen irányelv bizonyos rendelkezései tekintetében is – kötelező végrehajtási intézkedések, olyan hasznos eszközök, amelyeket szükség esetén gyorsan módosítani lehet.

(64) Ennek az irányelvnek a végrehajtásához szükséges intézkedéseket a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozattal ⁽²⁾ összhangban kell elfogadni.

(65) A Bizottságot fel kell ruházni különösen arra, hogy elfogadja az ezen irányelv céljának eléréséhez megkívánt minimális szintű harmonizáció biztosításához szükséges iránymutatásokat. Mivel ezek az intézkedések általános hatályúak, és ezen irányelv nem alapvető fontosságú elemeinek módosítására irányulnak új, nem alapvető fontosságú elemekkel történő kiegészítése által, azokat az 1999/468/EK határozat 5a. cikkében meghatározott ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

(66) A jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás ⁽³⁾ 34. pontjával összhangban a tagállamokat ösztönzik arra, hogy – a maguk számára, illetve a Közösség érdekében – készítsék el saját táblázataikat, amelyekben a lehető legpontosabban bemutatják az irányelv és az azt átültető intézkedések közötti megfelelést, és hogy e táblázatokat tegyék közzé.

(67) A 2003/54/EK irányelvhez ezen irányelvben tett módosítások mértékére tekintettel, az átláthatóság és ésszerűség érdekében kívánatos az érintett rendelkezéseket egy új irányelvben történő egységes szövegbe foglalással átdolgozni.

(68) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja különösen az Európai Unió alapjogi chartájában elismert elveket,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET

TÁRGY, HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Tárgy és hatály

Ez az irányelv közös szabályokat állapít meg a villamos energia termelésére, átvitelére, elosztására, a villamosenergia-ellátásra, valamint a fogyasztóvédelmi szabályokra vonatkozóan, annak érdekében, hogy a Közösségen belül fejlessze és integrálja a versenyképes villamosenergia-piacokat. Ez az irányelv meghatározza a villamosenergia-ágazat szervezetével és működésével, a szabad piaci hozzáféréssel, a versenytárgyalási eljárásoknál alkalmazandó feltételekkel és eljárásokkal, valamint az engedélyek kiadásával és a rendszerek működésével összefüggő szabályokat. Meghatározza továbbá az egyetemes szolgáltatási kötelezettségeket és az áramfogyasztók jogait, valamint egyértelművé teszi a versenyre vonatkozó kötelezettségeket.

2. cikk

Fogalom-meghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

1. „termelés”: a villamos energia előállítása;
2. „termelő”: villamos energiát termelő, természetes vagy jogi személy;
3. „átvitel” villamos energia szállítása igen nagy feszültségű és nagyfeszültségű, összekapcsolt rendszereken a végső fogyasztókhoz vagy az elosztókhoz való eljuttatás céljából, nem beleértve az ellátást;
4. „átvitelrendszer-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely felelős egy adott terület átviteli hálózatainak üzemeltetéséért, karbantartásáért, valamint szükség esetén annak fejlesztéséért, és adott esetben annak más rendszerekkel való összekapcsolásáért, felelős továbbá azért, hogy a rendszer hosszú távon alkalmas legyen a villamos energia átvitelével kapcsolatos, ésszerű igények kielégítésére;
5. „elosztás”: a villamos energia szállítása nagyfeszültségű, középfeszültségű és kisméretű elosztórendszereken a fogyasztóhoz való eljuttatás céljából, ide nem értve az ellátást;

⁽¹⁾ Lásd e Hivatalos Lap 15. oldalát.

⁽²⁾ HL L 184., 1999.7.17., 23. o.

⁽³⁾ HL C 321., 2003.12.31., 1. o.

6. „elosztórendszer-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely felelős egy adott terület elosztórendszerének üzemeltetéséért, karbantartásáért, valamint szükség esetén annak fejlesztéséért, illetve adott esetben annak más rendszerekkel való összekapcsolásáért; felelős továbbá azért, hogy a rendszer hosszú távon alkalmas legyen a villamos energia elosztásával kapcsolatos, indokolt igények kielégítésére;
7. „fogyasztók”: a villamos energia nagykereskedelmi és végső fogyasztói;
8. „nagykereskedelmi fogyasztók”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely villamos energiát vásárol a letelepedésük helye szerinti rendszeren belül vagy azon kívül történő viszonteladás céljából;
9. „végső fogyasztó”: az a fogyasztó, aki saját felhasználásra vásárol villamos energiát;
10. „háztartási fogyasztó”: az a fogyasztó, aki saját háztartása fogyasztása céljára vásárol villamos energiát, ide nem értve a kereskedelmi vagy szakmai tevékenységeket;
11. „nem háztartási fogyasztó”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely nem saját háztartása fogyasztása céljára vásárol villamos energiát, ide értve a termelőket és a nagykereskedelmi fogyasztókat is;
12. „feljogosított fogyasztó”: az a fogyasztó, aki szabadon, saját választása szerinti kereskedőtől vásárolhat villamos energiát a 33. cikk értelmében;
13. „rendszerösszekötő/rendszerösszekötés”: az a berendezés, amelyet villamosenergia-rendszerek összekapcsolására használnak;
14. „összekapcsolt rendszer”: több, egy vagy több rendszerösszekötő segítségével összekötött átviteli és elosztórendszer;
15. „közvetlen vezeték”: vagy egy elszigetelt termelési helyet elszigetelt fogyasztóval összekötő villamosenergia-vezeték vagy egy villamosenergia-termelő és egy villamosenergia-ellátási vállalkozást összekötő villamosenergia-vezeték, közvetlenül a saját létesítményeik, leányvállalataik és feljogosított fogyasztóik ellátása céljából;
16. „gazdasági elsőbbség”: a villamosenergia-ellátás forrásainak gazdasági szempontok szerinti rangsorolása;
17. „kiegészítő szolgáltatás”: minden olyan szolgáltatás, amely egy átviteli vagy egy elosztórendszer üzemeltetéséhez szükséges;
18. „rendszerhasználó”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely villamos energiával lát el egy átviteli vagy elosztórendszert, illetve akit/amelyet egy átviteli vagy elosztórendszerből látnak el villamos energiával;
19. „ellátás”: a fogyasztók részére történő villamosenergia-értékesítés, ideértve a viszonteladást;
20. „integrált villamosenergia-ipari vállalkozás”: vertikálisan vagy horizontálisan integrált vállalkozás;
21. „vertikálisan integrált vállalkozás”: olyan villamosenergia-ipari vállalkozás vagy olyan villamosenergia-ipari vállalkozások csoportja, amelyek ellenőrzésére közvetlenül vagy közvetve ugyanazon személy vagy személyek jogosultak, és ahol a vállalkozás vagy vállalkozáscsoport az átvitel és az elosztás közül legalább az egyik feladatot, és a villamosenergia-termelés vagy -ellátás közül is legalább az egyik feladatot ellátja;
22. „kapcsolt vállalkozás”: a Szerződés 44. cikke (2) bekezdésének g) pontja alapján az összevont (konszolidált) éves beszámolóról szóló, 1983. június 13-i 83/349/EGK hetedik tanácsi irányelv ⁽¹⁾ 41. cikke ^(*) szerinti kapcsolt vállalkozás és/vagy ugyanazon irányelv 33. cikke (1) bekezdése szerinti társult vállalkozás, és/vagy olyan vállalkozások, amelyek ugyanazon részvényesekhez tartoznak;
23. „horizontálisan integrált vállalkozás”: olyan vállalkozás, amely a kereskedelmi célú villamosenergia-termelés, vagy -átvitel, vagy -elosztás vagy -ellátás közül legalább egy feladatot ellát, valamint egyéb, nem a villamosenergia-iparhoz kötődő tevékenységet is folytat;
24. „versenytagyalási eljárás”: olyan eljárás, amellyel a tervezett többletigény és a kiváltandó kapacitások új vagy meglévő termelőkapacitással történő fedezését biztosítják;
25. „hosszú távú tervezés”: a termelői, átviteli és elosztási kapacitások beruházásiigényének hosszú távú tervezése, a rendszer villamosenergia-igényének kielégítésének és a fogyasztók ellátása biztosításának céljából;
26. „kis, szigetüzemben működő rendszer”: olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 3 000 GWh, és ahol az éves fogyasztásnak kevesebb, mint 5 százaléka származik más rendszerekkel való összekapcsolásból;
27. „szigetüzemben működő mikrorendszer”: olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 500 GWh, és amely nem áll összeköttetésben más rendszerekkel;
28. „biztonság”: egyrészt a villamosenergia-ellátás és -szolgáltatás biztonsága, másrészt a műszaki biztonság;
29. „energiahatékonysági/keresletoldali szabályozás”: olyan átfogó vagy integrált megközelítés, amelynek célja a villamosenergia-fogyasztás időbeli és mennyiségbeli befolyásolása annak érdekében, hogy csökkentse a primer energia felhasználását és a terhelési csúcsokat olyan módon, hogy elsőbbséget ad az energiahatékonyságot szolgáló beruházásoknak és más intézkedéseknek, mint például a megszakítható ellátási szerződéseknek, szemben a termelői kapacitás növelését szolgáló beruházásokkal, ha az előbbiek hatékonyabb és gazdaságosabb megoldást adnak, tekintetbe véve a csökkentett energiafogyasztás pozitív környezeti hatását, valamint ezzel összefüggésben az ellátás biztonságát és az elosztás költség szempontjait is;

⁽¹⁾ HL L 193., 1983.7.18., 1. o..

^(*) A 83/349/EGK irányelv címe az Amszterdami Szerződés 12. cikkével összhangban az Európai Közösséget létrehozó szerződés cikkei átszámolásának figyelembevételével módosult; az eredeti hivatkozás az 54. cikk (3) bekezdésének g) pontja volt.

30. „megújuló energiaforrások” a megújuló, nem fosszilis energiaforrások (szél, nap, geotermikus, hullám, árapály, víz és biomassza, hulladéklerakó-helyeken és szennyvíztisztító telepeken keletkező gáz és biogázok);
31. „elosztott termelés”: az-elosztórendszerhez kapcsolt termelőlétesítmények.
32. „villamosenergia-ellátási szerződés”: villamos energia ellátására vonatkozó szerződés, amely nem foglal magában villamosenergia-derivatívákat;
33. „villamosenergia-derivatíva”: a pénzügyi eszközök piacairól szóló, 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ I. melléklete C. részének 5., 6., vagy 7. pontja szerinti pénzügyi eszköz, amennyiben az eszköz villamos energiával kapcsolatos;
34. „irányítás”: jogok, szerződések vagy más eszközök, amelyek akár külön-külön, akár együttesen és a kapcsolódó jogi és ténybeli megfontolásokra tekintettel lehetőséget adnak egy vállalkozás feletti meghatározó befolyás gyakorlására, különösen:
- a) a tulajdonjog vagy a vállalkozás vagyonának egészének vagy részének használatára kiterjedő jog révén;
 - b) olyan jogok vagy szerződések révén, amelyek meghatározó befolyást biztosítanak egy vállalkozás összetétele, szavazása vagy döntései felett;
35. „villamosenergia-ipari vállalkozás” az a természetes vagy jogi személy, aki/amely az alábbi funkciók közül legalább egyet ellát: a villamosenergia-termelés, átvitelének, -elosztás, -ellátás vagy -vásárlás, és felelős az ezekhez a funkciókhoz kapcsolódó kereskedelmi, műszaki és/vagy karbantartási feladatok ellátásáért, de nem tartoznak ide a végső fogyasztók.

II. FEJEZET

AZ ÁGAZAT SZERVEZÉSÉRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

3. cikk

Közszolgáltatási kötelezettségek és fogyasztóvédelem

(1) A tagállamok intézményi szervezetre építve és a szubzidiaritás elvét figyelembe véve gondoskodnak arról, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozásokat ennek az irányelvnek az elvei szerint működtessék a (2) bekezdés sérelme nélkül, azzal a céllal, hogy versenyző, biztonságos és környezeti szempontból fenntartható villamosenergia-piac alakuljon ki, továbbá nem alkalmaznak megkülönböztetést ezekkel a vállalkozásokkal szemben sem a jogok, sem a kötelezettségek tekintetében.

⁽¹⁾ HL L 145., 2004.4.30., 1. o.

(2) A Szerződés vonatkozó rendelkezéseinek – különös tekintettel annak 86. cikkére – teljes tiszteletben tartásával a tagállamok a villamosenergia-ágazatban működő vállalkozások számára általános gazdasági érdekből előírhatnak olyan közszolgáltatási kötelezettségeket, amelyek a biztonságra – az ellátás biztonságát is beleértve –, az ellátás folyamatosságára, minőségére és árára, valamint a környezetvédelemre – beleértve az energiahatékonyságot, a megújuló forrásokból származó energiákat és az éghajlat védelmét – vonatkoznak. Ezeket a kötelezettségeket világosan meg kell határozni, azoknak átláthatónak, megkülönböztetéstől mentesnek és ellenőrizhetőnek kell lenniük, továbbá a közösségi villamosenergia-ipari vállalkozások számára garantálniuk kell, hogy a nemzeti fogyasztókhoz egyenlő módon hozzáférjenek. Az ellátás biztonsága, az energiahatékonysági/keresletoldali szabályozás és a környezetvédelmi, valamint a megújuló forrásokból származó energiára irányuló célok teljesítése vonatkozásában – ahogy arra ez a bekezdés is hivatkozik – a tagállamok hosszú távú tervezést vezethetnek be, figyelembe véve annak lehetőségét, hogy harmadik fél is kérhet hozzáférést a rendszerhez.

(3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy minden háztartási fogyasztó, és ahol a tagállamok szükségesnek tartják, a kisvállalkozások is (azaz azok a vállalkozások, amelyek 50 főnél kevesebb személyt foglalkoztatnak, és éves forgalmuk vagy mérlegfőösszegük nem haladja meg a 10 millió eurót) egyetemes szolgáltatásban részesüljenek, azaz a tagállam területén belül joguk legyen a meghatározott minőségű villamos energiával való ellátásra, tisztességes, könnyen és egyértelműen összehasonlítható, átlátható, valamint megkülönböztetéstől mentes áron. Az egyetemes szolgáltatás biztosítása érdekében a tagállamok a fogyasztók ellátására végső menedékes kereskedőt jelölhetnek ki. A tagállamok az elosztóvállalatokat arra kötelezik, hogy fogyasztóikat hálózatukba a 37. cikk (6) bekezdésében meghatározott eljárással összhangban, az ott meghatározott feltételek mellett és tarifák alapján kapcsolják be. Ez az irányelv nem korlátozza a tagállamokat abban, hogy a háztartási, továbbá kis- és közepes méretű fogyasztók piaci pozícióját erősítsék azzal, hogy támogatják az e fogyasztói csoportok önkéntes képviselői csoportosulásainak lehetőségét.

Az első bekezdésében foglaltakat átlátható módon és megkülönböztetéstől mentesen kell megvalósítani oly módon, hogy az ne gátolja a 33. cikkben meghatározott piacnyitást.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy minden fogyasztó jogosult legyen villamos energiájának kereskedőtől való beszerzésére, a kereskedő egyetértése mellett, függetlenül attól, hogy a kereskedőt melyik tagállamban vették nyilvántartásba, amennyiben a kereskedő betartja a hatályos kereskedelmi és kiegyenlítési szabályokat. E vonatkozásban a tagállamok megtesznek minden szükséges lépést annak biztosítása érdekében, hogy az adminisztrációs eljárások ne alkalmazzanak hátrányos megkülönböztetést azon ellátási vállalatokkal szemben, amelyeket egy másik tagállamban már nyilvántartásba vettek.

(5) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy:

- a) amennyiben egy fogyasztó a szerződésben előírt feltételek betartásával kereskedőt kíván váltani, az érintett üzemeltető három héten belül megvalósítja a váltást; és
- b) a fogyasztóknak jogában álljon valamennyi releváns fogyasztási adatot megkapni.

A tagállamok biztosítják, hogy az a) és a b) pontokban említett jogok valamennyi fogyasztót a költségek, az erőfeszítések és az idő tekintetében megkülönböztetés nélkül illessék meg.

(6) Amennyiben egy tagállam pénzügyi ellentételezést, egyéb ellentételezést és kizárólagos jogokat nyújt a (2) és (3) bekezdésben meghatározott kötelezettségek teljesítéséért, ezt megkülönböztetéstől mentesen és átlátható módon kell tennie.

(7) A tagállamok megfelelő intézkedéseket hoznak a végső fogyasztók védelmére és különösen megfelelő biztosítékokat nyújtanak a védelemre szoruló fogyasztók védelmére. E tekintetben a tagállamok meghatározzák a védelemre szoruló fogyasztó fogalmát, amely az energiaszegénységre és többek között az ellátásból való kizárás kritikus időszak alatti tilalmára vonatkozhat. A tagállamok biztosítják a védelemre szoruló fogyasztókkal kapcsolatos jogok és kötelezettségek érvényesülését. Intézkedéseket hoznak különösen a távoli területeken élő, védelemre szoruló fogyasztók megóvása érdekében. Magas szintű fogyasztóvédelmet biztosítanak, különösen a szerződési feltételek átláthatósága, az általános információk és a vitarendezési eljárások vonatkozásában. A tagállamok biztosítják, hogy a feljogosított fogyasztók számára ténylegesen könnyű legyen a kereskedőváltás. Az említett intézkedések – legalább a háztartási fogyasztók esetében az I. mellékletben megállapított intézkedéseket foglalják magukba.

(8) A tagállamok, a szegénység szélesebb összefüggéseiben vizsgálva, a felismert energiaszegénység kezelése céljából megteszik a szükséges intézkedéseket, például az energiáról szóló nemzeti cselekvési terveket fogadják el, társadalombiztosítási előnyöket nyújtanak a védelemre szoruló fogyasztók szükséges villamosenergia-ellátása érdekében vagy támogatást nyújtanak az energiahatékony fejlesztéseknek. Ezen intézkedések nem gátolhatják a 33. cikkben előírt tényleges piacnyitást és a piac működését, valamint e cikk (15) bekezdésének megfelelően adott esetben ezekről értesítik a Bizottságot. Ez az értesítés magába foglalhat az általános társadalombiztosítási rendszeren belül hozott intézkedéseket is.

(9) A tagállamok biztosítják, hogy a villamosenergia-kereskedők a számlán vagy a számlához mellékelve, valamint a végső fogyasztók számára készített reklámanyagokban megadják a következőket:

- a) közérthető és nemzeti szinten egyértelműen összehasonlítható módon minden egyes energiaforrás részarányát a kereskedő által a megelőző évben felhasznált, összes energia-hordozó összetételében;
- b) legalább hivatkozást olyan meglévő információforrásokra, például honlapokra, ahol a kereskedő által a megelőző évben felhasznált, összes energiahordozó összetételének környezeti hatásai, de legalább a szén-dioxid-kibocsátás és a keletkezett radioaktív hulladék mennyisége nyilvánosan hozzáférhető;
- c) tájékoztatást a jogairól és jogvita esetén a rendelkezésükre álló vitarendezési mechanizmusokról.

Az első albekezdés a) és b) pontja tekintetében a villamosenergia-tözsden vásárolt vagy Közösségen kívüli vállalkozástól importált villamos energiára vonatkozóan a szóban forgó tözsde vagy vállalkozás előző évi összesített számadatai használhatók.

A szabályozó hatóság vagy más hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a kereskedők által fogyasztóik számára, az e cikk értelmében nyújtott információk megbízhatóak legyenek, és azokat nemzeti szinten, egyértelműen összehasonlítható módon adják meg.

(10) A tagállamok intézkedéseket hoznak a gazdasági és társadalmi kohézió és a környezetvédelem céljainak elérése érdekében, amelyek adott esetben magukba foglalják az energiahatékonsági/keresletoldali szabályozási intézkedéseket, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelem eszközei és az ellátás biztonságát. Ezek az intézkedések magukban foglalhatják különösen megfelelő gazdasági ösztönzők nyújtását, felhasználva adott esetben az összes létező nemzeti és közösségi eszközt a szükséges hálózati infrastruktúra karbantartása és kiépítése érdekében, beleértve a rendszerösszekötő kapacitást is.

(11) Az energiahatékonság előmozdítása érdekében a tagállamok – vagy amennyiben a tagállam úgy rendelkezett, a szabályozó hatóság – nyomatékosan javasolják a villamosenergia-ipari vállalkozásoknak, hogy optimalizálják a villamosenergia-felhasználást, például energiagazdálkodási szolgáltatások nyújtása, innovatív árképzési formulák kidolgozása vagy intelligens mérési rendszerek, illetve adott esetben intelligens hálózatok bevezetése révén.

(12) A tagállamok saját területükön biztosítják az egyablakos kapcsolattartó pontok létrehozását, amelynek köszönhetően a fogyasztók hozzáférhetnek a jogaikra, a hatályos jogszabályokra és a jogvita esetén rendelkezésükre álló vitarendezési mechanizmusokra vonatkozó összes szükséges információhoz. Ezek a kapcsolattartó pontok az általános ügyfél-tájékoztató pontokon belül is kialakíthatók.

(13) A tagállamok biztosítják, hogy független mechanizmusokat, például energiaügyi ombudsmani hivatalt vagy fogyasztói szervet hoznak létre a panaszok hatékony kezelése és a bíróságon kívüli vitarendezések céljából.

(14) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 7., 8., 32. és/vagy a 34. cikk rendelkezéseit, amennyiben azok alkalmazása – jogilag vagy ténylegesen – akadályozná a villamosenergia-ipari vállalkozások általános gazdasági érdekből előírt kötelezettségek teljesítését, és amennyiben az a kereskedelem fejlődését nem befolyásolja olyan mértékben, amely a Közösség érdekeivel ellentétes lenne. A Közösség érdekei közé tartozik különösen, hogy ezen irányelvnek és a Szerződés 86. cikkének megfelelően a feljogosított fogyasztók tekintetében verseny alakuljon ki.

(15) A tagállamok – ezen irányelv végrehajtásakor – tájékoztatják a Bizottságot minden olyan intézkedésről, amelyet az egyetemes szolgáltatási és közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése érdekében hoztak – beleértve a fogyasztóvédelmet és a környezetvédelmet is –, valamint azok belföldi és nemzetközi versenyre gyakorolt lehetséges hatásairól, függetlenül attól, hogy a szóban forgó intézkedések esetében szükség van-e az ezen irányelv rendelkezéseitől való eltérésre. A tagállamok két évente tájékoztatják a Bizottságot az említett intézkedések változásairól, függetlenül attól, hogy a szóban forgó intézkedések esetében szükség van-e az ezen irányelvtől való eltérésre.

(16) Az érintett felekkel, köztük a tagállamokkal, a nemzeti szabályozó hatóságokkal, a fogyasztói szervezetekkel, a villamosenergia-ipari vállalkozásokkal, illetve az addig elért eredmények alapján a szociális partnerekkel konzultálva a Bizottság egy közérthető és tömör energiafogyasztói ellenőrzőlistát hoz létre, amely gyakorlati tájékoztatást nyújt a fogyasztóknak a jogaikról. A tagállamok biztosítják, hogy a villamosenergia-kereskedők vagy az átvitelrendszer-üzemeltetők a szabályozó hatósággal együttműködve megtegyék a szükséges lépéseket ahhoz, hogy az energiafogyasztói ellenőrzőlista egy példánya valamennyi fogyasztóhoz eljusson, valamint biztosítsák, hogy az nyilvánosan hozzáférhető legyen.

4. cikk

Az ellátás biztonságának figyelemmel kísérése

A tagállamok biztosítják az ellátás biztonságával kapcsolatos kérdések felügyeletét. Ahol a tagállamok ezt szükségesnek tartják, ezt a feladatot a 35. cikkben említett szabályozó hatóságokra átruházhatják. Az ilyen felügyelet kiterjed különösen a belföldi piac kínálat/kereslet egyensúlyára, a várható jövőbeli kereslet szintjére és a tervezett, vagy építés alatt álló többletkapacitásokra, a hálózatok karbantartásának minőségére és szintjére, valamint a csúcsigények kielégítésére hozott intézkedésekre, továbbá egy vagy több kereskedő esetleges üzemkiesésének kezelésére. A hatáskörrel rendelkező hatóságok kétfévente, július 31-ig közzéteszik ezen kérdések figyelemmel kísérése eredményeképpen tett megállapításokat, és az azoknak megfelelően meghozott vagy tervezett intézkedéseket körvonalazó jelentésüket, majd ezt a jelentést haldéktalanul továbbítják a Bizottságnak.

5. cikk

Műszaki szabályok

Amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek, a szabályozó hatóságok vagy a tagállamok biztosítják, hogy műszaki biztonsági követelményeket állapítsanak meg, valamint kidolgozzák, és közzéteszik azokat a műszaki szabályokat, amelyek előírják a termelőlétesítmények, elosztórendszereknek, közvetlenül csatlakozó fogyasztói berendezéseknek, rendszerösszekötőknek és közvetlen vezetékeknek a rendszerhez kapcsolhatóságának kivitelezési és üzemeltetési minimumkövetelményeit. Ezek az objektív és megkülönböztetéstől mentes műszaki szabályok biztosítják a rendszerek közötti együttműködést. Az Ügynökség adott esetben megfelelő ajánlásokat tehet e szabályok összeegyeztetése érdekében. Ezekről a szabályokról a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ 8. cikkének megfelelően értesítik a Bizottságot.

6. cikk

A regionális együttműködés előmozdítása

(1) A tagállamok és a szabályozó hatóságok együttműködnek nemzeti piacaik egy vagy több regionális szinten történő integrálása céljából, ami a teljesen liberalizált belső piac kialakítása felé vezető első lépés. A villamos energia versenyképes belső piacának kialakítása érdekében – amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek – a szabályozó hatóságok vagy a tagállamok különösen

elősegítik és megkönnyítik az átvitelrendszer-üzemeltetők regionális együttműködését, ideértve a határokon átnyúló ügyeket is, továbbá összehangolják jogi és szabályozói keretrendszereiket, valamint előmozdítják a Közösségen belül továbbra is villamosenergia-szigeteket képező, szigetüzemben működő rendszerek integrációját. Az e regionális együttműködéssel lefedett földrajzi térség magában foglalja a 714/2009/EK rendelet 12. cikkének (3) bekezdése szerinti földrajzi térségekben folyó együttműködést. Ez az együttműködés egyéb földrajzi térségeket is magában foglalhat.

(2) Az Ügynökség együttműködik a nemzeti szabályozó hatóságokkal és az átvitelrendszer-üzemeltetőkkel a régiók közötti, a szabályozási keretek kompatibilitásának biztosítása érdekében, a villamosenergia versenyképes belső piaca létrehozásának céljával. Amennyiben az Ügynökség úgy véli, hogy az ilyen együttműködéshez kötelező erejű szabályokra van szükség, megteszi a megfelelő ajánlásokat.

(3) A tagállamok ezen irányelv végrehajtásán keresztül biztosítják, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők regionális szinten egy vagy több integrált rendszerrel rendelkezzenek, a kapacitáselosztás és a hálózat biztonságának ellenőrzése tekintetében kettő vagy több tagállamot lefedve.

(4) Amennyiben vertikálisan integrált átvitelrendszer-üzemeltetők vesznek részt az ilyen együttműködés végrehajtására létrehozott közös vállalkozásban, akkor a közös vállalkozás megfélemlítési programot dolgoz ki és hajt végre, amely meghatározza a megkülönböztető és versenyellenes magatartás kizárását szolgáló intézkedéseket. Ez a megfélemlítési program meghatározza az alkalmazottaknak a megkülönböztető és versenyellenes magatartás kizárására vonatkozó célkitűzés megvalósításához szükséges kötelezettségeit. A programot az Ügynökségnek jóvá kell hagynia. A programnak való megfelelés független figyelemmel kísérést a vertikálisan integrált átvitelrendszer-üzemeltetők megfélemlítésért felelős tisztviselői végzik.

III. FEJEZET

TERMELÉS

7. cikk

Új kapacitások létesítésének engedélyezési eljárása

(1) Új termelői kapacitások létesítésére vonatkozóan a tagállamok engedélyezési eljárást fogadnak el, amely megfelel az objektivitás, az átláthatóság és megkülönböztetés tilalma követelményeinek.

(2) A tagállamok meghatározzák azokat a követelményeket, amelynek alapján területükön a termelői kapacitások létesítésére vonatkozó engedélyeket adják. A megfelelő követelmények meghatározásakor a tagállamok figyelembe veszik az alábbiakat:

- a villamosenergia-hálózat, a létesítmények és a kapcsolódó berendezések biztonságossága és biztonsága;

⁽¹⁾ HL L 204., 1998.7.21., 37. o.

- b) a közegészség és közbiztonság védelme;
- c) a környezetvédelem;
- d) a területhasználát és telephely-kiválasztás;
- e) a közterület használata;
- f) az energiahatékonyság;
- g) a primer energiaforrások jellege;
- h) a kérelmező jellemzői, például műszaki, gazdasági és pénzügyi teljesítőképessége;
- i) a 3. cikk értelmében hozott intézkedéseknek való megfelelés;
- j) a termelési kapacitás hozzájárulása az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i, a megújuló forrásokból származó energia használatának előmozdításáról szóló, 2009/28/EK irányelve ⁽¹⁾ 3. cikk (1) bekezdésében említett, 2020-ban a Közösség összesített energiafogyasztásából legalább 20 %-ot kitevő megújulóenergia-arány elérését kitűző átfogó közösségi célhoz;
- k) a termelési kapacitás hozzájárulása a kibocsátáscsökkentéshez.

(3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a kis méretű, decentralizált és/vagy elosztott termelésre külön engedélyezési eljárás vonatkozzon, amelynek során figyelembe veszik azok méretének és potenciális hatásának korlátozott voltát.

A tagállamok iránymutatásokat fogalmazhatnak meg a külön engedélyezési eljárásra vonatkozóan. A nemzeti szabályozó hatóságok vagy más hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok, ideértve a tervező hatóságokat is, felülvizsgálhatják az iránymutatásokat, és javaslatokat tehetnek azok módosítására.

A tagállamok, amennyiben a termelési kapacitások terén végrehajtott jelentős infrastrukturális projektek esetében a földhasználatra vonatkozóan külön engedélyezési eljárásokat vezettek be, adott esetben ezen eljárások hatálya alá vonják az új termelési kapacitás létesítését is, illetve kötelesek ezeket az eljárásokat megkülönböztetéstől mentesen és ésszerű határidőn belül lefolytatni.

(4) Az engedélyezési eljárást és követelményeket nyilvánosságra kell hozni. A kérelmezőket az engedély elutasításának okáról tájékoztatni kell. Az okoknak objektívnak, megkülönböztetéstől mentesnek, megalapozottnak és megfelelően indokoltnak kell lenniük. A kérelmezők számára jogorvoslati eljárást kell biztosítani.

8. cikk

Versenytárgyalási eljárás új kapacitások létesítésére

(1) A tagállamok – az ellátás biztonsága érdekében – biztosítják új kapacitások létesítését vagy energiahatékonysági/keresletoldali szabályozási intézkedéseket hoznak, nyilvános követelményeken alapuló versenytárgyalási eljárás vagy a megkülönböztetéstől való

mentesség és az átláthatóság szempontjából azzal egyenértékű, egyéb eljárás keretén belül. Ezek az eljárások azonban csak akkor alkalmazhatók, ha az engedélyezési eljárás során létesült termelői kapacitások vagy a meghozandó energiahatékonysági/keresletoldali szabályozási intézkedések nem elegendőek az ellátás biztonságának biztosításához.

(2) A tagállamok lehetőséget biztosíthatnak – környezetvédelmi célokból, illetve az új, még alacsony fejlettségi szinten álló technológiák támogatása érdekében – nyilvános követelményeken alapuló, új kapacitások létesítésére szolgáló versenytárgyalási eljárások lefolytatására. Az ilyen versenytárgyalási eljárások új termelői kapacitások létesítésére vagy energiahatékonysági/keresletoldali szabályozási intézkedésre vonatkozhatnak. A versenytárgyalási eljárás azonban csak akkor alkalmazható, ha az engedélyezési eljárás során létesült kapacitások vagy a meghozandó intézkedések nem elegendőek a szóban forgó célok eléréséhez.

(3) A termelői kapacitás létesítésére és az energiahatékonysági/keresletoldali szabályozási intézkedésekre kiírt versenytárgyalási eljárás részleteit az Európai Unió Hivatalos Lapjában kell közzétenni, legalább hat hónappal az ajánlattétel benyújtásának határidejét megelőzően.

A versenytárgyalásra vonatkozó dokumentációt a tagállam területén székhellyel rendelkező, valamennyi érdekelt vállalkozás számára hozzáférhetővé kell tenni olyan módon, hogy azoknak elegendő idő álljon a rendelkezésére az ajánlattételre.

Az átláthatóság biztosítása és a megkülönböztetések kiküszöbölése érdekében a versenytárgyalási dokumentációnak részletes leírást kell adnia a szerződés feltételeiről, a kérelmezők által követendő eljárásról, továbbá teljes listát azokról a kritériumokról, amelyek alapján a pályázókat kiválasztják és a szerződéseket odaítélik, beleértve azokat az ösztönzőket (például támogatásokat) is, amelyekre a versenytárgyalás kiterjed. Ezek a leírások vonatkozhatnak a 7. cikk (2) bekezdésében említett területekre is.

(4) A szükséges termelőkapacitásra irányuló pályázati felhívások esetében figyelembe kell venni a már meglévő termelőegységek hosszú távú garanciákat tartalmazó villamosenergia-ellátási ajánlatait is, amennyiben így további igényeket lehet kielégíteni.

(5) A tagállamok egy hatóságot, állami testületet vagy a villamosenergia-termeléstől, -átviteltől, -elosztástól és -ellátástól független magántestületet – jelölnek ki, amely a 35. cikk (1) bekezdésében említett szabályozó hatóság is lehet –, és amely felelős lesz az (1)–(4) bekezdésben említett versenytárgyalási eljárás szervezéséért, figyelemmel kíséréseért és ellenőrzéséért. Ahol az átviteli rendszer-üzemeltető tulajdonosi értelemben teljes mértékben független az egyéb, nem az átviteli rendszerrel kapcsolatos tevékenységektől, ott az átviteli rendszer-üzemeltetőt is kijelölhetik a versenytárgyalási eljárás szervezéséért, figyelemmel kíséréseért és ellenőrzéséért felelős testületnek. Ez a hatóság vagy testület minden szükséges lépést megtesz annak érdekében, hogy a versenytárgyalással kapcsolatos információkat bizalmasan kezeljék.

⁽¹⁾ HL L 140., 2009.6.5., 16. o.

IV. FEJEZET

AZ ÁTVITELI RENDSZER ÜZEMELTETÉSE

9. cikk

Az átviteli rendszerek és az átvitelrendszer-üzemeltetők szétválasztása

(1) A tagállamok 2012. március 3-tól gondoskodnak arról, hogy:

- a) minden olyan vállalkozás, amelynek tulajdonában az átviteli rendszer van átvitelrendszer-üzemeltetőként működjön;
- b) ugyanazon személy vagy személyek ne legyenek jogosultak:
 - i. közvetlenül vagy közvetve irányítást gyakorolni egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás felett, és közvetlenül vagy közvetve irányítást vagy bármely jogot gyakorolni egy átvitelrendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer felett; vagy
 - ii. közvetlenül vagy közvetve irányítást gyakorolni egy átvitelrendszer-üzemeltető vagy egy átviteli rendszer felett, és közvetlenül vagy közvetve irányítást vagy bármely jogot gyakorolni egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás felett;
- c) ugyanazon személy vagy személyek ne legyenek jogosultak kinevezni egy átvitelrendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer felügyelőbizottsága, igazgatási testülete vagy a vállalkozást jogilag képviselő testület tagjait, és közvetlenül vagy közvetve irányítást vagy bármely jogot gyakorolni egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás felett; valamint
- d) ugyanazon személy ne lehessen tag egyfelől egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozásnak, és másfelől egy átvitelrendszer-üzemeltetőben vagy átviteli rendszerben tulajdonnal rendelkező társaságnak is a felügyelőbizottságában, igazgatási testületében vagy a vállalkozást jogilag képviselő testületében.

(2) Az (1) bekezdés b) és c) pontjában említett jogok közé tartozik különösen:

- a) a szavazati jogok gyakorlására vonatkozó jogkör; vagy
- b) a felügyelőbizottság, az igazgatási testület vagy a vállalkozást jogilag képviselő testület tagjainak kinevezésére vonatkozó jogkör; vagy
- c) többségi részesedéssel való rendelkezés.

(3) Az (1) bekezdés b) pontja alkalmazásában a „termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás” kifejezés magában foglalja a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 2009.

július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ szerinti „kitermelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás”, továbbá az „átvitelrendszer-üzemeltető” és az „átviteli rendszer” kifejezés magában foglalja az említett irányelv szerinti „szállítási rendszer-üzemeltető” és „szállítási rendszer” fogalmakat.

(4) A tagállamok 2013. március 3-ig eltérést engedélyezhetnek az (1) bekezdés b) és c) pontjától, feltéve hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők nem tagjai egy vertikálisan integrált vállalkozásnak.

(5) Az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott kötelezettség teljesül abban az esetben, ha kettő vagy több, átviteli rendszerben tulajdonnal rendelkező vállalkozás olyan közös vállalatot alapít, amely az érintett átviteli rendszerek tekintetében kettő vagy több tagállamban átvitelrendszer-üzemeltetőként tevékenykedik. A közös vállalatnak más vállalkozás nem lehet része, kivéve ha a 13. cikk értelmében független rendszerüzemeltetőként vagy az V. fejezet céljaira független átvitelrendszer-üzemeltetőként engedélyezték.

(6) E cikk végrehajtása céljából ha az (1) bekezdés b), c) és d) pontjában említett személy a tagállam vagy egy másik állami testület, az egyrészt az átvitelrendszer-üzemeltető vagy az átviteli rendszer felett, másrészt a termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás felett felügyeletet gyakorló két külön állami testület nem tekinthető azonos személynek vagy személyeknek.

(7) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy sem az a 16. cikkben említett üzleti szempontból érzékeny információ, amellyel egy korábban vertikálisan integrált vállalkozás részét képező átvitelrendszer-üzemeltető rendelkezik, sem pedig az ilyen átvitelrendszer-üzemeltető személyzetére vonatkozó információ, nem jut termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás tudomására.

(8) Amennyiben 2009. szeptember 3-án az átviteli rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része, a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza az (1) bekezdést.

Ilyen esetben az érintett tagállamok:

- a) a 13. cikkel összhangban független rendszerüzemeltetőt jelölnek ki; vagy
- b) megfelelnek az V. fejezetben foglalt rendelkezéseknek.

(9) Amennyiben 2009. szeptember 3-án az átviteli rendszer vertikálisan integrált vállalkozás része, és olyan szabályok vannak életben, amelyek az V. fejezet rendelkezéseinél nagyobb tényleges függetlenséget biztosítanak az átvitelrendszer-üzemeltető számára, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák az (1) bekezdést.

(10) Mielőtt valamely vállalkozást az e cikk (9) bekezdése szerint átvitelrendszer-üzemeltetőként jóváhagynak és jelölnek ki, az ezen irányelv 10. cikkének (4), (5) és (6) bekezdésében és a/az 714/2009/EK rendelet 3. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően tanúsítani kell, majd ezt követően a Bizottság ellenőrzi, hogy a hatályos szabályok az V. fejezet rendelkezéseinél egyértelműen nagyobb tényleges függetlenséget biztosítanak-e az átvitelrendszer-üzemeltető számára.

⁽¹⁾ Lásd e Hivatalos Lap 94 oldalát.

(11) Semmilyen esetben nem szabad meggátolni, hogy az átviteli rendszert rendszerben tulajdonnal rendelkező, vertikálisan integrált vállalkozások lépéseket tegyenek az (1) bekezdésnek való megfelelés érdekében.

(12) Az (1) bekezdést alkalmazó tagállamokban a termelési vagy ellátó tevékenységet folytató vállalkozások semmilyen esetben sem lehetnek abban a helyzetben, hogy a szétválasztott átvitelirendszer-üzemeltetők fölött akár közvetve, akár közvetlenül átvegyék az ellenőrzést, vagy felettük bármilyen jogot gyakoroljanak.

10. cikk

Az átvitelirendszer-üzemeltetők kijelölése

(1) A vállalkozásokat jóváhagyásukat és átvitelirendszer-üzemeltetővé való kijelölésüket megelőzően az e cikk (4), (5) és (6) bekezdésében és a 714/2009/EK rendelet 3. cikkében megállapított eljárások szerint tanúsítani kell.

(2) A tagállamok jóváhagyják és átvitelirendszer-üzemeltetőnek jelölik ki azokat a vállalkozásokat, amelyek átviteli rendszerben tulajdonnal rendelkezzenek, és amelyekről a nemzeti szabályozó hatóság az alábbi tanúsítási eljárásnak megfelelően tanúsítja, hogy teljesítik a 9. cikk követelményeit. Az átvitelirendszer-üzemeltetők kijelölését be kell jelenteni a Bizottságnak és közzé kell tenni az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

(3) Az átvitelirendszer-üzemeltetők minden olyan tervezett ügyletet bejelentenek a szabályozó hatóságnak, amely miatt szükségessé válhat a 9. cikk követelményeinek való megfelelésük újraértékelése.

(4) A szabályozó hatóságok figyelemmel kísérik, hogy az átvitelirendszer-üzemeltetők folyamatosan megfelelnek-e a 9. cikk követelményeinek. A megfelelés biztosítása érdekében tanúsítási eljárást indítanak:

- a) az átvitelirendszer-üzemeltető (3) bekezdés szerinti bejelentésére;
- b) saját kezdeményezésükre, amennyiben tudomásukra jut, hogy az átviteli rendszer-tulajdonosok vagy átviteli rendszer-üzemeltetők felett gyakorolt jogok vagy befolyás tervezett változtatása a 9. cikk megsértéséhez vezethet, vagy amennyiben okuk van feltételezni, hogy ilyen jogsértés előfordulhatott; vagy
- c) a Bizottság indokolt kérésére.

(5) A szabályozó hatóságok az átvitelirendszer-üzemeltető bejelentésének vagy a Bizottság kérésének időpontjától számított négy hónapon belül határozatot hoznak az átvitelirendszer-üzemeltető tanúsításáról. E határidő lejártával a tanúsítást megadottnak kell tekinteni. A szabályozó hatóság kifejezett vagy hallgatóságos határozata csak a (6) bekezdésben meghatározott eljárás befejezését követően lép hatályba.

(6) Az átvitelirendszer-üzemeltető tanúsítására vonatkozó kifejezett vagy hallgatóságos határozatát a szabályozó hatóság haladéktalanul bejelenti a Bizottságnak, minden az arra a határozatra vonatkozó információval együtt. A Bizottság a 714/2009/EK rendelet 3. cikkében meghatározott eljárásnak megfelelően jár el.

(7) A szabályozó hatóságok és a Bizottság kérheti az átvitelirendszer-üzemeltetőktől és a termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozásoktól, hogy adják meg az e cikk szerinti feladatok elvégzéséhez szükséges információkat.

(8) A szabályozó hatóságok és a Bizottság megőrzi az üzleti szempontból érzékeny információk titkosságát.

11. cikk

A harmadik országokkal kapcsolatos tanúsítás

(1) Amennyiben olyan átvitelirendszer-tulajdonos vagy átvitelirendszer-üzemeltető kéri a tanúsítást, amely felett harmadik országból vagy harmadik országokból származó személy vagy személyek gyakorolnak irányítást, a szabályozó hatóság értesíti a Bizottságot.

A szabályozó hatóság ugyancsak haladéktalanul értesíti a Bizottságot minden olyan körülményről, amelynek következtében valamely harmadik országból vagy harmadik országokból származó személy vagy személyek irányítást szereznének átviteli rendszer vagy átvitelirendszer-üzemeltető felett.

(2) Az átvitelirendszer-üzemeltető értesíti a szabályozó hatóságot minden olyan körülményről, amelynek következtében valamely harmadik országból vagy harmadik országokból származó személy vagy személyek irányítást szereznének átviteli rendszer vagy átvitelirendszer-üzemeltető felett.

(3) A szabályozó hatóság az átvitelirendszer-üzemeltető bejelentésétől számított négy hónapon belül határozati javaslatot készít elő az átvitelirendszer-üzemeltető tanúsításáról. A szabályozó hatóság megtagadja a tanúsítást, amennyiben nem bizonyították, hogy:

- a) az érintett jogalany megfelel a 9. cikk követelményeinek; valamint
- b) a szabályozó hatóságnak vagy a tagállam által kijelölt más hatáskörrel rendelkező hatóságnak, hogy a tanúsítás megadása nem veszélyezteti a tagállam és a Közösség energiaellátásának biztonságát. A szabályozó hatóság vagy az erre kijelölt más hatáskörrel rendelkező hatóság a kérdés mérlegelésekor az alábbiakat veszi figyelembe:

- i. a Közösségnek a nemzetközi jogból – beleértve azokat az egy vagy több harmadik országgal kötött megállapodásokat, amelyeknek a Közösség részes fele, és amelyek foglalkoznak az ellátásbiztonság kérdéseivel – eredő, az adott harmadik országok tekintetében fennálló jogai és kötelezettségei;

ii. a tagállamnak a harmadik országokkal kötött megállapodásaiból eredő, az adott harmadik országok tekintetében fennálló jogai és kötelezettségei, amennyiben azok összeegyeztethetők a közösségi joggal; valamint

iii. az adott esetre és az érintett harmadik országra vonatkozó egyéb konkrét tények és körülmények.

(4) A szabályozó hatóság a határozatról haladéktalanul értesíti a Bizottságot, az adott határozatra vonatkozó összes információval együtt.

(5) A tagállamok előírják a szabályozó hatóság és/vagy a (3) bekezdés b) pontjában említett, kijelölt hatáskörrel rendelkező hatóság számára, hogy a tanúsításról szóló határozat a szabályozó hatóság általi elfogadását megelőzően véleményt kérjen be a Bizottságtól az alábbiakra vonatkozóan:

a) megfelel-e az érintett jogalany a 9. cikk követelményeinek; és

b) a tanúsítás megadása nem veszélyezteti-e a Közösség energiaellátásának biztonságát.

(6) A Bizottság az (5) bekezdésben említett kérelmet annak kézhezvétele után azonnal megvizsgálja. A kérelem kézhezvételét követő két hónapon belül megküldi a véleményt a nemzeti szabályozó hatóság számára, vagy, amennyiben a kérelmet a kijelölt hatáskörrel rendelkező hatóság nyújtotta be, ez utóbbi hatóság számára.

Véleményének elkészítésekor a Bizottság kikérheti az Ügynökség, az érintett tagállam és az érintett felek véleményét. Ha a Bizottság ilyen véleményt kér, a kéthónapos határidő további két hónappal meghosszabbodik.

Ha a Bizottság az első és a második albekezdésben említett időszakban nem nyilvánít véleményt, akkor úgy kell tekinteni, hogy nem emel kifogást a szabályozó hatóság határozatával szemben.

(7) Annak értékelése során, hogy egy harmadik országból vagy harmadik országokból származó személy vagy személyek általi irányítás veszélyezteti-e a Közösség energiaellátásának biztonságát, a Bizottság az alábbiakat veszi figyelembe:

a) az adott esetre és az érintett harmadik országra vagy harmadik országokra vonatkozó konkrét tények; valamint

b) a Közösségnek a nemzetközi jogból – beleértve azokat az egy vagy több harmadik országgal kötött megállapodásokat, amelyeknek a Közösség részes fele, és amelyek foglalkoznak az ellátásbiztonság kérdéseivel – eredő, az adott harmadik ország vagy harmadik országok tekintetében fennálló jogai és kötelezettségei.

(8) A nemzeti szabályozó hatóság a (6) bekezdésben említett időszak lejártát követő két hónapon belül elfogadja a tanúsításra vonatkozó végleges határozatát. A nemzeti szabályozó hatóság a végleges határozat elfogadásakor a legteljesebb mértékben figyelembe veszi a Bizottság véleményét. A tagállamoknak minden esetre jogukban áll megtagadni a tanúsítást, ha a tanúsítás megadása veszélyezteti a Közösség energiaellátásának biztonságát vagy valamely másik tagállam energia-ellátásának biztonságát. Ha valamely tagállam egy másik hatáskörrel rendelkező hatóságot jelölt ki a (3) bekezdés b) pontja szerinti értékelésre, előírhatja,

hogy a nemzeti szabályozó hatóság e hatáskörrel rendelkező hatóság értékelésével összhangban fogadja el a végleges határozatát. A nemzeti szabályozó hatóság végleges határozatát és a Bizottság véleményét együtt kell közzétenni. Amennyiben a végleges határozat eltér a Bizottság véleményétől, az érintett tagállam a határozattal együtt rendelkezésre bocsátja és nyilvánossá teszi annak indoklását is.

(9) E cikk egyetlen rendelkezése sem érinti a tagállamok azon jogát, hogy a közbiztonsághoz fűződő jogos érdekeik védelmében – a közösségi joggal összhangban – nemzeti törvényességi ellenőrzést gyakoroljanak.

(10) A Bizottság iránymutatásokat fogadhat el, amelyek részletesen meghatározzák az e cikk alkalmazásában követendő eljárásokat. Az ezen irányelv nem alapvető fontosságú elemeinek kiegészítéssel történő módosítására vonatkozó intézkedéseket a 46. cikk (2) bekezdésében említett, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

(11) Ez a cikk, a (3) bekezdés a) pontjának kivételével, azon tagállamokra is vonatkozik, amelyek a 44. cikk szerint eltérést alkalmaznak.

12. cikk

Az átvitelrendszer-üzemeltetők feladatai

Minden átvitelrendszer-üzemeltető a következőkért felelős:

a) biztosítja, hogy a rendszer hosszú távon képes legyen kielégíteni a villamos energia átvitelére vonatkozó ésszerű igényeket, a környezetvédelem kellő figyelembevételével és közgazdasági feltételek mellett biztonságos, megbízható és hatékony átviteli rendszereket üzemeltet, tart karban és fejleszt.

b) megfelelő eszközöket biztosít a szolgáltatási kötelezettségek teljesítése céljából;

c) megfelelő átviteli kapacitásnak és a rendszer megbízhatóságának a biztosításával hozzájárul az ellátás biztonságának fenntartásához;

d) szabályozza a rendszer villamos energia forgalmát, tekintetbe véve az összekapcsolt rendszerekkel folytatott energiacserét is. Ebből a célból az átvitelrendszer-üzemeltető felel a biztonságos, megbízható és hatékony villamosenergia-rendszer biztosításáért, és ezzel összefüggésben minden szükséges kiegészítő szolgáltatás biztosításáért, ideértve az igényekre válaszként nyújtott szolgáltatásokat, amennyiben annak elérhetősége nem függ más olyan átviteli rendszertől, amellyel a rendszer összeköttetésben áll;

e) elegendő információt nyújt azon rendszer rendszerüzemeltetőjének, amellyel rendszere kapcsolatban van, az összekapcsolt rendszerek biztonságos és hatékony üzemeltetésének, összehangolt fejlesztésének és a rendszerek együttműködhetőségének biztosítása céljából;

- f) tartózkodik a rendszerhasználókkal vagy a rendszerhasználók csoportjaival szembeni, különösen a kapcsolt vállalkozások javára történő megkülönböztetéstől;
- g) ellátja a rendszerhasználókat azokkal az információkkal, amelyekre szükségük van a rendszerhez történő hatékony hozzáférés érdekében;
- h) beszedi a túlterhelési díjakat és az átviteli rendszer-üzemeltetők közötti ellentételezési mechanizmus alapján esedékes kifizetéseket, [a/az] 714/2009/EK rendelet 13. cikkével összhangban, engedélyezi és irányítja a harmadik felek hozzáférését – illetve ennek megtagadása esetén erről indokolt magyarázatot ad – amelyet a nemzeti szabályozó hatóságok kísérnek figyelemmel; az e cikk szerinti feladataik ellátásakor az átviteli rendszer-üzemeltetők elsősorban a piac integrációját segítik elő.

13. cikk

Független rendszerüzemeltető

- (1) Amennyiben 2009. szeptember 3-án az átviteli rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 9. cikk (1) bekezdését, és az átviteli rendszer-tulajdonos javaslatára független rendszerüzemeltetőt jelölnek ki. Az ilyen kijelölést a Bizottságnak jóvá kell hagynia.
- (2) A tagállamok csak akkor hagyhatnak jóvá és jelölhetnek ki független rendszerüzemeltetőt, ha:
 - a) az üzemeltetőjelölt bizonyítja, hogy megfelel a 9. cikk (1) bekezdése b), c) és d) pontjában foglalt követelményeknek;
 - b) az üzemeltetőjelölt bizonyítja, hogy rendelkezik a 12. cikk szerinti feladatok végrehajtásához szükséges pénzügyi, műszaki, tárgyi és humán erőforrásokkal;
 - c) az üzemeltetőjelölt kötelezettséget vállal arra, hogy megfelel a szabályozó hatóság által figyelemmel kísért, tízéves hálózati fejlesztési tervnek;
 - d) az átviteli rendszer-üzemeltető bizonyítja képességét a (5) bekezdés szerinti kötelezettségei teljesítésére. E célból benyújtja a jelölttel és minden más érintett jogalánnyal kötendő szerződéses megállapodások tervezetét;
 - e) az üzemeltetőjelölt bizonyítja képességét a 714/2009/EK rendelet szerinti kötelezettségei teljesítésére, ideértve az átviteli rendszer-üzemeltetők európai és regionális szintű együttműködését is.
- (3) A tagállamok jóváhagyják és független rendszerüzemeltetőnek jelölik ki azokat a vállalkozásokat, amelyekről a szabályozó hatóság tanúsítja, hogy megfelelnek a 11. cikk és a 13. cikk (2) bekezdése követelményeinek. A tanúsítás céljából az ezen irányelv 10. cikkében és a 714/2009/EK rendelet 3. cikkében vagy az ezen irányelv 11. cikkében szereplő eljárás alkalmazandó.

(4) Minden független rendszerüzemeltető felelős a harmadik fél hozzáféréseinek engedélyezéséért és igazgatásáért, beleértve a hozzáférési díjak, a szűk keresztmetszetek kezeléséért felszámított díjak és – a 714/2009/EK rendelet 13. cikkével összhangban – az átviteli rendszer-üzemeltetők közötti ellentételezési mechanizmus szerinti kifizetések beszedését is, továbbá felelős az átviteli rendszer üzemeltetéséért, karbantartásáért és fejlesztéséért, valamint annak biztosításáért, hogy a rendszer a beruházások tervezése révén hosszú távon képes legyen az ésszerű igények kielégítésére. Az átviteli rendszer fejlesztése során a független rendszerüzemeltető felelős az új infrastruktúra tervezéséért (beleértve az engedélyezési eljárást), kiépítéséért és beüzemeléséért. E célból a független rendszerüzemeltető átviteli rendszer-üzemeltetőként jár el e fejezettel összhangban. Az átviteli rendszer-tulajdonos nem felelős sem a harmadik felek hozzáféréseinek engedélyezéséért és igazgatásáért, sem a beruházások megtervezéséért.

(5) Ha a független rendszerüzemeltetőt kijelölték, az átviteli rendszer-tulajdonos:

- a) minden lényeges együttműködést és támogatást megad a független rendszerüzemeltetőnek feladatai végrehajtásához, különös tekintettel minden vonatkozó információra;
- b) finanszírozza a független rendszerüzemeltető által elhatárolt és a szabályozó hatóság által jóváhagyott beruházásokat, vagy beleegyezik annak bármely érdekelt fél – akár a független rendszerüzemeltető – általi finanszírozásába. A vonatkozó pénzügyi megállapodásokhoz a szabályozó hatóság jóváhagyása szükséges. Az ilyen jóváhagyást megelőzően a szabályozó hatóság konzultál az átviteli rendszer-tulajdonossal és a többi érdekelt féllel;
- c) fedezetet biztosít a hálózati vagyonhoz kapcsolódó kötelezettségekre, kivéve a független rendszerüzemeltető feladataihoz kapcsolódó kötelezettségeket; valamint
- d) a hálózatbővítések finanszírozásának megkönnyítése érdekében biztosítékot nyújt, kivéve azon beruházásokat, amelyek esetében a b) ponttal összhangban beleegyezését adta a beruházás bármely érdekelt fél – akár a független rendszerüzemeltető – általi finanszírozásába.

(6) A szabályozó hatósággal szoros együttműködésben az érintett nemzeti versenyhivatalt minden olyan hatáskörrel fel kell ruházni, amely szükséges ahhoz, hogy eredményesen figyelemmel tudja kísérni az átviteli rendszer-tulajdonos (5) bekezdés szerinti kötelezettségeinek teljesítését.

14. cikk

Az átviteli rendszer-tulajdonosok szétválasztása

(1) A vertikálisan integrált vállalkozás részét képező átviteli rendszer-tulajdonosnak – ha független rendszerüzemeltetőt jelöltek ki – legalább társasági formájában, valamint szervezete és döntéshozatala szempontjából függetlennek kell lennie az átvitelhez nem kapcsolódó egyéb tevékenységektől.

(2) Az (1) bekezdésben említett átvitelrendszer-tulajdonosok függetlenségének biztosításához a következő minimumkövetelményeknek kell eleget tenni:

- a) az átvitelrendszer-tulajdonos igazgatásáért felelős személyek nem vehetnek részt az integrált villamosenergia-ipari vállalkozás azon szervezetében, amely a villamosenergia-termelés, -elosztás és -ellátás napi üzemvitelért közvetve vagy közvetlenül felelős;
- b) megfelelő intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy az átvitelrendszer-tulajdonos igazgatásáért felelős személyek szakmai érdekeit olyan módon vegyék figyelembe, amely biztosítja számukra a független cselekvés lehetőségét; valamint
- c) az átvitelrendszer-tulajdonos megfelelőségi programot állít össze, amely meghatározza az intézkedéseket a megkülönböztető magatartás kizárása érdekében, és biztosítja, hogy a program végrehajtását megfelelő módon kísérik figyelemmel. A megfelelőségi program meghatározza az alkalmazottaknak az e célok megvalósításához szükséges kötelezettségeit. A megfelelőségi program felügyeletéért felelős személy vagy testület a megtett intézkedésekről éves jelentést terjeszt a szabályozó hatóság elé, és ezt a jelentést nyilvánosságra hozza.

(3) A Bizottság iránymutatásokat fogadhat el annak biztosítása érdekében, hogy az átvitelrendszer-tulajdonos teljeskörűen és ténylegesen betartsa e cikk (2) bekezdését. Az ezen irányelv nem alapvető fontosságú elemeinek kiegészítéssel történő módosítására vonatkozó intézkedéseket a 46. cikk (2) bekezdésében említett, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

15. cikk

A kapacitások teherelosztása és kiegyenlítése

(1) A villamosenergia-ellátásra vonatkozó szerződéses kötelezettségek – köztük a versenytárgyalási dokumentációból származó kötelezettségek – sérelme nélkül az átvitelrendszer-üzemeltető – amennyiben ilyen feladatot is ellát – felelős a területén lévő termelőlétesítmények közötti teherelosztásért és a más rendszerekhez kapcsolódó rendszerösszekötők használatáért.

(2) A termelőlétesítmények közötti teherelosztást és a rendszerösszekötők használatát olyan objektív, nyilvánosságra hozott követelményrendszer alapján kell meghatározni, amelyet a nemzeti szabályozó hatóság hagy jóvá, (amennyiben erre hatáskörrel rendelkezik), és amelyet megkülönböztetéstől mentesen alkalmaznak, biztosítva ezzel a belső villamosenergia-piac megfelelő működését. Ez a követelményrendszernek tekintettel kell lennie a rendelkezésre álló termelőlétesítményekből és a rendszerösszekötőkön keresztül történő szállításból nyerhető villamos energia gazdasági elsőbbségére és a rendszer műszaki korlátaira is.

(3) A tagállamok előírják a rendszerüzemeltetők számára, hogy a megújuló energiaforrásokat használó termelőlétesítmények teherelosztása során a 2009/28/EK irányelv 16. cikkének megfelelően járjanak el. Azt is előírhatják a rendszerüzemeltetők számára, hogy a termelőlétesítmények teherelosztása során részesítsék előnyben a kapcsolt hő- és villamos energiát termelő létesítményeket.

(4) Az ellátás biztonságának érdekében egy tagállam elrendelheti, hogy a kapacitás teherelosztása során a belföldi, primer energiahordozót használó termelőlétesítményeknek biztosítsanak elsőbbséget naptári évenként, az érintett tagállamban felhasznált villamos energia előállításához szükséges teljes primer energia 15 %-át meg nem haladó mértékben.

(5) Amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek, a szabályozó hatóságok, vagy a tagállamok megkövetelik, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők megfeleljenek az átviteli rendszer fejlesztésére és karbantartására vonatkozó minimális normáknak, beleértve a rendszerösszekötő kapacitást is.

(6) Az átvitelrendszer-üzemeltetők – amennyiben ezt a feladatot is ellátják – átlátható, megkülönböztetéstől mentes, piaci alapú eljárások alapján szerzik be a hálózatuk veszteségeit fedező energiát és a tartalék kapacitást.

(7) Az átvitelrendszer-üzemeltetők által a villamosenergia-rendszer egyensúlyának fenntartása érdekében elfogadott szabályoknak – beleértve a villamos energia egyensúlytól való eltéréseért a hálózatuk rendszerhasználói által fizetendő díjakra vonatkozó szabályokat is – objektívnek, átláthatónak és megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük. Az átvitelrendszer-üzemeltetők által nyújtott szolgáltatások feltételeit – beleértve a szabályokat és a tarifákat is – a 37. cikk (6) bekezdése értelmében megkülönböztetéstől mentes és a költségeket tükröző módon kell kialakítani, továbbá azokat közzé kell tenni.

16. cikk

Az átvitelrendszer-üzemeltetők és átvitelrendszer-tulajdonosok titoktartási kötelezettsége

(1) Minden átvitelrendszer-üzemeltető és minden átvitelrendszer-tulajdonos a 30. cikk vagy bármely egyéb, az információ közreadására vonatkozó jogi kötelezettség sérelme nélkül megőrzi az olyan, üzleti szempontból érzékeny információ titokosságát, amelyekhez üzleti tevékenysége során jut hozzá, és megakadályozza, hogy a saját tevékenységével kapcsolatos információ, amely üzleti szempontból előnyös lehet, megkülönböztető módon kerüljön nyilvánosságra. Különösen nem ad közre üzleti szempontból érzékeny információkat a vállalkozás más része számára, kivéve ha az üzleti tranzakció végrehajtása miatt szükséges. Az információs szétválasztás szabályainak teljes körű betartatása érdekében a tagállamoknak arról is gondoskodniuk kell, hogy az átvitelrendszer-tulajdonos és a vállalkozás többi része ne használjon közös szolgáltatásokat, például közös jogi szolgáltatásokat, kivéve a kizárólag adminisztratív vagy informatikai jellegű feladatokat.

(2) Az átvitelrendszer-üzemeltető a kapcsolt vállalkozások villamosenergia-értékesítései vagy -vásárlásai során semmilyen módon nem élhetnek vissza a hálózati hozzáférés biztosítása vagy az azokkal kapcsolatos tárgyalás során harmadik felektől szerzett, üzleti szempontból érzékeny információval.

(3) A tényleges versenyhez és a piac hatékony működéséhez szükséges információkat közzé kell tenni. Ez a kötelezettség nem sértheti az üzleti szempontból érzékeny információk bizalmas jellegének megóvását.

V. FEJEZET

FÜGGETLEN ÁTVITELIRENDSZER-ÜZEMELTETŐ

17. cikk

Eszközök, berendezések, személyzet és jogi személyiség

(1) Az átvitelrendszer-üzemeltetőnek rendelkezniük kell minden olyan emberi, műszaki, tárgyi és pénzügyi erőforrással, amely az ezen irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez, valamint a villamosenergia-átviteli tevékenység végzéséhez szükséges, így különösen:

- a) a villamosenergia-átviteli tevékenység végzéséhez szükséges eszközöknek, ideértve az átviteli rendszert is, az átvitelrendszer-üzemeltető tulajdonát kell képezniük;
- b) az átvitelrendszer-üzemeltetőnek kell foglalkoztatnia a villamosenergia-átviteli tevékenység végzéséhez – ideértve a vállalattal kapcsolatos valamennyi feladat ellátását – szükséges személyzetet;
- c) tilos a vertikálisan integrált vállalkozás bármely egyéb részébe vagy részéből munkaerőt kölcsönözni vagy szolgáltatást nyújtani. Az átvitelrendszer-üzemeltető azonban szolgáltatásokat nyújthat a vertikálisan integrált vállalkozásnak, ha:
 - i. ezeknek a szolgáltatásoknak a nyújtása nem jelent hátrányos megkülönböztetést a rendszerhasználók között, az valamennyi rendszerhasználó számára azonos feltételekkel áll rendelkezésre, és a termelés vagy ellátás terén nem korlátozza, torzíja vagy akadályozza a versenyt; valamint
 - ii. az ezeknek a szolgáltatásoknak a nyújtására vonatkozó feltételeket a szabályozó hatóság jóváhagyta;
- d) a 20. cikk szerinti felügyeleti szerv döntéseinek sérelme nélkül a jövőbeli beruházási projektekhez és/vagy a meglévő eszközök lecseréléséhez szükséges pénzügyi forrásokat a vertikálisan integrált vállalkozás az átvitelrendszer-üzemeltető megfelelő kérelmét követően kellő időben rendelkezésre bocsátja.

(2) A villamosenergia-átviteli tevékenység a 12. cikkben felsoroltakon kívül legalább az alábbi feladatokat foglalja magában:

- a) az átvitelrendszer-üzemeltető képviselte, valamint kapcsolattartás a harmadik felekkel és a szabályozó hatóságokkal;
- b) az átvitelrendszer-üzemeltető képviselte a villamosenergia-piacon az átvitelrendszer-üzemeltetők európai hálózatán belül („villamosenergia-piaci ENTSO”);
- c) harmadik felek általi, megkülönböztetés-mentes hozzáférés engedélyezése és igazgatása, a rendszerhasználók vagy a rendszerhasználók csoportjai számára;
- d) az átviteli rendszerrel kapcsolatos valamennyi díj beszedése, ideértve a hozzáférési díjakat, a kiegészítő szolgáltatásokért, mint például a szolgáltatások vásárlásáért felszámolt kiegyenlítő díjakat (kiegyenlítő költségek, energiakompenzáció);
- e) biztonságos, hatékony és gazdaságos átviteli rendszer üzemeltetése, karbantartása és fejlesztése.
- f) a rendszernek az ésszerű kereslet kielégítésére való hosszú távú képességét biztosító és az ellátás biztonságát garantáló befektetések tervezése;
- g) megfelelő közös vállalkozások létrehozása, többek között egy vagy több átvitelrendszer-üzemeltetővel, villamosenergia-tőzsdékkel és más megfelelő szereplőkkel regionális piacok kialakításának vagy a liberalizációs folyamat megkönnyítésének céljával; valamint
- h) a vállalattal kapcsolatos valamennyi szolgáltatás, ideértve a jogi, a könyvviteli és az informatikai szolgáltatásokat is.

(3) Az átvitelrendszer-üzemeltetők a 68/151/EKG tanácsi irányelv ⁽¹⁾ 1. cikkében említett társasági formában alakulnak meg.

(4) Az átvitelrendszer-üzemeltető társaság jogi személyiségében, kommunikációjában, márkaépítésében és telephelyei révén nem lehet összetéveszthető a vertikálisan integrált vállalkozás vagy annak valamely része különálló jogi személyisége tekintetében.

(5) Az átvitelrendszer-üzemeltető informatikai rendszereit vagy berendezéseit, fizikai létesítményeit és biztonságos hozzáférési rendszereit nem osztja meg a vertikálisan integrált vállalkozás egyetlen más tagjával sem, továbbá az informatikai rendszerekre vagy berendezésekre és a biztonságos hozzáférési rendszerekre vonatkozóan nem alkalmazhatja ugyanazokat a tanácsadókat vagy külső vállalkozókat.

(6) Az átvitelrendszer-üzemeltető számviteli ellenőrzését a vertikálisan integrált vállalatot vagy annak bármely részét ellenőrzőtől eltérő könyvvizsgáló végzi.

⁽¹⁾ A Tanács első irányelve (1968. március 9.) az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról (HL L 65., 1968.3.14., 8. o.).

18. cikk

Az átvitelrendszer-üzemeltető függetlensége

(1) A 20. cikk szerinti felügyeleti szerv határozatainak sérelme nélkül az átvitelrendszer-üzemeltetőnek:

- a) az üzemeltetéshez, karbantartáshoz vagy az átviteli rendszer fejlesztéséhez szükséges eszközök tekintetében a vertikálisan integrált vállalkozástól függetlenül, tényleges döntéshozatali jogokkal kell rendelkeznie; valamint
- b) jogában áll, hogy a tőkepiacon – különösen hitelfelvétel és tőkeemelés révén – pénzeszközöket teremtsen.

(2) Az átvitelrendszer-üzemeltető mindenkor köteles úgy eljárni, hogy biztosítsa, hogy az átviteli tevékenység megfelelő és hatékony módon történő végzéséhez és a hatékony, biztonságos és gazdaságos átviteli rendszer létrehozásához és karbantartásához szükséges erőforrások a rendelkezésére álljanak.

(3) A vertikálisan integrált vállalkozás termelési vagy ellátási feladatot végző leányvállalatai sem közvetlen, sem közvetett módon nem rendelkezhetnek részesedéssel az átvitelrendszer-üzemeltetőben. Az átvitelrendszer-üzemeltető sem közvetlen, sem közvetett módon nem rendelkezhet részesedéssel a vertikálisan integrált vállalkozás termelési vagy ellátási feladatot végző leányvállalataiban, és nem részesülhet az e leányvállalatoktól származó osztalékból vagy egyéb pénzügyi előnyből.

(4) Az átvitelrendszer-üzemeltető általános irányítási struktúrája és vállalati alapszabálya biztosítja az átvitelrendszer-üzemeltető e fejezetnek megfelelő tényleges függetlenségét. A vertikálisan integrált vállalkozás sem közvetlenül, sem közvetetten nem határozhatja meg az átviteli rendszer-üzemeltető versenymagatartását az átvitelrendszer-üzemeltető napi tevékenységei és a hálózatkezelés vonatkozásában, vagy a 22. cikk szerint kidolgozott tízéves hálózatfejlesztési terv előkészítéséhez szükséges tevékenységekkel kapcsolatban.

(5) Az átvitelrendszer-üzemeltetők a 12. cikkben és az ezen irányelv 17. cikk (2) bekezdésében említett feladataik, valamint a 714/2009/EK rendelet 14., 15. és 16. cikke szerinti kötelezettségeik teljesítése során nem tehetnek megkülönböztetést a különböző személyek vagy jogalanyok tekintetében, továbbá a termelés és az ellátás terén nem korlátozzák, torzítyják vagy akadályozzák a versenyt.

(6) A vertikálisan integrált vállalkozás és az átvitelrendszer-üzemeltető közötti valamennyi kereskedelmi és pénzügyi kapcsolat, ideértve az átvitelrendszer-üzemeltető által a vertikálisan integrált vállalkozás számára nyújtott kölcsönöket is, meg kell felelnie a piaci feltételeknek. Az átvitelrendszer-üzemeltető részletes nyilvántartást vezet e kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatokról, és azokat a szabályozó hatóság kérésére rendelkezésre bocsátja.

(7) Az átvitelrendszer-üzemeltető a vertikálisan integrált vállalkozással kötött minden kereskedelmi és pénzügyi megállapodást jóváhagyásra benyújt a szabályozó hatóságnak.

(8) Az átvitelrendszer-üzemeltető tájékoztatja a szabályozó hatóságot a 17. cikk (1) bekezdésének d) pontjában említett, a jövőbeli beruházási projektek és/vagy a meglévő eszközök lecserélése céljára rendelkezésre álló pénzügyi forrásokról.

(9) A vertikálisan integrált vállalkozás tartózkodik minden olyan tevékenységtől, amely az átvitelrendszer-üzemeltetőt akadályozza vagy hátráltatja az e fejezetben említett kötelezettségeinek teljesítésében, továbbá nem követelheti meg az átvitelrendszer-üzemeltetőtől, hogy e kötelezettségek teljesítéséhez a vertikálisan integrált vállalkozástól engedélyt kérjen.

(10) A vállalkozásokat, amelyekkel kapcsolatban a szabályozó hatóság tanúsította, hogy megfelelnek az e fejezetben foglalt követelményeknek, az érintett tagállam engedélyezi és átvitelrendszer-üzemeltetővé jelöli ki. A tanúsítás céljából az ezen irányelv 10. cikkében és a 714/2009/EK rendelet 3. cikkében vagy az ezen irányelv 11. cikkében szereplő eljárás alkalmazandó.

19. cikk

Az átvitelrendszer-üzemeltető személyzetének és ügyvezetésének függetlensége

(1) A kinevezésekkel, meghosszabbításokkal és munkafeltételekkel – ideértve az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek és/vagy igazgatási szervei tagjainak javadalmazását és hivatali idejük megszűnését is – kapcsolatos határozatokat az átvitelrendszer-üzemeltető 20. cikkel összhangban kijelölt felügyeleti szerve hozza meg.

(2) A felügyeleti szerv által az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személlyé és/vagy igazgatási szerveinek tagjává való kinevezésre vagy e tisztségben való meghosszabbítására jelölt személyek személyéről, a hivatali idejüket szabályozó feltételekről, hivatali idejük tartamáról és megszűnéséről, valamint a hivatali idejük megszüntetésére vonatkozó bármely javasolt határozat indokairól értesíteni kell a szabályozó hatóságot. Ezek az (1) bekezdésben említett a feltételek és határozatok kizárólag akkor emelkednek kötelező erőre, ha a szabályozó hatóság az arról szóló értesítést követő három héten belül nem emelt ellenük kifogást.

A szabályozó hatóság kifogást emelhet az (1) bekezdésben említett határozatok ellen, ha:

- a) kétségei merülnek fel az ügyvezetéséért felelős személlyé és/vagy az igazgatási szervek tagjává való kinevezésre jelölt személy szakmai függetlenségével kapcsolatban; vagy
- b) a megbízatás idő előtti megszűnése esetén kétség merül fel az idő előtti megszűnés indoklásával kapcsolatban.

(3) Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek és/vagy igazgatási szerveinek tagjai esetében, akikre ez a bekezdés vonatkozik, a kinevezést megelőző három éves időszakban az átvitelrendszer-üzemeltetőn kívül sem közvetve, sem közvetlenül semmilyen szakmai beosztással vagy felelősséggel, érdekléllyel vagy üzleti kapcsolattal nem kötődhetnek a vertikálisan integrált vállalkozáshoz vagy annak bármely részéhez vagy annak irányító részvényeseihez.

(4) Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek és/vagy igazgatási szervei tagjainak, valamint alkalmazottainak sem közvetve, sem közvetlenül semmilyen egyéb szakmai beosztásuk vagy felelősségük, érdekük vagy üzleti kapcsolatuk nem lehet a vertikálisan integrált vállalkozás más részével vagy annak irányító részvényeseivel.

(5) Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek és/vagy igazgatási szervei tagjainak, valamint alkalmazottainak az átvitelrendszer-üzemeltetőn kívül sem közvetve, sem közvetlenül nem fűződhet érdeke a vertikálisan integrált vállalkozás egyetlen részéhez sem, és attól semmiféle pénzügyi előnyben nem részesülhetnek. Javadalmazásuk nem függhet a vertikálisan integrált vállalkozásnak tevékenységétől vagy eredményeitől, kivéve az átvitelrendszer-üzemeltető tevékenységeit vagy eredményeit.

(6) Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek és/vagy igazgatási szervei tagjai által a hivatali idejük lejártá előtti megszűnése miatt benyújtott panaszok tekintetében a szabályozó hatósághoz fordulás biztosítása útján tényleges jogorvoslati jogot kell biztosítani.

(7) Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek és/vagy igazgatási szervei tagjainak hivatali idejük megszűnését követően legalább négy évig az átvitelrendszer-üzemeltetőt kivéve nem kötődhetnek szakmai beosztással vagy felelősséggel, érdekekkel vagy üzleti kapcsolattal a vertikálisan integrált vállalkozás semmilyen részéhez vagy annak irányító részvényeseihez.

(8) A (3) bekezdés az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek és/vagy igazgatási szervei tagjainak többsége alkalmazandó.

Az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek és/vagy igazgatási szerveinek azon tagjai, akikre a (3) bekezdés nem vonatkozik, a kinevezésüket megelőző legalább hathónapos időszakban semmilyen ügyvezetési vagy más hasonló tevékenységet nem végezhetnek a vertikálisan integrált vállalkozásban.

E bekezdés első albekezdését és a (4)–(7) bekezdéseket az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetéséhez tartozó személyekre, és e személyeknek közvetlenül beosztott, a hálózat üzemeltetésével, karbantartásával vagy fejlesztésével kapcsolatos feladatot ellátó valamennyi személyre alkalmazni kell.

20. cikk

Felügyeleti szerv

(1) Az átvitelrendszer-üzemeltető felügyeleti szervvel rendelkezik, amely felel az átvitelrendszer-üzemeltető részvényesei vagyonának értékére esetlegesen jelentős hatást gyakorló határozatok, különösen az éves, valamint a hosszabb távra szóló pénzügyi terv jóváhagyására, az átvitelrendszer-üzemeltető eladósodási szintjére, valamint a részvényeseknek kifizetett osztalék összegére vonatkozó határozatok meghozataláért. Nem tartoznak a felügyeleti szerv hatáskörébe az átvitelrendszer-üzemeltető napi

tevékenységeivel és a hálózatkezeléssel, és a 22. cikk szerint kidolgozott tízéves hálózatfejlesztési terv előkészítéséhez szükséges tevékenységekkel kapcsolatos határozatok.

(2) A felügyeleti szerv a vertikálisan integrált vállalkozást képviselő tagokból, a harmadik személy részvényeseket képviselő tagokból, valamint amennyiben az érintett tagállam jogszabályai úgy rendelkeznek, az egyéb érdekelt feleket, például az átvitelrendszer-üzemeltető alkalmazottait képviselő tagokból áll.

(3) A 19. cikk (2) bekezdésének első albekezdése és a 19. cikk (3)–(7) bekezdése legalább a felügyeleti szerv tagjainak felénél egy fővel kevesebb tagra alkalmazandó.

A 19. cikk (2) bekezdése második albekezdésének b) pontja a felügyeleti szerv valamennyi tagjára alkalmazandó.

21. cikk

Megfelelőségi program és megfelelésért felelős tisztviselő

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők olyan megfeleléségi programot állítsanak össze és hajtsanak végre, amely meghatározza az intézkedéseket a megkülönböztető magatartás kizárása érdekében, és biztosítják a programnak való megfelelés megfelelő figyelemmel kísérését. A megfelelési program meghatározza az alkalmazottaknak az e célok megvalósításához szükséges kötelezettségeit. A programot a szabályozó hatóságnak jóvá kell hagynia. A nemzeti szabályozó hatáskörének sérelme nélkül a programnak való megfelelés független ellenőrzését a megfelelésért felelős tisztviselő végzi.

(2) A megfelelésért felelős tisztviselőt a felügyeleti szerv nevezi ki, a szabályozó hatóság jóváhagyásával. A szabályozó hatóság a megfelelésért felelős tisztviselő kijelölésének jóváhagyását a függetlenség vagy szakképzettség hiánya miatt elutasíthatja. A megfelelésért felelős tisztviselő természetes vagy jogi személy lehet. A megfelelésért felelős tisztviselőre a 19. cikk (2)–(8) bekezdését kell alkalmazni.

(3) A megfelelésért felelős tisztviselő feladatai:

- a megfelelési program végrehajtásának figyelemmel kísérése;
- a megfelelési program végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket meghatározó éves jelentés kidolgozása, valamint e jelentés benyújtása a szabályozó hatóságnak;
- jelentéstétel a felügyeleti szerv felé, valamint ajánlások készítése a megfelelési programról és annak végrehajtásáról;
- a szabályozó hatóság értesítése a megfeleléségi program végrehajtása tekintetében tapasztalt jelentős hiányosságokról; valamint
- jelentéstétel a szabályozó hatóság felé a vertikálisan integrált vállalkozás és az átvitelrendszer-üzemeltető közötti mindenféle kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatokról.

(4) A megfelelésért felelős tisztviselő a beruházási tervre vagy a hálózatban megvalósítandó egyedi beruházásokra vonatkozó határozati javaslatokat benyújtja a szabályozó hatóságnak. Ezt legkésőbb akkor kell megtennie, amikor az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezető és/vagy hatáskörrel rendelkező igazgatási szerve azokat a felügyeleti szervnek benyújtja.

(5) Amennyiben a vertikálisan integrált vállalkozás a közgyűlésen vagy az általa a felügyelő szervbe kijelölt tagok szavazatán keresztül egy olyan határozat meghozatalát akadályozza meg, amely beruházásokat akadályoz vagy késleltet és amelyet a tízéves hálózati fejlesztési terv értelmében három éven belül kellett volna végrehajtani, a megfelelésért felelős tisztviselő ezt a 22. cikkkel összhangban jelenti a szabályozó hatóságnak.

(6) A megfelelésért felelős tisztviselő megbízásának vagy alkalmazásának feltételeit, beleértve megbízásának időtartamát, a szabályozó hatóságnak jóvá kell hagynia. E feltételeknek biztosítani kell a megfelelésért felelős tisztviselő függetlenségét, többek között a feladatai ellátásához szükséges valamennyi forrás biztosítása révén. A megfelelésért felelős tisztviselő megbízása alatt sem közvetve, sem közvetlenül semmilyen egyéb szakmai beosztás, felelősség vagy érdek nem kötheti a vertikálisan integrált vállalkozás bármely részéhez vagy annak ellenőrzés gyakorló részvényeseihez.

(7) A megfelelésért felelős tisztviselő rendszeresen, akár írásban, akár szóban, a szabályozó hatóságnak jelentést tesz, és joga van ahhoz, hogy akár írásban, akár szóban rendszeresen jelentést tegyen az átvitelrendszer-üzemeltető felügyeleti szervének.

(8) A megfelelésért felelős tisztviselő részt vehet az átvitelrendszer-üzemeltető ügyvezetői vagy igazgatási szerveinek valamennyi ülésén, valamint a felügyeleti szerv és a közgyűlés ülésén is. A megfelelésért felelős tisztviselő az alábbi témákkal foglalkozó valamennyi ülésen részt vesz:

- a) a hálózathoz való hozzáférés feltételei a 714/2009/EK rendeletben meghatározottaknak megfelelően, különösen a tarifák, a harmadik felek hozzáféréseire vonatkozó szolgáltatások, a kapacitáselosztás és a szűk keresztmetszetek kezelése, az átláthatóság, az egyensúly megteremtése és a másodlagos piacok vonatkozásában;
- b) az átviteli rendszer üzemeltetése, karbantartása és fejlesztése érdekében vállalt projektek, ideértve a rendszerösszekötéssel és csatlakozással kapcsolatos beruházásokat is;
- c) az átviteli rendszer üzemeltetéséhez szükséges energiaszolgáltatás eladás.

(9) A megfelelésért felelős tisztviselő figyelemmel kíséri, hogy az átvitelrendszer-üzemeltető megfelel-e a 16. cikknek.

(10) A megfelelésért felelős tisztviselőnek jogában áll megismerni valamennyi releváns adatot, valamint az átvitelrendszer-üzemeltető irodáiba belépni, és a feladata elvégzéséhez szükséges valamennyi egyéb információhoz hozzáférni.

(11) A megfelelésért felelős tisztviselőt a szabályozó hatóság általi előzetes jóváhagyást követően felügyelő testület mentheti fel a. A felügyeleti szerv a szabályozó hatóság kérésére függetlenség vagy a szakmai képességek hiánya miatt a megfelelésért felelős tisztviselőt felmenti.

(12) A megfelelésért felelős tisztviselő előzetes bejelentés nélkül léphez be az átvitelrendszer-üzemeltető irodáiba.

22. cikk

Hálózatfejlesztés és hatáskör a beruházási döntések meghozatalára

(1) Az átvitelrendszer-üzemeltető – az érintett felekkel folytatott konzultációt követően – minden évben tízéves hálózatfejlesztési tervet nyújt be a szabályozó hatóságnak, a fennálló és az előre jelzett kínálat és kereslet alapján. A hálózatfejlesztési tervnek hatékony intézkedéseket kell tartalmaznia a rendszer megfelelőségének, valamint az ellátás biztonságának szavatolása érdekében.

(2) A tízéves hálózatfejlesztési terv különösen:

- a) jelzi a piaci résztvevők számára azokat a főbb átviteli infrastruktúrát, amelyeket a következő tízévesben meg kell építeni vagy fejleszteni kell;
- b) tartalmazza az összes olyan beruházást, amelyről már döntés született, és meghatározza azokat az új beruházásokat, amelyeket a következő három évben kell megvalósítani; valamint
- c) időkeretet ír elő valamennyi beruházási projekt tekintetében.

(3) Az átvitelrendszer-üzemeltető a tízéves hálózatfejlesztési terv kidolgozása során ésszerű feltételezéseket tesz a termelés, -ellátás és -fogyasztás, valamint a más országokkal folytatott csere alakulását illetően, figyelembe véve a regionális és a közösségi szintű hálózatokra vonatkozó beruházási terveket.

(4) A szabályozó hatóság a tízéves hálózatfejlesztési tervről nyílt és átlátható módon valamennyi tényleges vagy potenciális rendszerhasználóval konzultál. A magukat potenciális rendszerhasználónak valló személyektől vagy vállalkozásoktól megkövetelhetik ezen állításuk alátámasztását. A szabályozó hatóság közzéteszi a konzultációs folyamat eredményeit, különösen az esetleges beruházási igényeket.

(5) A szabályozó hatóság megvizsgálja, hogy a tízéves hálózatfejlesztési terv felöleli-e a konzultációs folyamat során azonosított valamennyi beruházási igényt, valamint hogy a terv összhangban áll-e a 714/2009/EK rendelet 8. cikkének (3) bekezdésének b) pontjában említett, nem kötelező érvényű a Közösség egészére kiterjedő, tízéves hálózatfejlesztési tervvel (a Közösség egészére kiterjedő hálózatfejlesztési terv). Amennyiben bármilyen kétség merül fel a Közösség egészére kiterjedő hálózatfejlesztési tervvel való összhanggal kapcsolatban, a szabályozó hatóság konzultál az Ügynökséggel. A szabályozó hatóság az átvitelrendszer-üzemeltetőtől megkövetelheti a tízéves hálózatfejlesztési tervének módosítását.

(6) A szabályozó hatóság figyelemmel kíséri és értékeli a tízéves hálózatfejlesztési terv megvalósítását.

(7) Abban az esetben, ha az átvitelrendszer-üzemeltető nem hajt végre egy, a tízéves hálózatfejlesztési terv értelmében a következő három évben megvalósítandó beruházást, a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a szabályozó hatóság – a szóban forgó beruházás megvalósítása érdekében, amennyiben a legutóbbi tízéves hálózatfejlesztési terv alapján az még indokolt – a következő intézkedések közül legalább egyet köteles legyen meghozni, kivéve ha a beruházás végrehajtása az üzemeltetőn kívül álló, kényszerítő okok miatt hiúsul meg:

- a) a szóban forgó beruházások végrehajtásának megkövetelése az átvitelrendszer-üzemeltetőtől;
- b) a szóban forgó beruházás tekintetében bármely beruházó előtt nyitva álló versenytárgyalási eljárás szervezése; vagy
- c) az átvitelrendszer-üzemeltető kötelezése arra, hogy fogadjon el tőkeemlést a szükséges beruházások finanszírozásához, valamint hogy engedélyezze független beruházók részvételét a tőkében.

Ha a szabályozó hatóság élt az első albekezdés b) pontja szerinti hatáskörével, akkor az átvitelrendszer-üzemeltetőt kötelezheti arra, hogy az alábbiak közül egy vagy több intézkedést az elfogadjon:

- a) harmadik fél általi finanszírozás;
- b) harmadik fél általi kivitelezés,
- c) az érintett új eszközök általa történő megépítése;
- d) az érintett új eszközök általa történő üzemeltetése.

Az átvitelrendszer-üzemeltető biztosítja a beruházók számára a beruházás megvalósításához szükséges információkat, az új eszközöket hozzáfűző az átviteli hálózathoz, és – általánosságban – minden tőle telhető erőfeszítést megtesz a beruházási projekt végrehajtásának megkönnyítésére.

A vonatkozó pénzügyi megállapodásokhoz a szabályozó hatóság jóváhagyása szükséges.

(8) Ha a szabályozó hatóság élt a (7) bekezdés első albekezdése szerinti hatáskörével, a szóban forgó beruházások költségeire a releváns tarifaszabályozások vonatkoznak.

23. cikk

Az új erőművek átviteli rendszerhez való csatlakoztatásával kapcsolatos döntéshozatali hatáskörök

(1) Az átvitelrendszer-üzemeltető átlátható és hatékony eljárásokat hoz létre és tesz közzé az új erőművek átviteli rendszerhez való megkülönböztetésmentes csatlakoztatása tekintetében. Ezek az eljárások a nemzeti szabályozó hatóság engedélyéhez kötöttek.

(2) Az átvitelrendszer-üzemeltető nem jogosult arra, hogy a rendelkezésre álló hálózati kapacitások esetleges jövőbeni korlátaira – mint például az átviteli rendszer távoli részében előforduló szűk keresztmetszetre – hivatkozva visszautasítsa egy új erőmű csatlakoztatását. Az átvitelrendszer-üzemeltető köteles a szükséges tájékoztatást megadni.

(3) Az átvitelrendszer-üzemeltető nem jogosult arra, hogy arra hivatkozva utasítson vissza egy új csatlakozási pontot, hogy az új csatlakozás miatt járulékos költségek keletkeznek az új csatlakozási pont közelében lévő rendszerelemek szükséges kapacitásnövelése miatt.

VI. FEJEZET

AZ ELOSZTÓRENDSZER ÜZEMELTETÉSE

24. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők kijelölése

A tagállamok vagy az általuk erre felkért, elosztórendszerben tulajdonnal rendelkező vagy azokért felelős vállalkozások a hatékonyság és a gazdasági egyensúly figyelembevételével, a tagállam által megállapított időtartamra szólóan egy vagy több elosztórendszer-üzemeltetőt jelölnek ki. A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők betartsák a 25., 26. és 27. cikkben foglaltakat.

25. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők feladatai

(1) Az elosztórendszer-üzemeltető felelős annak biztosításáért, hogy a rendszer hosszú távon képes legyen villamosenergia-elosztás iránti ésszerű igények kielégítésére, továbbá felelős a gazdasági feltételek mellett biztonságos, megbízható és hatékony villamosenergia-elosztó rendszer – a környezetvédelmi szempontok és az energiahatékonyság kellő figyelembevételével mellett történő – üzemeltetéséért, fenntartásáért és fejlesztéséért.

(2) Minden esetben tartózkodik a rendszerhasználókkal vagy azok csoportjaival szemben, különösen a saját kapcsolt vállalkozásai javára történő a megkülönböztető bánásmódtól.

(3) Az elosztórendszer-üzemeltető a rendszerhasználókat megfelelő módon tájékoztatja annak érdekében, hogy azok hatékonyan hozzáférhessenek a rendszerhez és használni tudják azt.

(4) A tagállam megkövetelheti az elosztórendszer-üzemeltetőtől, hogy a termelőlétesítmények teherelosztása során elsőbbséget adjon a megújuló energiaforrást vagy hulladékot használó, esetleg a kapcsolt hő- és villamos energiát termelő termelőlétesítményeknek.

(5) Minden elosztórendszer-üzemeltető – amennyiben ezt a feladatot is ellátja – átlátható, megkülönböztetéstől mentes, piaci alapú eljárások alapján szerzi be a hálózata veszteségeit fedező energiát és a tartalék kapacitást. Ez a követelmény nem sérti a 2002. január 1-je előtt kötött szerződések alapján vásárolt villamos energia felhasználását.

(6) Ahol az elosztórendszer-üzemeltető felel az elosztórendszer egyensúlyáért, az általa az egyensúly fenntartása érdekében alkalmazott szabályoknak – beleértve a villamos energia egyensúlytól való eltéréseért a rendszerhasználók részéről fizetendő díjakra vonatkozó szabályokat is – objektívnek, átláthatónak és megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük. Az elosztórendszer-üzemeltetők által nyújtott szolgáltatások feltételeit – beleértve a szabályokat és a tarifákat is – a 37. cikk (6) bekezdése értelmében megkülönböztetéstől mentes és költségeket tükröző módon kell kialakítani, és azokat közzé kell tenni.

(7) Az elosztórendszer fejlesztésének tervezésekor az elosztórendszer-üzemeltetőnek figyelembe kell vennie a villamosenergia-kapacitás fejlesztésénél vagy kiváltásánál az energiahatékonysági/keresletoldali szabályozási intézkedéseket és/vagy a decentralizált termelőlétesítményeket.

26. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők szétválasztása

(1) Ha az elosztórendszer-üzemeltető egy vertikálisan integrált vállalkozás része, legalább társasági formájában, szervezete, valamint döntéshozatala szempontjából függetlennek kell lennie a nem az elosztással kapcsolatos, további tevékenységektől. Ezek a szabályok nem keletkeztetnek kötelezettséget arra, hogy az elosztórendszer-üzemeltető eszközeit tulajdonjogi szempontból elválasszák a vertikálisan integrált vállalkozástól.

(2) Az (1) bekezdés szerinti követelményeken túlmenően, ha az elosztórendszer-üzemeltető egy vertikálisan integrált vállalkozás része, szervezeti és döntéshozatali szempontból függetlennek kell lennie a nem az elosztással kapcsolatos további tevékenységektől. Ennek elérése érdekében a következő minimumkövetelményeket kell alkalmazni:

- a) az elosztórendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek nem vehetnek részt az integrált villamosenergia-ipari vállalkozás olyan szervezeteiben, amely a villamosenergia-termelés, -elosztás vagy -ellátás napi üzemviteléért közvetve vagy közvetlenül felelős;
- b) megfelelő intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy az elosztórendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek szakmai érdekeit olyan módon vegyék figyelembe, amely biztosítja számukra a független cselekvés lehetőségét;
- c) az elosztórendszer-üzemeltető tényleges, a vertikálisan integrált villamosenergia-ipari vállalkozástól független döntéshozatali jogkörrel rendelkezik a hálózat üzemeltetéséhez, karbantartásához és fejlesztéséhez szükséges vagyont illetően. E feladatok teljesítése érdekében az elosztórendszer-üzemeltetőnek rendelkeznie kell az ehhez szükséges humán,

műszaki, tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal. Ez nem akadályozhatja azon megfelelő koordinációs mechanizmusokat, amelyek az anyavállalat gazdasági és ügyvezetési felügyeleti jogait biztosítják a leányvállalat befektetett eszközei – a 37. cikk (6) bekezdésének megfelelően közvetve szabályozott – megtérülésének védelme érdekében. Az anyavállalat számára lehetővé kell tenni különösen azt, hogy jóváhagyja az elosztórendszer-üzemeltető éves pénzügyi tervét, vagy bármely, ezzel egyenértékű dokumentumot, és hogy általános korlátokat szabjon a leányvállalat eladósodásának mértékére vonatkozóan. Ugyanakkor nem jogosítja fel az anyavállalatot, hogy a napi üzemvitellel kapcsolatban, vagy az elosztóvezetékek építésével, illetve felújításával kapcsolatos egyedi döntésekkel kapcsolatban utasításokat adjon, ha azok nem haladják meg az engedélyezett pénzügyi tervben vagy bármely, azzal egyenértékű dokumentumban megszabott kereteket; valamint

- d) az elosztórendszer-üzemeltető megfelelőségi programot állít össze, amely meghatározza az intézkedéseket a megkülönböztető magatartás kizárása érdekében, és biztosítja, hogy a program végrehajtását megfelelő módon figyelemmel kísérik. A megfelelőségi program meghatározza az alkalmazotknak a célkitűzés megvalósításához szükséges kötelezettségeit. A megfelelőségi program felügyeletéért felelős személy vagy testület, az elosztórendszer-üzemeltető megfelelőiséért felelős tisztviselője éves jelentést készít a megtett intézkedésekről, azt nyilvánosságra hozza, és benyújtja a 35. cikk (1) bekezdésében említett szabályozó hatósághoz. Az elosztórendszer-üzemeltető megfelelőiséért felelős tisztviselője teljesen független, és az elosztórendszer-üzemeltetőnek és kapcsolt vállalkozásainak valamennyi olyan információjához hozzáférhet, amely feladata ellátáshoz szükséges.

(3) Ha az elosztórendszer-üzemeltető egy vertikálisan integrált vállalkozás részét alkotja, a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy tevékenységeit a szabályozó hatóságok vagy más hatáskörrel rendelkező testületek figyelemmel kísérik annak érdekében, hogy az elosztórendszer-üzemeltető a vertikális integrációt ne használhassa a verseny torzítására. A vertikálisan integrált elosztórendszer-üzemeltetők kommunikációjukban és a márkaépítés során nem lehetnek összetéveszthetők a vertikálisan integrált vállalkozás ellátási ágának elkülönült személye tekintetében.

(4) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák az (1), (2) és (3) bekezdést azokra az integrált villamosenergia-ipari vállalkozásokra, amelyek 100 000-nél kevesebb rácsatlakozott fogyasztót vagy kis, szigetüzemben működő rendszert látnak el.

27. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők titoktartási kötelezettsége

A 30. cikk vagy bármely, információ közreadására vonatkozó jogi kötelezettség sérelme nélkül az elosztórendszer-üzemeltető megőrzi azoknak az üzleti szempontból érzékeny információknak a titkosságát, amelyekhez üzleti tevékenysége során jut hozzá, és megakadályozza, hogy a saját tevékenységgel kapcsolatos információ, amely üzleti szempontból előnyös lehet, megkülönböztető módon kerüljön nyilvánosságra.

28. cikk

Zárt elosztó rendszerek

(1) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok vagy más hatáskörrel rendelkező hatóságok zárt elosztó rendszernek minősítsék azokat a rendszereket, amelyek egy földrajzilag behatárolt ipari, kereskedelmi vagy megosztott szolgáltatású helyszínnek számára szolgáltatnak villamos energiát, és amelyek a (4) bekezdés sérelme nélkül nem szolgálnak ki háztartási fogyasztókat, ha

- a) műszaki és biztonsági okokból az ezen rendszert használók tevékenységei vagy termelési folyamatai integráltak, vagy
- b) a rendszer elsősorban a rendszer tulajdonosának vagy üzemeltetőjének, illetve ezek kapcsolt vállalkozásainak szolgáltat villamos energiát.

(2) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok mentessék a zárt elosztó rendszer üzemeltetőjét:

- a) a 25. cikk (5) bekezdésében megállapított kötelezettség alól, amelynek értelmében átlátható, megkülönböztetéstől mentes, piaci alapú eljárások alapján szerzi be a hálózata veszteségeit fedező energiát és a tartalék kapacitást;
- b) a 32. cikk (1) bekezdésében megállapított kötelezettség alól, amelynek értelmében a tarifákat vagy a számításukhoz alkalmazott módszereket a 37. cikkel összhangban történő hatálybalépésüket megelőzően hagyják jóvá.

(3) A (2) bekezdésben hivatkozott mentesség engedélyezése esetén az alkalmazandó tarifákat vagy a számításukhoz alkalmazott módszereket a zárt elosztó rendszer fogyasztójának kérésére felül kell vizsgálni és a 37. cikkel összhangban kell jóváhagyni.

(4) A zárt elosztó rendszer által kiszolgált területen belül elhelyezkedő és az elosztó rendszer tulajdonosa által alkalmazottainak, vagy a vele hasonló kapcsolatban lévők általi eseti használat nem zárja ki a (2) bekezdés szerinti mentességmegadását.

29. cikk

A kombináltrendszer-üzemeltető

A 26. cikk (1) bekezdése nem zárja ki, hogy kombinált átvitelét és elosztási rendszer működhessen, ha ez az üzemeltető megfelel a 9. cikk (1) bekezdése vagy a 13. és a 14. cikk vagy az V. fejezet rendelkezéseinek, vagy a 44. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozik.

VII. FEJEZET

A SZÁMVITEL SZÉTVALASZTÁSA ÉS ÁTLÁTHATÓSÁGA

30. cikk

A számvitelbe való betekintés joga

(1) A tagállamoknak vagy bármely, általuk kijelölt, hatáskörrel rendelkező hatóságnak – beleértve a 35. cikkben említett

szabályozó hatóságokat – a feladatuk ellátásához szükséges mértékben betekintési joguk van a villamosenergia-ipari vállalkozások számvitelébe a 31. cikkben meghatározottak szerint.

(2) A tagállamok vagy bármely, általuk kijelölt, hatáskörrel rendelkező hatóság – beleértve a szabályozó hatóságokat is – kötelesek megőrizni az üzleti szempontból érzékeny információk titkosságát. A tagállamok rejlendelhetik ezeknek az információknak a hozzáférhetővé tételét, ha ez a hatáskörrel rendelkező hatóságok számára feladataik ellátásához szükséges.

31. cikk

Számviteli szétválasztás

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozások számvitelüket a (2) és (3) bekezdésnek megfelelően vezessék.

(2) A villamosenergia-ipari vállalkozások tulajdonosi szerkezetüktől és jogi formájuktól függetlenül a Szerződés 44. cikke(2) bekezdésének g) pontja (*) alapján meghatározott társasági formájú társaságok éves beszámolójáról szóló, 1978. július 25-i 78/660/EK negyedik tanácsi irányelv⁽¹⁾ értelmében elfogadott, a korlátolt felelősségű társaságok éves beszámolójával kapcsolatos nemzeti jogszabályoknak megfelelően állítják össze, nyújtják be auditálásra és teszik közzé éves beszámolójukat.

Azok a vállalkozások, amelyeket jogszabály nem kötelez éves beszámolójuk közzétételére, beszámolójuk egy példányát székhelyükön a nyilvánosságra hozzák.

(3) A villamosenergia-ipari vállalkozások, a hátrányos megkülönböztetés, a keresztfinanszírozás és a versenytorzulás elkerülése érdekében, belső számvitelükben külön elszámolást vezetnek az átviteli és elosztási tevékenységük mindegyikéről, úgy, mintha a szóban forgó tevékenységeket különálló vállalkozások végeznék. A vállalkozásoknak elszámolást kell készíteniük – amely lehet összevont is – az átvitelhez vagy elosztáshoz nem kapcsolódó, egyéb villamosenergia-ipari tevékenységeikről is. 2007. július 1-ig külön elszámolást kell vezetniük a feljogosított, illetve a nem feljogosított fogyasztóknak nyújtott ellátási tevékenységről. Az elszámolásokban részletezni kell az átviteli vagy elosztórendszerben fennálló tulajdonból származó bevételeket. Adott esetben összevont elszámolást kell vezetni az egyéb, nem villamosenergia-ipari tevékenységeikről is. A belső számvitelnek tartalmaznia kell minden egyes tevékenység mérlegét és eredménykimutatását.

(4) A (2) bekezdésben említett könyvvizsgálatnak különösen ki kell térnie a (3) bekezdésben említett, a hátrányos megkülönböztetés és keresztfinanszírozás elkerülésének igazolására.

(*) A 78/660/EGK irányelv címe az Amszterdami Szerződés 12. cikkével összhangban az Európai Közösséget létrehozó szerződés cikkei átszámolásának figyelembevételével módosult; az eredeti hivatkozás az 54. cikk (3) bekezdésének g) pontja volt.

(1) HL L 222., 1978.8.14., 11. o.

VIII. FEJEZET

A RENDSZERHEZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS SZERVEZÉSE

32. cikk

Harmadik fél hozzáférése

(1) A tagállamok olyan rendszert hoznak létre, amelyben harmadik feleknek az átviteli és elosztórendszerhez való hozzáférése valamennyi feljogosított fogyasztóra vonatkozó, nyilvános tarifákon alapszik, és amelyet objektív módon, a rendszerhasználók közötti megkülönböztetés nélkül alkalmaznak. A tagállamok biztosítják, hogy ezeket a tarifákat, illetve a számításukhoz alkalmazott módszereket a 37. cikknek megfelelően hatálybalépésük előtt jóváhagyják; továbbá, hogy ezeket a tarifákat, illetve – amennyiben csak a módszerek kerültek jóváhagyásra – a módszereket hatálybalépésük előtt közzétegyék.

(2) Az átviteli- vagy az elosztórendszer-üzemeltető megtagadhatja a hozzáférést, ha nem áll rendelkezésre a szükséges kapacitás. A megtagadást, különösen a 3. cikkre való tekintettel, objektív és technikailag, valamint gazdaságilag alátámasztott kritériumokkal kellőképpen megalapozott indokokkal kell alátámasztani. Amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek, a szabályozó hatóságok, vagy a tagállamok biztosítják e kritériumok következetes alkalmazását, valamint azt, hogy vitarendezési eljárást kezdeményezhessenek azok a fogyasztók, akiknek hozzáférést megtagadták. Megtagadás esetén és adott esetben a szabályozó hatóságok gondoskodnak arról is, hogy az átviteli- vagy az elosztórendszer-üzemeltető érdemi információt nyújtson azokról az intézkedésekről, amelyek a hálózat megerősítéséhez szükségesek lennének. Az információt kérő féltől az információnyújtás költségeinek megfelelő, tisztességes díj kérhető.

33. cikk

Piacnyitás és viszonyosság

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a feljogosított fogyasztók közé tartozzanak:

a) 2004. július 1-ig a 96/92/EK irányelv 19. cikkének (1)–(3) bekezdésében meghatározott feljogosított fogyasztók. A tagállamok minden év január 31-éig közzéteszik az ezen feljogosított fogyasztók meghatározására vonatkozó szempontokat;

b) 2004. július 1-től minden nem háztartási fogyasztó;

c) 2007. július 1-től minden fogyasztó.

(2) A villamosenergia-piacok megnyitása egyenlőtlenségeinek elkerülése érdekében:

a) nem tiltható meg ellátási szerződés megkötése egy másik tagállam rendszerében lévő feljogosított fogyasztóval, ha a fogyasztó mindkét érintett rendszerben feljogosított fogyasztónak minősül; valamint

b) amikor egy, az a) pontban leírt ügyletet azért utasítanak el, mert a szóban forgó fogyasztó csupán az egyik rendszerben minősül feljogosított fogyasztónak, a Bizottság, a piaci helyzet és a közérdek figyelembevételével kötelezheti a visszautasító felet arra, hogy adja meg a kért ellátást azon tagállam kérésére, amelyekben a feljogosított fogyasztó székhelye található.

34. cikk

Közvetlen vezetékek

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy lehetővé tegyék:

a) a területükön székhellyel rendelkező, összes villamosenergia-termelőnek és villamosenergia-ellátó vállalkozásnak azt, hogy közvetlen vezetéken keresztül lássa el villamos energiával saját létesítményeit, leányvállalatait és feljogosított fogyasztóit;

b) a területükön található feljogosított fogyasztók számára, hogy termelő- vagy ellátóvállalkozások közvetlen vezetéken keresztül láthassák el őket.

(2) A tagállamok meghatározzák azokat a követelményeket, amelyek alapján a területükön a közvetlen vezetékek építésére az engedélyeket megadják. Ezeknek a követelményeknek objektívnek és megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük.

(3) Az e cikk (1) bekezdésében említett módon, közvetlen vezetéken nyújtott villamosenergia-ellátás lehetősége nem befolyásolja a 32. cikkel összhangban álló villamosenergia-ellátási szerződések megkötésének lehetőségét.

(4) A tagállamok engedélyt adhatnak ki közvetlen vezetékek építésére az esettől függően akár a 32. cikk alapján a rendszerhez való hozzáférés megtagadása esetén, akár a 37. cikk szerinti vitarendezési eljárás megindítása esetén.

(5) A tagállamok megtagadhatják közvetlen vezetékek építésének engedélyezését, ha az engedély megadása a 3. cikk rendelkezéseit sértené. Az engedély megadása csak megfelelően alátámasztott indok alapján tagadható meg.

IX. FEJEZET

NEMZETI SZABÁLYOZÓ HATÓSÁGOK

35. cikk

A szabályozó hatóságok kijelölése és függetlensége

(1) Nemzeti szinten minden tagállam egy nemzeti szabályozó hatóságot jelöl ki.

(2) Az e cikk (1) bekezdése nem érinti más szabályozó hatóságok regionális szinten történő kijelölését egyes tagállamokban, feltéve hogy a 713/2009/EK rendelet 14. cikkének (1) bekezdésével összhangban az Ügynökségen belüli szabályozók tanácsában a közösségi szintű képviselőket és kapcsolattartást az adott tagállam részéről egyetlen rangidős képviselő látja el.

(3) Az e cikk (1) bekezdésétől eltérve a tagállam szabályozó hatóságokat jelölhet ki olyan, földrajzilag elszigetelt régiókban található kisebb rendszerek tekintetében, amelyeknek a 2008. évi fogyasztása kevesebb mint 3 %-át adja azon tagállam fogyasztásának, amelynek a részét képezik. Ez az eltérés nem érinti azt a szabályt, hogy az Ügynökségen belüli szabályozók tanácsába a közösségi szintű képviselet és kapcsolattartás ellátására a 713/2009/EK rendelet 14. cikkének (1) bekezdésével összhangban az adott tagállam részéről egyetlen rangidős képviselő nevezhető ki.

(4) A tagállamok szavatolják a nemzeti szabályozó hatóság függetlenségét, és biztosítják, hogy a hatóság részrehajlás nélkül és átlátható módon gyakorolja hatáskörét. E célból a tagállam biztosítja, hogy az ezen irányelv és a kapcsolódó jogszabályok által ráruházott szabályozói feladat végrehajtása során a szabályozó hatóság:

- a) jogilag elkülönüljön és funkcionálisan független legyen bármely más köz- vagy magánjogi jogalanytól;
- b) garantálja, hogy személyzete és az ügyvezetéséért felelős személyek:
 - i. minden piaci érdektől függetlenül tevékenykedjenek; valamint
 - ii. szabályozói feladataik végrehajtása során ne kérjenek vagy fogadjanak el közvetlen utasítást semmilyen kormánytól vagy egyéb köz- vagy magánjogi jogalanytól. Ez a követelmény nem érinti az adott esetben a többi érintett nemzeti hatósággal folytatott szoros együttműködést, illetve a kormány által kibocsátott általános politikai iránymutatásokat, amennyiben azok nem kapcsolódnak a 37. cikk szerinti szabályozói hatáskörökhöz és feladatokhoz.

(5) A szabályozó hatóság függetlenségének védelme érdekében a tagállamok különösen ügyelnek arra, hogy:

- a) a szabályozó hatóság bármely politikai szervtől függetlenül önálló döntéseket hozhasson, külön költségvetéssel rendelkezzen és azt önállóan hajthassa végre, továbbá megfelelő humán és pénzügyi erőforrások álljanak rendelkezésére feladatai végrehajtásához;
- b) a szabályozó hatóság igazgatótanácsa tagjainak, vagy az igazgatótanács hiányában a szabályozó hatóság felső vezetésének kinevezése ötéves, de hét évet meg nem haladó, egyszer megújítható határozott időtartamra szóljon.

Az első albekezdés b) pontja alkalmazásakor a tagállamok megfelelő rotációs rendszert biztosítanak az igazgatótanács vagy a felső vezetés számára. Az igazgatótanács vagy annak hiányában a szabályozó hatóság felső vezetésének tagjai csak akkor menthetők fel hivatalukból, ha már nem teljesítik az e cikkben meghatározott feltételeket, vagy ha a nemzeti jog szerint köteleességszegést követnek el.

36. cikk

A szabályozó hatóság általános célkitűzései

Az ezen irányelvben meghatározott szabályozói feladatok végrehajtása során a szabályozó hatóság a 37. cikkben megállapított feladatai és hatáskörei keretében minden indokolt lépést megtesz a következő célkitűzések megvalósítása érdekében, intenzív konzultációt folytatva az egyéb érintett, megfelelő nemzeti hatóságokkal, ideértve a versenyhivatalokat is, azok hatáskörének elvonása nélkül:

- a) versenyképes, biztonságos és környezetileg fenntartható belső villamosenergia-piac elősegítése a Közösségen belül, szoros együttműködésben az Ügynökséggel, más tagállamok szabályozó hatóságaival és a Bizottsággal, valamint a Közösség valamennyi fogyasztójára és kereskedőjére kiterjedő tényleges piacnyitás, valamint az energiaellátási hálózatok hatékony és megbízható működéséhez szükséges feltételek biztosítása, a hosszú távú célok szem előtt tartásával;
- b) versenyképes és megfelelően működő regionális piacok kialakítása a Közösségen belül, az a) pontban említett célkitűzés megvalósítása céljából;
- c) a tagállamok közötti villamosenergia-kereskedelemre vonatkozó korlátozások eltörlése, beleértve a megfelelő, határokon átnyúló átviteli kapacitásoknak a kereslet kielégítése és a nemzeti piacok integrációjának fokozása érdekében történő fejlesztését, ami megkönnyítheti a villamos energiának az egész Közösségben való áramlását;
- d) hozzájárulás olyan biztonságos, megbízható, hatékony és megkülönböztetéstől mentes rendszerek leginkább költség-hatékony kiépítéséhez, amelyek fogyasztóorientáltak, elősegítik a rendszer-megfelelőséget, illetve az általános energiapolitikai célkitűzésekkel összhangban előmozdítják az energiahatékonyságot, valamint a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia nagy és kis léptékű termelése és a megosztott termelés integrációját az átviteli és az elosztási hálózatokban egyaránt;
- e) az új termelőkapacitások hálózati hozzáféréseinek megkönnyítése, különösen az új piaci szereplők és a megújuló forrásokból származó villamos energia piaci hozzáféréseit esetlegesen akadályozó tényezők felszámolása;
- f) annak biztosítása, hogy a rendszerüzemeltetők és a rendszerfelhasználók megfelelő – mind rövid, mind hosszú távú – ösztönzőket kapjanak a rendszerteljesítmény hatékonyságának növelésére és a piaci integráció elősegítésére;
- g) fogyasztói hasznok biztosítása a saját nemzeti piac hatékony működése révén, a tényleges verseny elősegítése és a fogyasztóvédelem biztosításának elősegítése;
- h) a villamosenergia-ellátás mint egyetemes szolgáltatás és közszolgáltatás magas színvonalának elősegítése, hozzájárulva a rászoruló fogyasztók védelméhez, valamint az adatcserére vonatkozó eljárások kereskedőváltás esetén szükséges kompatibilitásához.

37. cikk

A szabályozó hatóság feladatai és hatáskörei

(1) A szabályozó hatóság feladatai a következők:

- a) az átviteli és elosztási tarifák vagy az ezekre vonatkozó módszerek átlátható kritériumok alapján történő megállapítása vagy jóváhagyása;
- b) annak biztosítása, hogy az átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetők, továbbá adott esetben a rendszertulajdonosok, valamint a villamosenergia-ipari vállalkozások teljesítsék az ezen irányelv és más közösségi jogszabályok szerinti kötelezettségeiket, beleértve a határokon átnyúló ügyekkel kapcsolatos kötelezettségeket is;
- c) a határokon átnyúló ügyekben együttműködnek az érintett tagállamok szabályozó hatóságával vagy szabályozó hatóságaival és az Ügynökséggel;
- d) az Ügynökség és a Bizottság minden vonatkozó, jogilag kötelező erejű határozatának betartása és végrehajtása;
- e) éves jelentés készítése a tagállamok érintett hatóságai, az Ügynökség és a Bizottság részére saját tevékenységéről és feladatai végrehajtásáról. Az ilyen jelentéseknek az e cikkben felsorolt minden egyes feladat tekintetében be kell számolniuk a megtett lépésekről és az elért eredményekről;
- f) biztosítja, hogy az átviteli, az elosztási és az ellátási tevékenységek között ne legyen keresztfinszírozás;
- g) az átvitelrendszer-üzemeltetők beruházási terveinek figyelemmel kísérése, és azoknak az éves jelentésében való értékelése, a 714/2009/EK rendelet 8. cikke (3) bekezdésének b) pontjában említett, közösségi hálózatfejlesztési tervnek való megfelelés tekintetében; az értékelés tartalmazhat a beruházási tervek módosítására irányuló ajánlásokat;
- h) a hálózatbiztonsági és megbízhatósági szabályoknak való megfelelés felügyelete, szabványok és követelmények megállapítása vagy jóváhagyása a szolgáltatás minősége tekintetében, valamint e tevékenységek támogatása és elősegítése más hatáskörrel rendelkező hatóságokkal közösen;
- i) az átláthatóság – ideértve a nagykereskedelmi árak átláthatóságát is – szintjének figyelemmel kísérése, és annak biztosítása, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozások megfeleljenek az átláthatósági kötelezettségeknek;
- j) nagy- és kiskereskedelmi szinten a piacnyitás szintjének és hatékonyságának, illetve a verseny figyelemmel kísérése – beleértve a villamosenergia-tőzsdét, a háztartási fogyasztókra vonatkozó árakat és előrefizetési rendszereket, a kereskedőváltás díjait, a kikapcsolási díjakat, a karbantartási szolgáltatások díjait és a háztartási fogyasztók panaszait –, valamint a verseny bármely torzulását vagy korlátozását, beleértve a vonatkozó tájékoztatás nyújtását, és a vonatkozó ügyeknek az érintett versenyhatóságok elé tárását;

- k) figyelemmel kíséri a korlátozó jellegű szerződéses gyakorlatok előfordulását, beleértve a kizárólagossági záradékokat, amelyek akadályozhatják vagy korlátozhatják, hogy nem lakossági nagyfogyasztók egyidejűleg több kereskedővel is szerződést kössenek; ahol helyénvaló, az ilyen gyakorlatról tájékoztatja a nemzeti versenyfelügyeleti hatóságokat;
- l) a szerződéses szabadság tiszteletben tartása a megszakítható ellátási szerződések tekintetében, illetve a hosszú távú szerződések tekintetében abban az esetben, ha azok megfelelnek a közösségi jognak és összhangban állnak az EU-politikákkal;
- m) annak figyelemmel kísérése, hogy az átviteli és elosztórendszer-üzemeltetőknek mennyi időbe telik az összekötések kialakítása és a javítások elvégzése;
- n) más hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együtt hozzájárulás a fogyasztóvédelmi intézkedések, köztük az I. mellékletben szereplő intézkedések tényleges életbe léptetéséhez és betartatásához;
- o) legalább évente ajánlások közzététele az ellátási árak 3. cikknek való megfelelésével kapcsolatban, és adott esetben ezek továbbítása a versenyhivataloknak;
- p) a fogyasztók fogyasztási adataihoz való hozzáférés biztosítása, a fogyasztási adatokra vonatkozó, országos szinten egységesített – szabadon választhatóan alkalmazható – közérthető formátum és az I. melléklet h) pontja alatti adatokhoz való gyors hozzáférés biztosítása valamennyi fogyasztó számára;
- q) az átvitelrendszer-üzemeltetők, elosztórendszer-üzemeltetők, a kereskedők és fogyasztók, valamint egyéb piaci szereplők szerepével és felelősségével kapcsolatos, a 714/2009/EK rendelet szerinti szabályok végrehajtásának figyelemmel kísérése;
- r) az ellátás biztonságával összefüggésben a termelőkapacitásokba történő beruházások figyelemmel kísérése;
- s) a Közösség és harmadik országbeli átviteli rendszerüzemeltetők közötti műszaki együttműködés figyelemmel kísérése;
- t) a 42. cikkben említett biztonsági intézkedések végrehajtásának figyelemmel kísérése;
- u) hozzájárulás az adatcserére vonatkozó eljárások kompatibilitásához a legfontosabb regionális szintű piaci eljárások tekintetében.

(2) Amennyiben valamely tagállam úgy rendelkezett, az (1) bekezdésben meghatározott figyelemmel kíséresi feladatokat a szabályozó hatóságoktól eltérő, más hatóság is elláthatja. Ez esetben az ilyen figyelemmel kíséresi tevékenységből származó információt a lehető leggyorsabban a szabályozó hatóság rendelkezésére kell bocsátani.

A szabályozó hatóság – függetlenségét megőrizve, saját különös hatáskörének sérelme nélkül és a jobb szabályozás elveivel összhangban – az (1) bekezdésben meghatározott feladatai elvégzésekor szükség esetén konzultálhat az átviteli rendszerek üzemeltetőivel, és adott esetben szorosan együttműködik a többi érintett országos hatósággal.

A szabályozó hatóság vagy az Ügynökség által ezen irányelv értelmében adott jóváhagyások nem érintik a szabályozó hatóság azon jogát, hogy a jövőben kellően indokolt esetekben éljen az e cikk szerinti hatásköreivel, valamint alkalmazza az egyéb érintett hatóságok vagy a Bizottság által kiszabott szankciókat.

(3) Ha a 13. cikk értelmében független rendszerüzemeltetőt jelöltek ki, a szabályozó hatóság az e cikk (1) bekezdése alapján ráruházott feladatok mellett az alábbiakat végzi:

- a) figyelemmel kíséri, hogy az átviteli rendszer tulajdonosa és a független rendszerüzemeltető teljesíti-e az e cikk szerinti kötelezettségeit, kötelezettségszegés esetén pedig a (4) bekezdés d) pontjával összhangban szankciókat szab ki;
- b) figyelemmel kíséri a független rendszerüzemeltető és az átviteli rendszer tulajdonosa közötti kapcsolatokat és kommunikációt annak érdekében, hogy biztosítsa a független rendszerüzemeltető kötelezettségeinek teljesítését és különösen jóváhagyja a szerződéseket, és vitarendező hatósággént jár el a független rendszerüzemeltető és az átviteli rendszer tulajdonosa közötti, a (11) bekezdés értelmében bármelyik fél által benyújtott panasz ügyében;
- c) a 13. cikk (2) bekezdésének c) pontja szerinti eljárás sérelme nélkül, az első tízéves hálózatfejlesztési terv esetében jóváhagyja a független rendszerüzemeltető által évente benyújtandó beruházási tervet és a többéves hálózatfejlesztési tervet;
- d) biztosítja, hogy a független rendszerüzemeltető által beszedett hálózathozzáférési díjak olyan mértékű bevétele tartalmazzanak a hálózattulajdonos vagy hálózattulajdonosok részére, amelyből a hálózati eszközök és az új beruházások megfelelően finanszírozhatók, feltéve hogy erre gazdaságos és hatékony módon kerül sor;
- e) jogosult – akár előzetes bejelentés nélkül is – ellenőrzést végezni az átvitelirendszer-tulajdonos és a független rendszerüzemeltető telephelyein; valamint
- f) felügyeli a szűk keresztmetszetek kezeléséért felszámított díjak független rendszerüzemeltető általi beszedését, a 714/2009/EK rendelet 16. cikkének (6) bekezdésével összhangban.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a szabályozó hatóságok az (1), (3) és (6) bekezdésben említett feladatok gyors és hatékony végrehajtását lehetővé tevő hatáskörrel rendelkezzenek. E célból a szabályozó hatóság hatásköre legalább az alábbiakra terjed ki:

- a) villamosenergia-ipari vállalkozásokat kötelező határozatok kibocsátása;
- b) a villamosenergia-piacok működésével kapcsolatos vizsgálatok elvégzése, továbbá döntés a valóságos verseny elősegítéséhez és a piac megfelelő működéséhez szükséges és arányos intézkedésekről, és azok bevezetése. A versenyjoggal kapcsolatos

vizsgálat lefolytatásakor, szükség esetén, a szabályozó hatóság jogosult a nemzeti versenyhatósággal és pénzügyi szabályozókkal vagy a Bizottsággal együttműködni;

- c) feladataik teljesítéséhez bármilyen szükséges információt megkövetelhetnek a villamosenergia-ipari vállalkozásoktól, beleértve a harmadik fél hozzáféréseinek elutasítására vonatkozó indokokat, valamint a hálózat megerősítéséhez szükséges intézkedésekre vonatkozó bárminemű tájékoztatást;
- d) hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók kiszabása azokra a villamosenergia-ipari vállalkozásokra, amelyek nem teljesítik az ezen irányelv szerinti kötelezettségeiket vagy a szabályozó hatóság vagy az Ügynökség vonatkozó, jogilag kötelező erejű határozatát, illetve javaslatétel ilyen szankciók kiszabására az illetékes bíróságok felé. Ez magában foglalja a az ezen irányelv szerinti megfelelő kötelezettségeik be nem tartása esetére az átvitelirendszer-üzemeltető vonatkozásában az átvitelirendszer-üzemeltető éves forgalmának legfeljebb 10 %-áig terjedő, vagy adott esetben a vertikálisan integrált vállalkozás vonatkozásában a vertikálisan integrált vállalkozás éves forgalmának legfeljebb 10 %-áig terjedő szankciók kiszabására vonatkozó hatáskört, illetve az ilyen szankció kiszabására irányuló javaslatot; valamint
- e) megfelelő nyomozási jog és a vonatkozó utasítási hatáskör a (11) és a (12) bekezdés szerinti vitarendezés céljából.

(5) Ha az V. fejezettel összhangban átvitelirendszer-üzemeltetőt jelöltek ki, a szabályozó hatóság az e cikk (1) és a (4) bekezdése alapján ráruházott feladatok és hatáskörök mellett legalább a következő feladatokat látja el, és hatásköre legalább az alábbiakra terjed ki:

- a) a (4) bekezdés d) pontjával összhangban szankció kiszabása a vertikálisan integrált vállalkozásnak kedvező megkülönböztető magatartás esetén;
- b) az átvitelirendszer-üzemeltető és a vertikálisan integrált vállalkozás közötti kommunikáció figyelemmel kísérése annak biztosítása érdekében, hogy az átvitelirendszer-üzemeltető teljesítse kötelezettségeit;
- c) eljárás vitarendező hatósággént a vertikálisan integrált vállalkozás és az átvitelirendszer-üzemeltető között a (11) bekezdés értelmében benyújtott bármely panasz ügyében;
- d) a vertikálisan integrált vállalkozás és az átvitelirendszer-üzemeltető közötti kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatok figyelemmel kísérése, a kölcsönök területét is beleértve;
- e) a vertikálisan integrált vállalkozás és az átvitelirendszer-üzemeltető közötti valamennyi kereskedelmi és pénzügyi megállapodás jóváhagyása, feltéve hogy ezek megfelelnek a piaci feltételeknek;

- f) a megfelelésért felelős tisztviselő általi, a 21. cikk (4) bekezdésének megfelelő értesítés esetén indokolás kérése a vertikálisan integrált vállalkozástól. Az ilyen indokolásnak különösen arra vonatkozóan kell bizonyítékot tartalmaznia, hogy nem valósult meg a vertikálisan integrált vállalkozásnak kedvező megkülönböztető magatartás;
- g) ellenőrzések – köztük előre be nem jelentett ellenőrzések – végzése a vertikálisan integrált vállalkozás és az átvitelrendszer-üzemeltető telephelyein; valamint
- h) az átvitelrendszer-üzemeltető valamennyi feladatának vagy bizonyos feladatainak átruházása a 13. cikkel összhangban kinevezett független rendszerüzemeltetőre, amennyiben az átvitelrendszer-üzemeltető tartósan nem tesz eleget az ezen irányelv szerinti kötelezettségeinek, különösen akkor, ha ismételt a vertikálisan integrált vállalkozásnak kedvező megkülönböztető magatartást tanúsít.
- (6) A szabályozó hatóságok felelősek legalább a következőkre vonatkozó feltételek kiszámításához vagy meghatározásához használt módszertanoknak – azok hatálybalépése előtt kellő időben történő – megállapításáért vagy jóváhagyásáért:
- a) a nemzeti hálózatokhoz való csatlakozás és hozzáférés feltételei, beleértve az átviteli és elosztási tarifákat, vagy azok módszertanait. Ezeket a tarifákat vagy módszertanokat úgy kell meghatározni, hogy a hálózatok működőképességének biztosításához szükséges beruházásokat el lehessen végezni;
- b) kiegyenlítő szolgáltatások nyújtása, amit a lehető leg gazdaságosabb módon kell végezni, és amelyeknek megfelelő módon ösztönözniük kell a hálózatfelhasználókat arra, hogy kiegyensúlyozzák az általuk betáplált és vételezett mennyiséget. A kiegyenlítő szolgáltatásokat tisztességes és megkülönböztetéstől mentes módon kell nyújtani, és tárgyilagos kritériumokon kell alapulniuk;
- c) a határon átnyúló infrastruktúrához való hozzáférés, ideértve a kapacitásallokálásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó eljárásokat is.
- (7) Az alkalmazott módszertanokat vagy a szerződési feltételeket nyilvánosságra kell hozni.
- (8) A tarifák vagy módszertanok és a kiegyenlítő szolgáltatások meghatározásakor vagy jóváhagyásakor a szabályozó hatóságok biztosítják, hogy az átviteli vagy elosztórendszer-üzemeltetők rövid és hosszú távon egyaránt megfelelően ösztönözve legyenek a hatékonyság javítására, a piaci integrációnak és az ellátás biztonságának az elősegítésére valamint a kapcsolódó kutatási tevékenységek támogatására.
- (9) A szabályozó hatóságok felügyelik a szűk keresztmetszetek kezelését a nemzeti villamosenergia-rendszereken és rendszerösszekötőkön belül, valamint a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályok betartását. E célból az átvitelrendszer-üzemeltetők vagy piaci szereplők kötelesek benyújtani a nemzeti szabályozó hatóságoknak a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályaikat, ideértve a kapacitáselosztási szabályaikat is. A nemzeti szabályozó hatóságok kérhetik e szabályok módosítását.

(10) A szabályozó hatóságok jogosultak szükség esetén megkövetelni az átviteli- és az elosztórendszer-üzemeltetőktől az e cikkben említett feltételek – köztük a tarifák vagy módszerek – módosítását annak biztosítása érdekében, hogy azok arányosak és megkülönböztetéstől mentesen alkalmazhatóak legyenek. Az átviteli és elosztási tarifák megállapításának késedelme esetén a nemzeti szabályozó hatóságok jogosultak ideiglenes átviteli és elosztási tarifákat vagy módszereket megállapítani jóváhagyni, és határozatot hozni a megfelelő kiegyenlítő intézkedésekről, amennyiben a végleges átviteli és elosztási tarifák vagy módszerek az előzetesen megállapított tarifáktól vagy módszerektől eltérnek.

(11) Az átviteli- vagy elosztórendszer-üzemeltetővel szemben, az üzemeltetők ezen irányelv szerinti kötelezettségeivel kapcsolatban panasszal élő fél a panaszát a szabályozó hatósághoz nyújthatja be, amely az ügyben vitarendező hatóságként eljárva a panasz beérkezését követő két hónapon belül döntést hoz. Ha a szabályozó hatóságoknak további információra van szükségük, ez az időtartam két hónappal meghosszabbítható. Ez a meghosszabbított határidő a panaszos beleegyezésével ismételtlen meghosszabbítható. A szabályozó hatóság döntése kötelező erővel rendelkezik mindaddig, amíg azt jogorvoslat alapján meg nem változtatják.

(12) Bármely érintett fél, aki vagy amely jogosult panaszt emelni az e cikk szerinti, módszerekre vonatkozó döntéssel szemben, vagy ha a szabályozó hatóságnak a javasolt tarifák vagy módszerekre vonatkozóan konzultációs kötelezettsége van, a döntés vagy a döntési javaslat közzétételét követő két hónapon belül vagy – ha a tagállam úgy rendelkezik, rövidebb időn belül – a döntés felülvizsgálatát kérheti. Az ilyen panasznak nincs halasztó hatálya.

(13) A tagállamok megfelelő és hatékony szabályozási, ellenőrzési és átláthatóságot biztosító mechanizmusokat hoznak létre azért, hogy elkerülhető legyen bármilyen piaci erőfölénnyel való – különösen a fogyasztók sérelmére történő – visszaélés és ellenséges felvásárlásra irányuló magatartás. Ezeknél a mechanizmusoknál figyelembe veszik a Szerződés és különösen annak 82. cikke rendelkezéseit.

(14) A tagállamok gondoskodnak a megfelelő intézkedések meghozataláról – beleértve a nemzeti jog szerint alkalmazandó közigazgatási intézkedéseket és büntetőjogi eljárásokat – azok ellen a felelős természetes vagy jogi személyek ellen, akik vagy amelyek ennek az irányelvnek a bizalmas információk kezelésére vonatkozó rendelkezéseit megsértik.

(15) A (11) és a (12) bekezdésben említett panaszok nem érintik a közösségi és/vagy nemzeti jog szerinti jogorvoslati jogok gyakorlását.

(16) A szabályozó hatóságok által hozott döntéseket a bírósági felülvizsgálat lehetővé tétele érdekében teljeskörűen meg kell indokolni és alá kell támasztani, továbbá a nyilvánosság számára közzé kell tenni az üzleti szempontból érzékeny információk bizalmas jellegének megóvása mellett.

(17) A tagállamok gondoskodnak olyan nemzeti szintű megfelelő mechanizmusok létrehozásáról, amelyek alapján a szabályozó hatóság határozata által érintett fél a felektől és valamennyi kormánytól független testülethez fordulhat jogorvoslatért.

38. cikk

A határokon átnyúló ügyek szabályozása

(1) A szabályozó hatóságok szorosan konzultálnak és együttműködnek egymással, továbbá az ezen irányelv szerinti feladataik teljesítéséhez szükséges valamennyi információval ellátják egymást és az Ügynökséget. Az információcsere tárgyát képező adat tekintetében az adatot átvevő hatóság ugyanolyan szintű titoktartást biztosít, mint amelyet az adatot továbbító hatóságtól megkövetelnek.

(2) A szabályozó hatóságok legalább regionális szinten együttműködnek az alábbiak érdekében:

- a) olyan működési megállapodások létrehozása, amelyek biztosítják a hálózat optimális kezelését, előmozdítják a közös villamosenergia-tőzsdék kialakítását és a határkeresztező kapacitásallokációt, valamint biztosítják a régióon belüli és a régiók közötti tényleges verseny kialakulásához és az ellátás biztonságának fokozásához szükséges megfelelő rendszerösszekötő kapacitás minimális szintjét, többek között új összekapcsolások révén, a különféle tagállamok ellátóvállalkozásai közötti megkülönböztetés nélkül;
- b) az átvitelrendszer-üzemeltetőkre és egyéb piaci szereplőkre vonatkozó valamennyi hálózati szabályzat kidolgozásának koordinálása;
- c) a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályok kidolgozásának összehangolása.

(3) A nemzeti szabályozó hatóságok a szabályozói együttműködés elősegítése érdekében egymással együttműködési megállapodást köthetnek.

(4) A (2) bekezdésben említett intézkedéseket szükség esetén az egyéb érintett nemzeti hatóságokkal szoros konzultációt folytatva és azok saját hatáskörének sérelme nélkül kell végrehajtani.

(5) A Bizottság iránymutatásokat fogadhat el a szabályozó hatóságok egymással és az Ügynökséggel való együttműködési kötelezettségének mértékéről. Az ezen irányelv nem alapvető fontosságú elemeinek kiegészítéssel történő módosítására vonatkozó intézkedéseket a 46. cikk (2) bekezdésében említett, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

39. cikk

Megfelelés az iránymutatásoknak

(1) Bármely szabályozó hatóság és a Bizottság is az Ügynökség véleményét kérheti abban az ügyben, hogy egy szabályozó hatóság határozata megfelel-e az ebben az irányelvben vagy a 714/2009/EK rendeletben említett iránymutatásoknak.

(2) Az Ügynökség a kérelem kézhezvételétől számított három hónapon belül megküldi véleményét az azt benyújtó szabályozó hatóságnak, vagy értelemszerűen a Bizottságnak, továbbá a szóban forgó határozatot hozó szabályozó hatóságnak.

(3) Ha a határozatot hozó szabályozó hatóság az e vélemény kézhezvételétől számított négy hónapon belül nem teljesíti az Ügynökség véleményében foglaltakat, az Ügynökség erről tájékoztatja a Bizottságot.

(4) Bármely szabályozó hatóság a kérdéses határozat dátumától számított két hónapon belül tájékoztathatja a Bizottságot, amennyiben úgy véli, hogy egy másik szabályozó hatóságnak a határokon keresztül történő kereskedelemre vonatkozó határozata nem felel meg az ebben az irányelvben vagy a 714/2009/EK rendeletben említett iránymutatásoknak.

(5) Ha a Bizottság, két hónappal azt követően, hogy az Ügynökség a (3) bekezdéssel összhangban vagy egy szabályozó hatóság a (4) bekezdéssel összhangban tájékoztatta – vagy saját kezdeményezésére a határozat dátumától számított három hónapon belül – megállapítja, hogy komoly kételyek merülnek fel azt illetően, hogy a szabályozó hatóság határozata megfelel-e az ebben az irányelvben vagy [a/az] 714/2009/EK rendeletben említett iránymutatásoknak, az ügy további kivizsgálása mellett dönthet. Ebben az esetben felkéri a szabályozó hatóságot és a szabályozási hatóság előtt folyó eljárás feleit, hogy nyújtsák be erre vonatkozó észrevételeiket.

(6) Ha a Bizottság az ügy további vizsgálatáról hoz határozatot, az erre vonatkozó határozat keltétől számított négy hónapon belül végleges határozatot hoz, amelyben:

- a) nem emel kifogást a szabályozó hatóság határozatával szemben; vagy
- b) a szabályozó hatóságot határozatának visszavonására kötelezi azon az alapon, hogy az nem felelt meg az iránymutatásoknak.

(7) Ha a Bizottság nem hoz határozatot az ügy további vizsgálatáról vagy az (5), illetve (6) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem hoz végleges határozatot, úgy kell tekinteni, hogy nem emelt kifogást a szabályozó hatóság határozata ellen.

(8) A szabályozó hatóság két hónapon belül végrehajtja a Bizottságnak a határozat visszavonására vonatkozó határozatát, és erről megfelelően tájékoztatja a Bizottságot.

(9) A Bizottság iránymutatásokat fogadhat el, amelyek részletesen meghatározzák az e cikk alkalmazásában követendő eljárásokat. Az ezen irányelv nem alapvető fontosságú elemeinek kiegészítéssel történő módosítására vonatkozó intézkedéseket a 46. cikk (2) bekezdésében említett, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

40. cikk

Nyilvántartás

(1) A tagállamok megkövetelik az ellátó vállalkozásoktól, hogy a nemzeti hatóságok – beleértve a nemzeti szabályozó hatóságot –, a nemzeti versenyhatóságok, valamint a Bizottság rendelkezése, azok feladata teljesítése céljából, legalább öt évig tartsák nyilván valamennyi, a nagykereskedelmi fogyasztókkal és a átvitelrendszer-üzemeltetővel kötött, villamosenergia-ellátási szerződésekkel és villamosenergia-derivatívák kapcsolatos ügyletekre vonatkozó adatokat.

(2) Az adatok közé tartoznak az adott ügyletre jellegére vonatkozó részletek, például az időtartam, az átviteli és elszámolási szabályok, a mennyiség, a végrehajtás napja és ideje, valamint az ügyleti árak és az érintett nagykereskedelmi fogyasztó azonosításának módja, továbbá a nem rendezett villamosenergia-ellátási szerződések és villamosenergia-derivatívák pontos részletei.

(3) A szabályozó hatóság dönthet úgy, hogy ezen információk egyes elemeit hozzáférhetővé teszi a piaci szereplők számára, feltéve hogy konkrét piaci szereplőre vagy konkrét ügyletre vonatkozó, üzleti szempontból érzékeny információt nem közölnek. E bekezdés nem alkalmazandó a 2004/39/EK irányelv hatálya alá tartozó pénzügyi eszközökkel kapcsolatos információkra.

(4) E cikk egységes alkalmazása érdekében a Bizottság iránymutatásokat fogadhat el, amelyek megállapítják a nyilvántartás módszereit és szabályait, valamint a megőrzendő adatok formátumát és tartalmát. Az ezen irányelv nem alapvető fontosságú elemeinek kiegészítéssel történő módosítására vonatkozó intézkedéseket a 46. cikk (2) bekezdésében említett, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

(5) Az ellátó vállalkozásoknak a nagykereskedelmi fogyasztókkal és az átvitelrendszer-üzemeltetővel kötött, villamosenergia-derivatívák kapcsolatos ügyletei tekintetében e cikk csak akkor alkalmazandó, ha a Bizottság elfogadta a (4) bekezdésben említett iránymutatásokat.

(6) E cikk rendelkezései a 2004/39/EK irányelv hatálya alá tartozó jogalanyok számára nem teremtenek újabb, az (1) bekezdésben említett hatóságokkal szembeni kötelezettségeket.

(7) Abban ez esetben, ha az (1) bekezdésben említett hatóságoknak szükségük van arra, hogy hozzáférjenek a 2004/39/EK irányelv hatálya alá tartozó hatóság által vezetett nyilvántartáshoz, az említett irányelv szerint felelős hatóságok rendelkezésükre bocsátják a kért adatokat.

X. FEJEZET

KISKERESKEDELMI PIACOK

41. cikk

Kiskereskedelmi piacok

A közösségi szintű, jól működő és átlátható kiskereskedelmi piacok kialakulásának elősegítése érdekében a tagállamok gondoskodnak azon feladat- és felelősségi körök meghatározásáról,

amelyekkel az átvitelrendszer-üzemeltetők, az elosztórendszer-üzemeltetők, az ellátó vállalkozások, a fogyasztók, valamint szükség szerint más piaci résztvevők a szerződéses feltételekkel, a fogyasztókkal szembeni kötelezettségekkel, az adatcseré- és az elszámolási szabályokkal, az adatok tulajdonával és a mérési felelősséggel összefüggésben rendelkeznek.

Ezeket a szabályokat nyilvánosságra kell hozni, kidolgozásuk során a fogyasztók és kereskedők hálózathoz való hozzáféréseinek elősegítésére kell törekedni, és azokat a szabályozó hatóságok vagy más érintett nemzeti hatóságok felülvizsgálhatják.

A nem háztartási nagyfogyasztók egyidejűleg több kereskedővel is szerződhetnek.

XI. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

42. cikk

Védintézkedések

Az energiapiacra fellépő hirtelen válság esetén, vagy amikor személyek biztonsága és testi épsége, készülékek, berendezések biztonsága vagy a rendszer integritása kerül veszélybe, a tagállamok ideiglenesen megtehetik a szükséges biztonsági intézkedéseket

Ezek az intézkedések a belső piac működésében csak a lehető legkisebb zavart okozhatják, és nem haladhatják meg a hirtelen felmerült nehézségek orvoslásához feltétlenül szükséges mértéket.

Az érintett tagállam haladéktalanul jelenti a megtett intézkedéseket a többi tagállamnak és a Bizottságnak, amely dönthet úgy, hogy a tagállamnak az ilyen intézkedéseket módosítania kell vagy meg kell szüntetnie, amennyiben azok torzítják a versenyt és kedvezőtlenül, a közérdekkel ellentétes módon befolyásolják a kereskedelmet.

43. cikk

Egyenlő versenyfeltételek

(1) Azoknak az intézkedéseknek, amelyeket a tagállamok az egyenlő versenyfeltételek megteremtése érdekében ezen irányelv alapján hozhatnak, összhangban kell állniuk a Szerződéssel – nevezetesen annak 30. cikkével – és a közösségi joggal.

(2) Az (1) bekezdésben említett intézkedéseknek arányosnak, megkülönböztetéstől mentesnek és átláthatónak kell lenniük. Ezen intézkedések csak a Bizottság értesítése és az attól kapott jóváhagyás után léphetnek életbe.

(3) A Bizottságnak a (2) bekezdésben említett értesítés kézhezvételét követően két hónapon belül kell eljárnia. Ez utóbbi időszak a hiánytalan információk kézhezvételét követő napon kezdődik. Abban az esetben, ha a Bizottság e két hónapon belül nem lép fel, akkor úgy tekintendő, hogy nem emel kifogást a bejelentett intézkedésekkel szemben.

44. cikk

Eltérések

(1) Azok a tagállamok, amelyek ezen irányelv hatálybalépését követően bizonyítani tudják, hogy alapvető problémák vannak kis, szigetüzemben működő rendszereik üzemeltetésével, a IV., VI., VII. és VIII. fejezet vonatkozó rendelkezéseitől, a szigetüzemben működő mikrorendszerek esetében a III. fejezet vonatkozó rendelkezéseitől, amennyiben felújításról, fejlesztésről és a meglévő kapacitás növeléséről van szó, eltérésért folyamodhatnak, amelyet a Bizottság adhat meg számukra. A Bizottság a döntéshozatalt megelőzően tájékoztatja a tagállamokat a kérelmekről, figyelembe véve az információk bizalmas kezelését. Ezt a határozatot az Európai Unió Hivatalos Lapjában ki kell hirdetni.

(2) A 9. cikk nem alkalmazandó Ciprusra, Luxemburgia és/vagy Máltára. Ezen kívül Máltára a 26., 32. és 33. cikkeket sem kell alkalmazni.

A 9. cikk (1) bekezdésének b) pontja alkalmazásában a „termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás” kifejezés nem foglalja magában a villamosenergia-termelés és/vagy -ellátás feladatát betöltő végső fogyasztókat, függetlenül attól, hogy e feladatot közvetlenül vagy az irányítása alatt álló vállalkozásokon keresztül végzik-e, akár egyénileg akár másokkal közösen, feltéve hogy a végső fogyasztók – az irányított vállalkozások által termelt villamos energiából való részesedésüket is beleértve – éves átlagban nettó villamosenergia-fogyasztók, és feltéve, hogy az általuk harmadik felek részére értékesített villamos energia gazdasági értéke egyéb üzleti tevékenységeikhez mérten elenyésző.

45. cikk

Felülvizsgálati eljárás

Abban az esetben, ha az 47. cikk (6) bekezdésében említett jelentés alapján a Bizottság arra a következtetésre jut – tekintettel egy tagállamban a hálózati hozzáférés megvalósításának hatékony módjára, amely teljes mértékben eredményes, megkülönböztetéstől mentes és akadálytalan hálózati hozzáférést tesz lehetővé –, hogy az ezen irányelv alapján a vállalkozások számára előírt bizonyos kötelezettségek (beleértve az elosztórendszer-üzemeltetőkre vonatkozó jogi szétválasztási kötelezettségeket) nem állnak arányban az elérni kívánt céllal, az adott tagállam kérelmet nyújthat be a Bizottsághoz a kérdéses követelmények alól való felmentés érdekében.

A kérelmet a tagállam haladéktalanul benyújtja a Bizottsághoz, mellékelve minden releváns információt annak bizonyítására, hogy a jelentésben megállapított tényleges hálózati hozzáférés a jövőben is megmarad.

Az értesítés kézhezvételét követő három hónapon belül a Bizottság állást foglal a tagállam kérelmét illetően, és adott esetben javaslatot terjeszt be az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz az irányelv vonatkozó rendelkezéseinek módosítására. Az ezen irányelv módosítására tett javaslataiban a Bizottság javasolhatja a tagállam felmentését bizonyos követelmények alól, feltéve ha a tagállam adott esetben végrehajtja a szükséges, azonos hatású intézkedéseket.

46. cikk

A bizottság

(1) A Bizottság munkáját egy bizottság segíti.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozás esetén az 1999/468/EK határozat 5a. cikkének (1)–(4) bekezdését és 7. cikkét kell alkalmazni, figyelemmel 8. cikkének rendelkezéseire is.

47. cikk

Jelentések

(1) A Bizottság figyelemmel kíséri és felülvizsgálja ennek az irányelvnek az alkalmazását, és első alkalommal 2004. augusztus 4-ig, majd ezt követően évente átfogó, az elért előrelépésekről szóló jelentést küld az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A előrelépésekről szóló jelentésnek különösen az alábbiakra kell kiterjednie:

- a) egy teljes és egészében működő belső villamosenergia-piac létrehozása közben szerzett tapasztalatok és az elért előrelépés, valamint a még meglévő akadályok, beleértve a piaci erőfölényt, a piaci koncentrációt, az ellenséges felvásárlásra irányuló vagy versenyellenes magatartás vonatkozásait és ezeknek a piac torzulásában jelentkező hatását;
- b) milyen mértékben voltak eredményesek az ezen irányelvben foglalt szétválasztási és tarifamegállapítási előírások a Közöség villamosenergia-rendszeréhez való tisztességes és megkülönböztetéstől mentes hozzáférés és az azonos szintű verseny biztosításához, valamint a villamosenergia-piac fogyasztók előtti megnyitásának gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi következményei;
- c) a villamosenergia-rendszer kapacitása szintjének és a villamosenergia-ellátás biztonságának vizsgálata a Közöségben belül, különös tekintettel a jelenlegi és várható kínálat és kereslet egyensúlyára, figyelembe véve a területek közötti fennálló reális cserekapacitást;
- d) különös figyelmet kell fordítani a tagállamokban végrehajtott intézkedésekre, amelyekkel a csúcsigényeket és egy vagy több kereskedő kiesését kezelik;
- e) a 26. cikk (4) bekezdésében meghatározott, a küszöbérték esetleges módosítását célzó eltérés alkalmazása;
- f) általános értékelés a villamos energiát termelő, exportáló vagy átvivő harmadik országokkal szembeni, kétoldalú kapcsolatok terén elért előrelépésről, beleértve a piaci integráció terén elért előrelépést, a villamosenergia-kereskedelem társadalmi és környezetvédelmi hatásai és az ilyen harmadik országok hálózataihoz való hozzáférés terén elért előrelépést;

g) az ezen irányelv rendelkezéseihez nem kapcsolódó, esetleges harmonizációs követelmények iránti igény; valamint

h) a tagállamok által a gyakorlatban alkalmazott, az energiának a 3. cikk (9) bekezdésében leírtaknak megfelelő jelölése, valamint hogy ennek során hogyan vették figyelembe a Bizottság vonatkozó ajánlásait.

Adott esetben az előrelépésekről szóló jelentés tartalmazhat ajánlásokat is, különösen ami a jelölési előírások terjedelmét és módzatait illeti, beleértve a meglévő hivatkozási forrásokhoz készített hivatkozások módját, valamint ezen források tartalmát és arról, hogy hogyan lehet legalább a különböző energiaforrások felhasználásával történő villamosenergia-előállítás környezeti hatásaira, legalább a szén-dioxid-kibocsátás és radioaktív hulladékokra vonatkozó információt átlátható, könnyen hozzáférhető és összehasonlítható módon rendelkezésre bocsátani a Közösség egészében, hogy hogyan lehetne egyszerűsíteni azokat az intézkedéseket, amelyeket a tagállamok a kereskedők által nyújtott információk pontosságának ellenőrzése érdekében tesznek, és hogy milyen intézkedések tudnák ellensúlyozni a piaci koncentráció és a piaci erőfölény negatív hatásait.

(2) Minden második évben az (1) bekezdésben említett előrelépésről szóló jelentésnek tartalmaznia kell egy elemzést a tagállamoknak a közszolgáltatási kötelezettségek kielégítése érdekében tett, különböző intézkedéseiről, valamint az ezen intézkedések hatékonyságáról és különösen a villamosenergia-piacon zajló versenyre gyakorolt hatásáról. Adott esetben a jelentés ajánlásokat is tartalmazhat azokra a nemzeti szinten alkalmazható intézkedésekre vonatkozóan, amelyek segítségével magas közszolgáltatási színvonal érhető el, vagy olyan intézkedésekre vonatkozóan, amelyekkel a piac elzárása megakadályozható.

(3) A Bizottság 2013. március 3-ig – az általános felülvizsgálat részeként – részletes, célzott jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben bemutatja, hogy az V. fejezet szerinti szétválasztási követelmények milyen mértékben bizonyultak eredményesnek az átvitelirendszer-üzemeltetők teljes körű és valódi függetlenségének biztosítása terén, a hatékony és eredményes szétválasztást használva fel viszonyítási alapként.

(4) A (3) bekezdés szerinti értékeléshez a Bizottság különösen a következő kritériumokat veszi figyelembe: a hálózatokhoz való tisztességes és megkülönböztetéstől mentes hozzáférés, hatékony szabályozás, a piaci igényeket kielégítő hálózatfejlesztés, torzulást nem okozó beruházásösztönzők, a rendszerösszekötő infrastruktúra fejlesztése, valódi verseny a Közösség energiapiacain, valamint az ellátás biztonságának helyzete a Közösségben.

(5) A Bizottság – adott esetben és különösen akkor, ha a (3) bekezdésben említett részletes jelentés megállapítja, hogy a (4) bekezdésben említett feltételek biztosítása a gyakorlatban nem történt meg – javaslatokat terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé az átvitelirendszer-üzemeltetők 2013. március 3-ig megvalósítandó, teljes körű valódi függetlenségének biztosítására vonatkozóan.

(6) A Bizottság 2006. január 1-ig részletes jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben bemutatja a belső villamosenergia-piac kialakításában elért előrelépéseket. Ez a jelentés különösen a következőkre terjed ki:

- a megkülönböztetéstől mentes hálózati hozzáférés megléte;
- hatékony szabályozás,
- a rendszerösszekötő infrastruktúra fejlesztése és az ellátás biztonságának helyzete a Közösségben,
- a piacnyitás kisvállalkozásokra és háztartási fogyasztókra gyakorolt előnyeinek mértéke, különös tekintettel a közszolgáltatási és egyetemes szolgáltatási szabványokra,
- a gyakorlatban mennyire nyitottak a piacok a valódi verseny számára, beleértve a piaci erőfölényt, a piaci koncentráció és az ellenséges felvásárlásra irányuló vagy versenyellenes magatartás vonatkozásait,
- a gyakorlatban a fogyasztók milyen mértékben váltanak kereskedőt és tárgyalják újra a tarifákat;
- az árak alakulása, beleértve az eladási árakat is, a piacnyitás mértékének függvényében, valamint
- az ezen irányelv alkalmazása során nyert tapasztalatok, ami a vertikálisan integrált vállalkozásokban a rendszerüzemeltetők tényleges függetlenségét illeti, valamint az, hogy kidolgoztak-e olyan további intézkedéseket a funkcionális függetlenség és a számviteli szétválasztása mellett, amelyek a jogi szétválasztással azonos hatásúak.

Adott esetben a Bizottság javaslatokat terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé, különösen a magas közszolgáltatási színvonal biztosítása érdekében.

Adott esetben a Bizottság javaslatokat terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé, különösen az elosztórendszer-üzemeltetők 2007. július 1. előtti, teljes és valódi függetlenségének biztosítására vonatkozóan. Ahol szükséges, ezek a javaslatok – a versenyjoggal összhangban – a piaci erőfölény, a piac koncentrációja és az ellenséges felvásárlásra irányuló, vagy versenyellenes magatartás kiküszöbölése érdekében végrehajtandó intézkedéseket is tartalmaznak.

48. cikk

Hatályon kívül helyezés

A 2003/54/EK irányelv 2011. március 3-tól hatályát veszti, az említett irányelv átültetésére és alkalmazására vonatkozó határidővel kapcsolatos tagállami kötelezettségek sérelme nélkül. A hatályon kívül helyezett irányelvre történő hivatkozásokat erre az irányelvre történő hivatkozásként kell értelmezni a II. mellékletben szereplő megfelelési táblázattal összhangban.

49. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2011. mácius 3-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Ezeket a rendelkezéseket 2011. mácius 3-tól alkalmazzák a 11. cikk kivételével, amelyet a hatálybalépést követően 2013. mácius 3-tól kell alkalmazni.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

50. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

51. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2009. július 13-án.

az Európai Parlament részéről
az elnök
H.-G. PÖTTERING

a Tanács részéről
az elnök
E. ERLANDSSON

I. MELLÉKLET

FOGYASZTÓVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

1. A fogyasztóvédelemre vonatkozó közösségi jogszabályok, különösen a távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽¹⁾, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv ⁽²⁾ sérelme nélkül a 3. cikkben említett intézkedéseknek biztosítaniuk kell, hogy a fogyasztók(nak):

- a) jogában álljon olyan szerződést kötni a villamosenergia-kereskedőjükkal, amely tartalmazza a következőket:
- a kereskedő nevét és címét,
 - a nyújtott szolgáltatások, azok felajánlott minőségi színvonala, valamint az első csatlakozás időpontja,
 - a kínált karbantartási szolgáltatások fajtái,
 - azok az eszközök és módok, amelyek segítségével az érvényes tarifákra és karbantartási díjakra vonatkozó, aktuális információkhoz hozzá lehet jutni,
 - a szerződés időtartama, a meghosszabbítás feltételei, illetve az szolgáltatások és a szerződés megszüntetésének feltételei, és hogy van-e lehetőség a szerződés ingyenes felmondására,
 - kártérítési vagy visszatérítési előírások, ha a szerződésben vállalt szolgáltatásminőségi színvonala nem megfelelő, ideértve a pontatlan és késedelmes számlázást is,
 - a vitarendezési eljárások kezdeményezésének módja az f) ponttal összhangban,
 - tájékoztatás a fogyasztói jogokról, beleértve a a vitarendezést, és valamennyi e pontban foglalt információt, amelyeket a számlákon vagy a villamosenergia-szolgáltató vállalkozás honlapján egyértelműen közölni kell.

A feltételeknek tisztességesnek és előzetesen megismerhetőnek kell lenniük. Ezeket az információkat minden esetben a szerződés megkötése vagy visszaigazolása előtt kell megadni. Ha a szerződést közvetítőkön keresztül kötik, a az e pontban meghatározott információkat szintén még a szerződés megkötése előtt kell megadni;

- b) megfelelő időben tudomásukra hozzák, ha a szerződési feltételekben módosítás várható, és az értesítéssel együtt felhívják a figyelmüket a felmondási jogra. A kereskedők a fogyasztókat megfelelő időben, áttekinthető és érthető módon, közvetlenül tájékoztatják mindenféle díjemelésről, legkésőbb a díjemelés hatálybalépését követő szokásos számlázási időszak lejártát megelőzően. A tagállamok biztosítják, hogy a fogyasztók felmondhassák a szerződésüket, ha a villamosenergia-szolgáltató által ajánlott új feltételeket nem fogadják el;
- c) áttekinthető információt kapjanak az érvényes árakról és tarifákról, valamint a villamosenergia-ellátáshoz való hozzáférés és használat általános szerződési feltételeiről;
- d) többféle olyan fizetési mód közül választhassanak, amelyek nem tesznek indokolatlanul különbséget a védelemre szoruló fogyasztók között. Az előrefizetési rendszereknek tisztességesnek kell lenniük, és megfelelően kell tükrözniük a várható fogyasztást. Az általános szerződési feltételek tekintetében meglévő bármely különbségnek tükröznie kell a kereskedő számára az eltérő fizetési rendszerekből adódóan felmerülő költségeket. Az általános szerződési feltételeknek tisztességesnek és áttekinthetőnek kell lenniük. Megfogalmazásuknak világosnak és érthetőnek kell lennie és nem tartalmazhatnak a fogyasztói jogok gyakorlására vonatkozó nem szerződéses korlátokat, például túlságosan terjedelmes szerződési dokumentációt. A fogyasztókat védeni kell a félrevezető vagy tisztességtelen értékesítési módszerekkel szemben;
- e) ne számítsanak fel díjat a kereskedőváltásért;

⁽¹⁾ HL L 144., 1997.6.4., 19. o.

⁽²⁾ HL L 95., 1993.4.21., 29. o.

- f) panaszait átlátható, egyszerű és olcsó eljárások során intézzék. Nevezetesen, valamennyi fogyasztónak joga van a magas színvonalú szolgáltatáshoz és ahhoz, hogy a saját elektromosáram-szolgáltatója ellen panaszt tegyen. Ezek a bíróságon kívül vitarendezési eljárásoknak lehetővé kell tenni a jogviták tisztességes és gyors – lehetőleg három hónapon belüli – rendezését, és ahol erre a fogyasztó jogosult, visszatérítés és/vagy kártérítés nyújtását. Az eljárásoknak, amennyire lehetséges, összhangban kell állniuk a fogyasztóvédelmi vitákban a bíróságon kívüli vitarendezésért felelős szervezetekre vonatkozó elvekről szóló, 1998. március 30-i 98/257/EK bizottsági ajánlásban ⁽¹⁾ meghatározott elvekkel;
 - g) tájékoztatást kapjanak az egyetemes szolgáltatással kapcsolatos jogaikról, amennyiben a tagállamoknak a 3. cikk (3) bekezdésének értelmében hozott rendelkezései alapján ahhoz hozzájutnak;
 - h) rendelkezésre álljanak a fogyasztási adataik, továbbá kifejezett megállapodás alapján és díjmentesen lehetőségük legyen arra, hogy bármely nyilvántartásba vett ellátási vállalkozásnak hozzáférést adjanak mérési adataikhoz. Az adatkezelésért felelős fél ezeket az adatokat köteles átadni a vállalkozásnak. A tagállamok meghatározzák azt az adatformátumot és eljárást, amelyek útján a kereskedők és a fogyasztók hozzáférhetnek az adatokhoz. E szolgáltatásért a fogyasztónak nem számolhatók fel további költségek;
 - i) megfelelő gyakorisággal tájékoztatást kell kapniuk a tényleges villamosenergia-fogyasztásról és a költségekről ahhoz, hogy szabályozhassák saját villamosenergia-fogyasztásukat. Ezt az információt olyan időkeretre vonatkozóan kell megadni, amely figyelembe veszi a fogyasztó mérőkészülékének képességeit és a kérdéses villamosenergia-ipari terméket. Kellően figyelembe kell venni az intézkedések költséghatékonyságát. E szolgáltatásért a fogyasztónak nem számolhatók fel további költségek;
 - j) kereskedőváltás esetén legkésőbb hat héttel a kereskedőváltást követően záró elszámolást kapjanak.
2. A tagállamok biztosítják az intelligens mérési rendszerek bevezetését, amelyek segítséget nyújtanak a fogyasztók villamosenergia-piacon történő aktív részvételéhez. Az ilyen mérési rendszerek bevezetése függhet a piac és az egyéni fogyasztók oldalán felmerülő valamennyi hosszú távú költséggel és előnnyel kapcsolatos gazdasági értékeléstől és attól, hogy az intelligens mérés melyik fajtája gazdaságilag ésszerű és költséghatékony, valamint hogy milyen ütemezés mellett valósítható meg kialakításuk.

Ezt az értékelést 2012. szeptember 3-ig kell elvégezni.

Az értékelés eredményeinek függvényében a tagállamok vagy az általuk kijelölt bármely hatáskörrel rendelkező hatóság elkészíti az intelligens mérési rendszerek megvalósításának legfeljebb tízéves ütemtervét.

Amennyiben az intelligens mérőberendezések üzembe helyezéséről kedvező értékelés születik, 2020-ig legalább a fogyasztók 80 %-át el kell látni intelligens mérési rendszerrel.

A tagállamok vagy az általuk kijelölt hatáskörrel rendelkező hatóság biztosítják a területükön belül kialakítandó, ilyen mérési rendszerek együttműködhetőségét és megfelelő figyelmet fordítanak a megfelelő szabványok és legjobb gyakorlatok alkalmazására, valamint a villamos energia belső piaca fejlesztésének fontosságára.

⁽¹⁾ HL L 115., 1998.4.17., 31. o.

II. MELLÉKLET

MEGFELELÉSI TÁBLÁZAT

A 2003/54/EK irányelv	Ez az irányelv
1. cikk	1. cikk
2. cikk	2. cikk
3. cikk	3. cikk
4. cikk	4. cikk
5. cikk	5. cikk
—	6. cikk
6. cikk	7. cikk
7. cikk	8. cikk
10. cikk	9. cikk
8. cikk	10. cikk
—	11. cikk
9. cikk	12. cikk
—	13. cikk
—	14. cikk
11. cikk	15. cikk
12. cikk	16. cikk
—	17. cikk
—	18. cikk
—	19. cikk
—	20. cikk
—	21. cikk
—	22. cikk
—	23. cikk
13. cikk	24. cikk
14. cikk	25. cikk
15. cikk	26. cikk
16. cikk	27. cikk
17. cikk	29. cikk
18. cikk	30. cikk
19. cikk	31. cikk
20. cikk	32. cikk
21. cikk	33. cikk
22. cikk	34. cikk
23. cikk, (1) bekezdés, első és második mondat	35. cikk
—	36. cikk
23. cikk, fennmaradó rész	37. cikk
—	38. cikk
—	39. cikk
—	40. cikk
—	41. cikk
24. cikk	42. cikk

A 2003/54/EK irányelv	Ez az irányelv
—	43. cikk
25. cikk	—
26. cikk	44. cikk
27. cikk	45. cikk
—	46. cikk
28. cikk	47. cikk
29. cikk	48. cikk
30. cikk	49. cikk
31. cikk	50. cikk
32. cikk	51. cikk
A. melléklet	I. melléklet